

Fylkesrådets forslag til
Økonomiplan 2019-2022
Budsjett 2019

Innhold

1	Et grønnere, mer attraktivt og næringsvennlig Nordland	6
2	Fylkesrådets forslag til vedtak	16
3	Rammebetingelser og økonomiske nøkkeltall	21
3.1	Kommuneproposisjon og perspektivmeldingen	21
3.2	Statsbudsjett 2019.....	22
3.3	Befolkningsutvikling	25
3.4	Hovedtall i forslag til økonomiplan	27
3.5	Finansutgifter og inntekter	29
3.6	Lønns- og prisforutsetninger.....	30
3.7	Utvikling i nøkkeltall	31
4	Prioriteringer og omstillingsbehov	33
4.1	Økonomisk omstillingsbehov i perioden	33
4.2	Netto driftsramme fordelt på sektorene	37
5	Politikk, kontroll og styring	39
5.1	Mål og strategier.....	39
5.2	Tiltak og omstillingsbehov	39
5.3	Årsbudsjett 2019.....	41
6	Stabsavdelingen	45
6.1	Mål og strategier.....	45
6.2	Tiltak og omstillingsbehov	46
6.3	Årsbudsjett 2019.....	48
7	Økonomiavdelingen.....	50
7.1	Mål og strategier.....	50
7.2	Tiltak og omstillingsbehov	51
7.3	Årsbudsjett 2019.....	52
8	Utdanning	54
8.1	Mål og strategier.....	55
8.2	Tiltak og omstillingsbehov	57
8.3	Årsbudsjett 2019.....	65
9	Næring og regional utvikling	69
9.1	Mål og strategier.....	69

9.2	Tiltak og omstillingsbehov	70
9.3	Årsbudsjett 2019.....	71
10	Kultur, miljø og folkehelse.....	77
10.1	Mål og strategier	77
10.2	Tiltak og omstillingsbehov	79
10.3	Årsbudsjett 2019	81
11	Samferdsel.....	89
11.1	Mål og strategier	89
11.2	Tiltak og omstillingsbehov	90
11.3	Årsbudsjett 2019	92
12	Fylkesveg og fylkesvegferjer.....	95
12.1	Mål og strategier i perioden.....	95
12.2	Tiltak og omstillingsbehov	97
12.3	Årsbudsjett 2019	100
13	Vedlikehold eiendom	105
13.1	Vedlikeholdsplan 2019	105
14	Fellesutgifter	108
15	Investeringsplan.....	110
15.1	Finansiering.....	110
15.2	Investeringsprosjekter bygg	112
15.2.1	Felles investeringsprosjekter	112
15.2.2	Administrasjonsbygg.....	114
15.2.3	Undervisningsbygg og –utstyr	116
15.2.4	Tannklinikker og -utstyr.....	122
15.2.5	Investeringsprosjekter uten bevilgning.....	123
15.3	Investeringsprosjekter veg	124
15.3.1	Økte veginvesteringer.....	125
15.3.2	Strekningvisse prosjekter.....	125
15.3.3	Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	127
15.3.4	Gang- og sykkelveger.....	131
15.3.5	Trafikksikkerhetstiltak	132
15.3.6	Bypakke Bodø	132
15.3.7	Andre investeringsprosjekter veg	134

15.3.8	Skredsikring.....	134
15.4	Investeringsprosjekter Samferdsel	136
15.5	Andre investeringer samferdsel og ferje som er under utredning	136
16	Vedlegg.....	I
16.1	Obligatoriske budsjettskjema 2019	I
16.2	Budsjett 2019 - Fylkesrevisjonen	VI
16.3	Budsjett 2019 - Kontrollutvalget	VII
16.4	Budsjett 2019 fordelt på KOSTRA-funksjon	VIII

Tabelloversikt

Tabell 3.1: Konsekvenser av inntektssystemet. Tall i 1000 kr	22
Tabell 3.2: Endringer i kostnadsvektene og økonomisk konsekvens. Tall i 1000 kr.	23
Tabell 3.3: Oppgaveendringer, tabell C. Tall i 1000 kr.	23
Tabell 3.4: Regionale utviklingsmidler Nordland. Tall i 1000 kr.	24
Tabell 3.5: Budsjettskjema 1A - drift. Tall i 1000 kr.	27
Tabell 3.6: Beregnet gjeldsgrad. Tall i mill. kr	29
Tabell 3.7: Beregnet budsjettrente for økonomiplanperioden	30
Tabell 3.8: Lønns- og prisjustering 2019. Tall i 1000 kr	31
Tabell 3.9: Utvikling økonomiske nøkkeltall 2017-2022	32
Tabell 4.1: Omstillingsbehov – underbalanse mellom utgift og inntekt. Tall i mill. kr.	33
Tabell 4.2: Nye satsinger. Tall i mill. kr.	34
Tabell 4.3: Tiltak i økonomiplanperioden. Tall i mill. kr.	34
Tabell 4.4: Fordeling nye innsparingskrav sektorer. Tall i 1000 kr.	36
Tabell 4.5: Sum tiltak med fordeling til sektorene. Tall i mill. kr.	36
Tabell 4.6: Budsjettskjema 1B - drift. Tall i 1000 kr.	38
Tabell 5.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	39
Tabell 5.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	39
Tabell 5.3: Årsbudsjett politikk, kontroll og styring fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	41
Tabell 6.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	45
Tabell 6.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	46
Tabell 6.3: Årsbudsjett stabsavdelingen fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	48
Tabell 7.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	50
Tabell 7.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	51
Tabell 7.3: Årsbudsjett økonomiavdelingen 2019. Tall i 1000 kr.	52
Tabell 8.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	54
Tabell 8.2: Faktiske nedtrekk som følge av økt utgifter ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	55
Tabell 8.3: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	57
Tabell 8.4: Foreslåtte reduksjoner 2019. Tall i 1000 kr.	61
Tabell 8.5: Årsbudsjett utdanning fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	66
Tabell 9.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	69
Tabell 9.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	70
Tabell 9.3: Nedprioriteringer sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	71
Tabell 9.4: Årsbudsjett for næring og regional utvikling. Tall i 1000 kr.	72
Tabell 9.5: Regionale utviklingsmidler Nordland. Tall i 1000 kr.	73
Tabell 9.6: Oversikt tilskudd næring. Tall i 1000 kr.	75
Tabell 10.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	77
Tabell 10.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	79
Tabell 10.3: Årsbudsjett kultur, miljø og folkehelse fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	81
Tabell 10.4: Årsbudsjett for tannhelse. Tall i 1000 kr.	87
Tabell 11.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	89
Tabell 11.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	90
Tabell 11.3: Årsbudsjett samferdsel fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	92
Tabell 12.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	95
Tabell 12.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.	97
Tabell 12.3: Årsbudsjett fylkesveg og fylkesvegferjer fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	100
Tabell 12.4: Planlagt bruk av vedlikeholdsmidler. Tall i 1000 kr.	101
Tabell 13.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.	105
Tabell 13.2: Årsbudsjett vedlikehold eiendom fordelt på formål. Tall i 1000 kr.	105
Tabell 15.1: Budsjettskjema 2A- investering. Tall i 1000 kr.	110
Tabell 15.2: Budsjettskjema 2B- Investeringer. Tall i 1000 kr.	111
Tabell 15.3: Oversikt investeringsprosjekter bygg i perioden. Tall i 1000 kr.	112

Tabell 15.4: Investeringsplan felles små investeringsprosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.	112
Tabell 15.5: Investeringsplan administrasjonsbygg i perioden. Tall i 1000 kr.	114
Tabell 15.6: Investeringsplan undervisningsbygg og -utstyr i perioden. Tall i 1000 kr.	116
Tabell 15.7: Investeringsplan tannklinikker og -utstyr i perioden. Tall i 1000 kr.	122
Tabell 15.8: Oversikt investeringsprosjekter veg i perioden. Tall i 1000 kr.	124
Tabell 15.9: Investeringsplan økte veginvesteringer i perioden. Tall i 1000 kr.	125
Tabell 15.10: Investeringsplan strekningsvise prosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.	125
Tabell 15.11: Investeringsplan mindre utbedringstiltak og ferjeleier i perioden. Tall i 1000 kr.	127
Tabell 15.12: Investeringsplan gang- og sykkelveger i perioden. Tall i 1000 kr.	131
Tabell 15.13: Investeringsplan trafikksikkerhetstiltak i perioden. Tall i 1000 kr.	132
Tabell 15.14: Investeringsplan bypakke Bodø i perioden. Tall i 1000 kr.	132
Tabell 15.15: Investeringsplan andre investeringsprosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.	134
Tabell 15.16: Investeringsplan skredsikring i perioden. Tall i 1000 kr.	134
Tabell 15.17: Investeringsplan samferdsel. Tall i 1000 kr.	136

Figuroversikt

Figur 3.1: Prognose reduksjon i skatt/ rammetilskudd	25
Figur 3.2: Prognose befolkningsutvikling 16-18 åringer	26
Figur 3.3: Prognose befolkningsutvikling 6-34 åringer	26
Figur 4.1: Innretning for omstilling/ innsparingstiltak	37
Figur 8.1: Prognose årskull 16-åringer i Nordland.....	58
Figur 8.2: Netto budsjett utdanning 2019 fordelt på KOSTRA-funksjoner	65

Fylkesrådet i Nordland har laget et budsjett hvor nordlendingen står i sentrum. Dette er et budsjett og en økonomiplan som har et tydelig fokus på samfunnsutvikling i hele Nordland.

Vi har ansvaret for at elevene ved alle våre 16 videregående skoler har det bra. Og at de har kvalifiserte lærere i klasserommene. Dette er grunnen til at den sterke satsningen på nye skolebygg, bedre utstyr og økt kvalitet ved våre videregående skoler, fortsatt har hovedfokus.

Som et viktig og stolt næringslivsfylke prioriterer vi at elevene i størst mulig grad skal få kunnskap som gjør dem relevante for arbeids- og næringslivet i Nordland. Da trenger vi flere som får læreplass og flere som tar studieforbereidende fag. Det er derfor vi har laget Nordlandsmodellen.

Det skal skapes flere arbeidsplasser i hele Nordland. Dette budsjettet fokuserer på hvordan vi skal bruke de store pengene på å bygge et attraktivt Nordland som legger til rette for befolkningsvekst. Dette er rett og slett et budsjett for å skape flere nordlendinger. Det er viktig også for norsk nordområdepolitikk.

Flere jobber i næringslivet er også en nøkkel til økt befolkningsvekst. Vi har ansvaret for 23 fylkevegsamband og 4 109 kilometer fylkeveg. For fylkesrådet er det helt avgjørende at vi kan legge til rette for at varene som produserer langs kysten raskt og sikkert når ut til markedene i hele verden.

Vi har ansvaret for ferjer, busser og hurtigbåter. Vår tid preges av store og viktige spørsmål knyttet til klima og miljø. Klimautfordringene er ikke noe som kan løses av andre. Fylkesrådet legger derfor frem det grønneste budsjettet for Nordland noen gang.

Nordland fylkeskommune er påført et inntektstap fra 2017 til 2022 på 459 millioner kroner. Dette er en prioritering regjeringen og Stortinget har gjort. I tillegg mister Nordland mye av de regionale utviklingsmidlene. I regjeringens forslag til statsbudsjett er det foreslått et kutt på nærmere 35 millioner fra 2018 til 2019 i disse utviklingsmidlene. Det får konsekvenser for kommunene, næringsparkene, universitetene og bedriftene i hele Nordland.

Fylkesrådet er uenig i alle disse kuttene. Like fullt møter vi denne utfordringen gjennom et offensivt investeringsbudsjett for utvikling av nordlandssamfunnet. En viktig jobb blir derfor å skaffe rom for økte renter og avdrag. Det tar dette budsjett for 2019 og økonomiplan for 2019-2022 høyde for.

Et grønnere Nordland

Det å begrense klimaendringene og utvikle bærekraftige samfunn er vår tids største mulighet og utfordring. Klimaproblemene er ikke noe som skal løses av noen andre til en annen tid. Kommunene og fylkeskommunene er helt avgjørende i utviklingen av klima- og miljøpolitikken. Det offentlige skal bidra til kutt, og samtidig legge til rette for at hver og en av oss kan ta klimavennlige valg. Fylkesrådet i Nordland legger derfor frem et budsjett og en økonomiplan som tar Nordland i en grønnere retning.

Null- og lavutslippsferjer
på 6 ferjesamband
på fylkesveg 17

Ladestasjoner for el bil
ved ferjeleiene
på FV 17

209 millioner
til 2 nye
Nordlandsekspresser

Null- og lavutslippsferjer på fylkesveg 17

Nordland har 25 % av Norges kystlinje. Ferjene er helt avgjørende for arbeidslivet og næringslivet i fylket. Vi vil prioritere null- og lavutslipptechnologi på våre ferjesamband. De seks ferjene langs fylkesveg 17 er de første som skal få null- og lavutslippsløsninger i denne perioden.

To nye Nordlandsekspresser

I Nordland får vi to nye hurtigbåter som skal gå langs hele Nordlandskysten. De nye hurtigbåtene vil bruke ca. 30% mindre drivstoff enn de som går langs Nordlandkysten i dag. Vi har stilt krav om det nyeste innen teknologi, med lavest mulig utslipp og forbruk for denne type hurtigbåtrute. De to nye Nordlandsekspressene, som skal hete Elsa Laula Renberg og Regine Normann, har en kostnad på til sammen 209 millioner.

Bodø = Norges første El-bussby?

I Bodø skal det lyses ut nye anbud for alle bussene. Forutsatt støtte fra Enova skal vi bruke offentlige innkjøp for å få El-busser i hele Bodø. Vi vil se på hvordan andre busser i fylket kan få null- og lavutslippsløsninger når nye anbud skal lyses ut.

Ladestasjoner for elbiler

I arbeidet med å få null- og lavutslippsferjer på fylkesveg 17 vil vi legge til rette for at elbilene skal få lademulighet på ferjeleiene.

50

millioner til smartere transport i Bodø

Smart Transport Bodø

I 2017 lyste Samferdselsdepartementet ut en konkurranse om å lage de mest fremtidsrettede transportprosjektene i Norge. Med prosjektet Smartere Transport Bodø vant Nordland fylkeskommune førstepremie. Fylkeskommunen får derfor tildelt 10 millioner hvert år de neste 5 årene til å videreutvikle en grønn, smart og effektiv by i Bodø. Fylkeskommunen skal, i samarbeid med Avinor, Telenor og Bodø kommune, utvikle og teste nye mobilitetsløsninger i Bodø.

Nye arbeidsplasser

Det grønne skiftet gir også muligheter for å skape nye arbeidsplasser i Nordland. Fylkesrådet vil prioritere prosjekter som fokuserer på å skape nye arbeidsplasser innen den nye grønne industrien. Fylkesrådet foreslår derfor å sette av 3 millioner i 2019 til denne satsningen.

FNs bærekraftsmål

Næringslivet og offentlige aktører som søker fylkeskommunen om midler må synliggjøre hvordan de skal bidra til å oppfylle ett eller flere av FNs bærekraftsmål. Bærekraftmålene er ikke bare noe som tilhører nasjonal politikk. Det er i høyeste grad et lokalt og regionalt ansvar. Fylkesrådet setter på den måten økt fokus på bærekraftmålene.

Miljøkrav

Nordland fylkeskommune kjøper varer og tjenester for omlag 4 milliarder hvert år. Fylkesrådet er opptatt av en bærekraftig utvikling. Da er det viktig at våre anskaffelser ikke undergraver denne målsettingen. Det er grunnen til at vi i våre anskaffelser vektlegger miljø, enten som et konkret krav eller et kriterium for tildeling av kontrakter.

Det attraktive Nordland

Mennesker skaper samfunnet de bor i. Da må de ha en arbeidsplass å gå til. Vi skal ta hele Nordland i bruk fordi det bidrar til verdiskaping og nye arbeidsplasser. Og gjennom det skapes gode lokalsamfunn og nærmiljø både i distriktene og i byene.

Befolkningsutvikling

For å utvikle nordlandsamfunnet må vi ta hele fylket i bruk. Både de små kommunene, tettstedene og regionsentrene. Dette budsjettet har derfor et sterk fokus på det å legge til rette for å skape flere nordlendinger.

Destinasjon Nordland

En viktig del av næringspolitikken er å videreutvikle reiselivet i Nordland. Nordland fylkeskommune er fylkets største reiselivsoperatør. Det skal vi videreutvikle i enda større grad. Både gjennom å koble transportmuligheter sammen – men også gjennom å markedsføre unike produkter og opplevelser, som fylkesveg 17. Fylkesrådet vil videreutvikle Nordland som reisemål. Vi foreslår derfor å bevilge 9,4 millioner til NordNorsk Reiseliv i 2019.

Besøksforvaltning

Reiselivet er Norges tredje største næring. Reiselivet kan ikke flyttes da de spektakulære opplevelsene og stedene finnes i hele Nordland. Vi vil videreutvikle arbeidet med besøksforvaltning i Nordland. Dette vil blant annet bidra til verdiskaping. Fylkesrådet har satt i gang et prosjekt med besøksforvaltning i Lofoten, Meløy og Vega. Vi styrker nå denne satsningen med 3 millioner kroner.

Høyere opp i verdikjeden

Framtidas arbeidsplasser handler blant annet om alt det vi ikke vet noe om enda. Vi har en stor oppgave i å lede an i kunnskapsutviklingen om hva havet gir oss av muligheter. Derfor må det å skape arbeidsplasser også handle om kunnskapsutvikling, om forskning og om nyskaping knyttet til våre naturressurser.

Skapertrang

Fylkesrådet arbeider systematisk med å utvikle nye arbeidsplasser i hele fylket. En av de viktigste verktøyene i denne verktøykassa er Innovasjon Norges kontor i Nordland. De er helt avgjørende for å dyrke frem nye grundere og for å videreutvikle

eksisterende bedrifter. Til tross for store kutt i de regionale utviklingsmidlene de siste årene, prioriterer vi 50 millioner til Innovasjon Norge i 2019.

Museum

Det attraktive Nordland handler også om å skape opplevelser som binder sammen mennesker og gir livene våre innhold. Kultur er viktig for å skape sterkere fellesskap, bygge vår egen identitet, bryte ned barrierer og skape sterke fellesskap. Kulturen skal gi nordlendinger noe å leve for, men det er også en bransje man skal kunne leve av. Vi setter derfor av over 100 millioner til museum de neste fire årene.

Idrett

Idrett skal være sosialt utjevne. Da må de som vokser opp i Nordland ha tilgang til idrettshaller. Det er viktig også for folkehelsen. Vi prioriterer dette gjennom tildeling av de fylkeskommunale spillemidlene.

Utenforskap

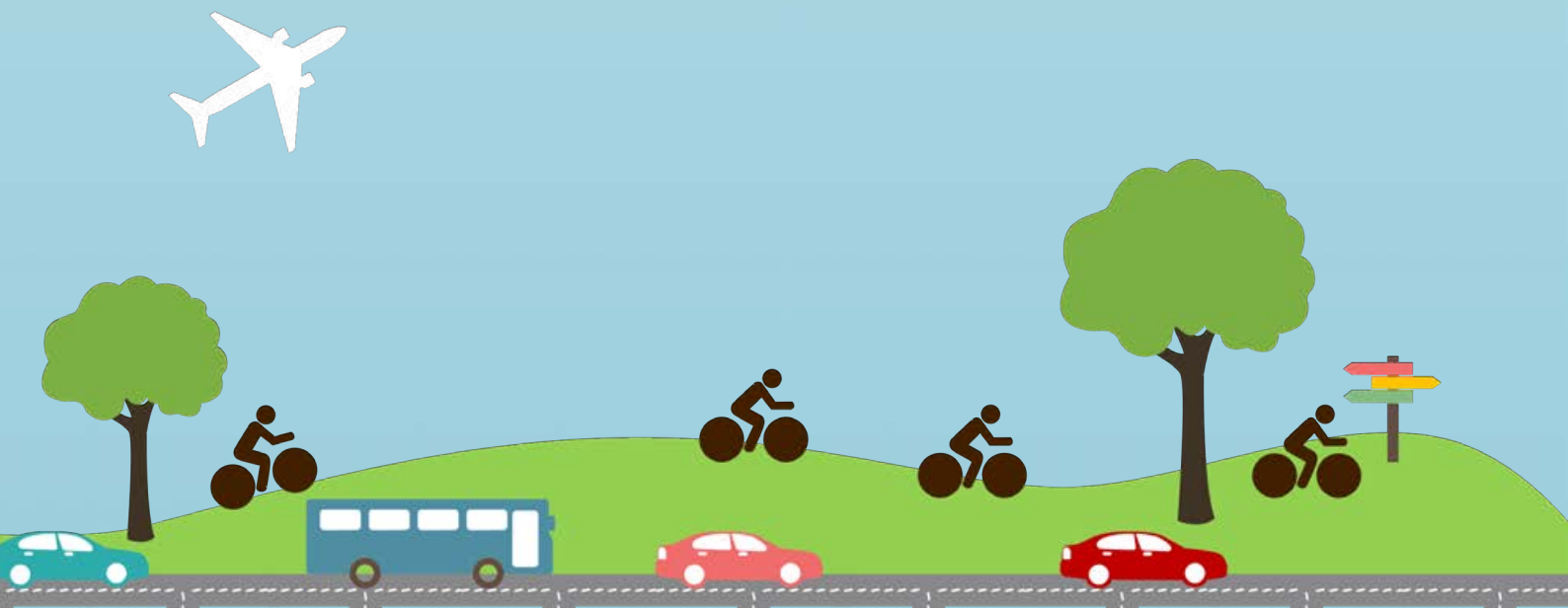
Offentlig sektor og mange bedrifter i Nordland har mangel på arbeidskraft. Det ligger en betydelig arbeidskraftreserve i mennesker som av ulike årsaker i dag er utenfor arbeidslivet. Disse utgjør en ressurs som fylkesrådet ønsker å forløse. Gjennom tett samarbeid med NAV, arbeidslivsorganisasjonene, næringslivet, kommuner, frivillig sektor og eierskapet i mange attføringsbedrifter ønsker fylkesrådet å bidra til å redusere utenforskap.

Musikk og scenekunst

Fylkesrådet er opptatt av at unge og gamle, ferske og etablerte nordlendinger skal få ta del i store opplevelser på små og store plasser. Innen musikk prioriteres små og store ensembler innen flere sjangre og en rekke musikkfestivaler. Det prioriteres også små og store tiltak innen scenekunst i nord, inkludert våre to samiske teatre, dans, amatører, og festivaler. Alle elever får ta del i musikk og scenekunst gjennom Den kulturelle skolesekken.

Fra kyst til marked

Nordland er et verdiskapingsfylke. Vi må ha transport som legger til rette for flere arbeidsplasser og mer verdiskaping i tilknytning til naturressursene. Transport *Fra kyst til marked* er en av våre viktigste satsningsområder de neste fire årene.

Havfylket

Nordland er et havfylke. Bare 5 % av verdens matproduksjon kommer fra havet. I en verden hvor vi blir stadig flere mennesker og hvor mer mat må produseres og høstes fra havet, har Nordland det aller beste utgangspunktet for å være et globalt nav for fiskeri og sjømatproduksjon. For å realisere dette må vi videreutvikle arbeidet med å få råvarer raskt og trygt *Fra kyst til marked*.

Ekstraordinær fylkesvegsatsning

Fylkeskommunene overtok ansvaret for fylkesvegene i 2010. Det fulgte med et stort vedlikeholdsetterslep. En del av vegene er sentrale næringsveger. Det er viktig for fylkesrådet å legge til rette for økt verdiskaping i Nordland. Dette er grunnen til at vi prioriterer en ekstraordinær satsning på fylkeveg i denne økonomiplanperioden. Vi vil derfor sette av en ekstra milliard til fylkesveger i Nordland de neste fire årene.

Havbruksfondet

Gjennom havbruksbedriftene i Nordland har kommunene og fylkeskommunen fått tildelt midler i havbruksfondet. Dette er engangspenger. Det er viktig for fylkesrådet å bruke de 76 millionene på en måte som bidrar til å videreutvikle havbruksnæringen i fylket. Vi foreslår derfor at 50 millioner av disse midlene benyttes til utbedring av Frøskelandsfjellet. Dette er en av de viktigste fylkesvegstrekingene for sjømat i Nordland. Vi prioriterer altså å bruke de store pengene fra kyst til marked.

Ferjefylke

Nordland er et av de største ferjefylkene i Norge med 23 fylkesferjesamband på fylkesvegene. De er alle viktig for innbyggerne og næringslivet. I 2017 ble det transportert i overkant av 1 million kjøretøy ved fylkesferjene i Nordland. Mange av fylkets store eksportbedrifter er helt avhengig av ferjesambandet for å kunne transportere ut sine produkter til kunder, enten lokalt, nasjonalt eller globalt. Det er eksempelvis sånn at fire av lakseslakteriene ligger ute på øyer og står for over 50 % av slaktevolumet i Nordland. Som en del av satsningen *Fra kyst til marked* foreslår fylkesrådet derfor å bruke 729 millioner på ferje i 2019.

Godsstrøm

Nordland er det fylket i Nord-Norge som har det mest varierte næringslivet. I tillegg til sjømat har vi næringer som er avhengig av gode fylkes- og riksveger. Det gjelder blant andre kraftforedlende industri, mineralnæringen, skogbruk, dagligvarehandel og reiselivsnæringen. Det er også en stor andel av landbruket som er lokalisert på øyene og som også er avhengig av ferje for effektiv logistikk. En ekstra vegmilliard vil være veldig viktig for utviklingen av alle disse næringene.

Næringsvennlig

En viktig del av infrastrukturen i Nordland er ferjeleiene. Det gjelder blant annet for sjømatnæringen på Sør-Arnøy. Fylkesrådet foreslår derfor å viderutvikle dette ferjeleiet for 25 millioner kroner. Det styrker næringslivets mulighet for å nå de globale markedene.

Nordlandsmodellen

Nordlands viktigste ressurs er menneskene som bor her. Det er kunnskap, kreativitet og skapertrang som gjør oss i stand til å løse morgendagens oppgaver. Nordlands nærings- og arbeidsliv trenger kompetent arbeidskraft. Det å øke andelen som både tar studieforbedrende fag og som gjennomfører og består sin videregående opplæring er det viktigste målet i Nordlandsmodellen. I Nordland har vi om lag 3000 lærlinger som hver dag går i lære. En sentral del av Nordlandsmodellen er å arbeide for at alle som er kvalifisert skal få læreplass.

Alle lærlinger skal med

Fylkesrådet har en visjon om at alle elever i fylket skal gjennomføre videregående opplæring. Å øke andelen som fullfører og består sin videregående opplæring er det viktigste målet for perioden. Videregående opplæring har stor betydning for utviklingen av nordlandssamfunnet og den enkelte innbygger. Vi har utviklet Nordlandsmodellen for å øke gjennomføringen og øke antall lære plasser.

Seriøst arbeidsliv

Et trygt og organisert arbeidsliv er et gode og en viktig del av samfunnsutviklingen. Fylkeskommunen har ansvar for utdanning av fagarbeidere. Da må også fylkeskommunen bidra til at denne kompetansen etterspørres i arbeidsmarkedet. En viktig del av fylkeskommunens ansvar er offentlige anskaffelser. Nordland fylkeskommune var tidlig ute med å innføre krav om at syv prosent av arbeidstimene i våre kontrakter skal utføres av lærlinger. Og nå vurderer fylkesrådet å øke dette til ti prosent.

Fagarbeidere

Nordland fylkeskommune har landets nest største andel av yrkesfagelever, og arbeider systematisk med å øke andelen elever som får lære plass. Økt formidling til lærlingplass koster, og fylkeskommunen foreslår å sette av 225 millioner kroner årlig til lærlingtilskudd og honorering av prøvenemnder.

Studieforberedende

Morgendagens arbeidsliv er avhengig av at flere tar høyere utdanning. Det er viktig for utviklingen av arbeidslivet og verdiskapingen i Nordland at vi har en god balanse mellom yrkesfag og studieforberedende fag. Dette er en sentral del i Nordlandsmodellen.

Utstyrløftet

De videregående skolene i Nordland skal tilby elevene moderne utstyr som kvalifiserer dem til det arbeidslivet de skal inn i. Fylkesrådet har derfor satsset på et eget utstyrløft ved våre videregående skoler. Det arbeidet fortsetter vi med. Vi foreslår å sette av 100 millioner til utstyrløftet de neste fire årene.

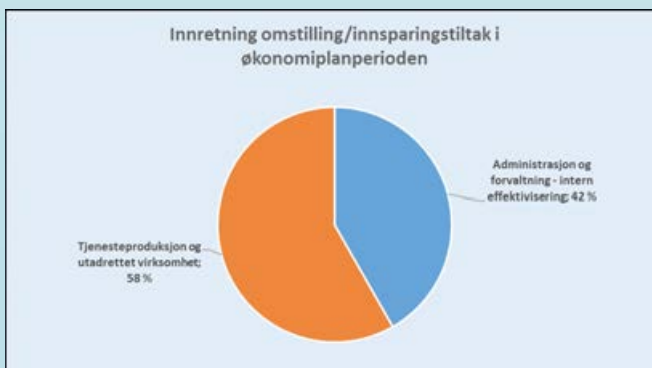
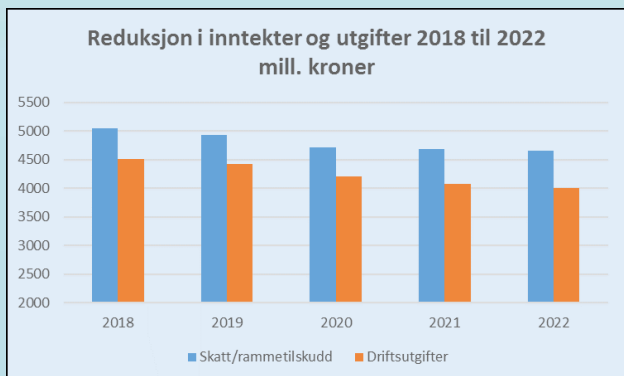
Nye skolebygg

Gode og moderne skolebygg er viktig for elevene, lærerne og andre ansatte ved skolene våre. Vi har bygget nye skoler og fornyet skolene i hele Nordland. Det skal vi fortsette med. Narvik, Mosjøen og Bodø vil derfor få nye skoler. I tillegg vil vi fortsette en oppgradering av skolebygg ved Vest-Lofoten, Hadsel, Polarsirkelen, Fauske og Andøy videregående skole. Fylkesrådet foreslår å investere 1,3 milliarder de neste fire årene til skolebygg i Nordland.

Arbeids- og næringslivets behov

En viktig del av Nordlandsmodellen er å vri tilbudene mot arbeids- og næringslivets behov. Det er grunnen til at fylkesrådet setter av 62 millioner til et toppmoderne opplæringsfartøy for fiske/ fangst og akvakultur ved Meløy videregående skole. Vi setter samtidig av 10 millioner til bygging av nytt sauefjøs og ny plansilo ved Mosjøen videregående skole. Som en del av vår ekstraordinære satsning på Andøysamfunnet prioriterer vi et helt nytt bygg for romteknologi ved den videregående skolen i Andøy.

Økonomiske hovedgrep

Fordeling budsjett 2019

**Politikk,
kontroll og
styring**
67,9
millioner

Samferdsel
782,5
millioner

**Fylkesveg
og ferjer**
1 056,2
millioner

Utdanning
1870,4
millioner

**Næring og
regional utvikling**
33,9
millioner

**Kultur, miljø
og folkehelse**
312,3
millioner

**Vedlikehold
eiendom**
39,4
millioner

**Stab, økonomi
og fellesutgifter**
266,6
millioner

2 Fylkesrådets forslag til vedtak

1. Generelt

Fylkestinget vedtar den fremlagte budsjett- og økonomiplan for perioden 2019-2022 slik den fremgår av trykt dokument, og med de prioriteringer og endringer som er presentert der. Den fylkeskommunale driften må innrettes slik at fylkeskommunen har en bærekraftig økonomi som gir handlefrihet over tid og som har evne til å finansiere fremtidige investeringer.

2. Hovedtall i økonomiplanen

I henhold til forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner vedtas følgende budsjettskjema 1A som grunnlag for økonomiplanen og fordeling til sektorene (tall i 1000 kr):

Budsjettskjema 1A - drift	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342
Ordinært rammetilskudd	-3 579 843	-3 356 658	-3 326 658	-3 304 658
Andre generelle statstilskudd	-22 005	-22 005	-22 005	-22 005
Sum frie disponible inntekter	-4 958 190	-4 735 005	-4 705 005	-4 683 005
Renteinntekter og utbytte	-41 440	-42 440	-43 440	-44 440
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	77 700	106 500	127 000	149 800
Avdrag på lån	228 750	260 171	291 647	326 100
Netto finansinntekter/utgifter	265 010	324 231	375 207	431 460
Til ubundne avsetninger	89 653	89 653	89 653	89 653
Til bundne avsetninger	10 000	10 000	10 000	10 000
Netto avsetninger	99 653	99 653	99 653	99 653
Overført til investeringsbudsjettet	164 400	106 400	151 400	151 400
Til fordeling drift	-4 429 127	-4 204 721	-4 078 745	-4 000 492
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492
Mer/mindreforbruk	-	-	-	-

3. Fordeling av netto driftsrammer til sektorene

I henhold til forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner vedtas følgende budsjettskjema 1B som netto ramme for sektorene (tall i 1000 kr):

Budsjettskjema 1B - drift	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Politikk, kontroll og styring	67 911	65 916	66 319	64 329
Stab	106 260	102 220	101 197	100 492
Økonomi	38 746	36 157	35 680	35 428
Utdanning	1 870 142	1 822 444	1 778 947	1 740 947
Næring og regional utvikling	33 996	32 533	32 408	32 408
Kultur, miljø og folkehelse	312 331	301 953	283 207	282 207
Samferdsel	782 507	725 537	709 315	707 315
Fylkesveg og ferjer	1 056 197	1 001 788	997 561	995 561
Vedlikehold eiendom	39 478	39 285	39 145	39 145
Fellesutgifter	121 559	76 888	34 966	2 660
Sum netto fra 1A	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492

- a. De vedtatte ressursrammer er absolutte. Det vises til delegasjonsreglement vedtatt av fylkestinget, herunder utøvelse av budsjettansvar med de plikter og rettigheter som til enhver tid framkommer der. Innsparte midler på sektornivå kan settes av til disposisjonsfond for bruk i sektoren i perioden med store innsparingskrav, slik at sektorene kan arbeide med et flerårig perspektiv. Tilsvarende åpnes for å vurdere trekk i rammer ved overskridelser. Fullmakten gis til fylkesrådet.
- b. Fylkesrådet har ansvar for å gjennomføre kostnadsreducerende tiltak i 2019 og sikre arbeidet med utredning og konkretisering av videre tiltak i økonomiplanperioden. Fylkestinget er innforstått med at arbeidet med de store innsparingskravene vil kreve ny fylkeskommunal organisering og struktur på stab, støtte og drift og forvaltning av bygg i fylkeskommunen. Fylkesrådet får fullmakt til å gjøre sektorovergripende endringer knyttet til disse funksjoner i 2019 dersom det er hensiktsmessig for å kunne gjennomføre de store innsparingskravene som er innarbeidet fra 2020 og utover.
- c. Fylkesrådet får fullmakt til å iverksette tiltak som endringer i produksjon og andre kostnadsreducerende tiltak dersom innkomne anbud på kollektivområdet går utover de rammer som fylkestinget vedtar i denne sak.
- d. Fylkesrådets visjon om full gjennomføring i videregående opplæring skal ha fokus i økonomiplanperioden. Helhetlig melding om videregående opplæring og Nordlandmodellen legger rammer for dette arbeidet.
- e. Utdanningsstrukturen må til enhver tid dimensjoneres til det faktiske elevtallet og vedtatt budsjettramme. Det skal derfor settes i gang et arbeid med ny generalplan for videregående opplæring i Nordland. Planen skal sikre økt kapasitetsutnyttelse og være et kunnskapsgrunnlag for framtidig skole-, studiested og tilbudsstruktur i Nordland.

- f. Innenfor utdanningssektoren vil fylkesrådet fortsatt ha fokus på arbeidet med økt formidling av lærlinger. Dette er et viktig ledd i fylkesrådets mål om økt gjennomføring.
- g. Det skal tas ut økonomiske gevinster som følger av samlokalisering av skoler og nye skolebygg, samt gjennom innføring av nytt skoleadministrativt system i 2020/2021.
- h. Det skal opprettes stedsbasert tilbud for voksne som supplement til tilbudet som gis gjennom Nettskolen i Nordland.
- i. Oppstart av ny videregående skole i Bodø utsettes til etter 2022.
- j. For 2019 økes takstene for tannhelsetjenester med 2,8 %.
- k. Følgende takstreguleringer gjennomføres i 2019 innenfor samferdsel:
 - i. Alle takster øker med 2,8 %.
 - ii. Kontantpåslag på ikke forhåndskjøpt enkeltbillett innføres i Narvik og på Mo, tilsvarende dagens ordning i Bodø.
 - iii. Takstøkning på godstransport med hurtigbåt øker med 10 % ut over ordinær prisjustering.
 - iv. 10 % rabatt på reisekort til honnør og barn utgår.
 - v. Det kreves gyldig norsk studentbevis for å kunne oppnå studentrabatt.
 - vi. Ferjetakstene endres slik at rutebuss fritas for betaling på ferje.
- l. Dersom nedleggelse av bussruter blir nødvendig for realisering av budsjett 2019, gis fylkesrådet fullmakt til å beslutte dette. Endringene meldes til fylkestinget i tertialrapportene.
- m. Det skal benyttes egne båt/ferjekaier i den utstrekning det er mulig, og det skal igangsettes et arbeid for å redusere kostnadsnivået for anløp generelt, herunder styrke kommunenes rolle.
- n. En andel av leieinntektene på fartøy eid av fylkeskommunen kan avsettes til vedlikeholdsfond (disposisjonsfond) for framtidig vedlikehold og utskiftninger. Fylkesrådet gis fullmakt til å disponere fondet.
- o. Fylkesrådet gis fullmakt til å gjennomføre kutt i ruteproduksjon for flere samband innenfor 15 % av antall avganger innenfor gjeldende kontrakter.

4. Finansiering av investeringer

I henhold til forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner vedtas følgende budsjettskjema 2A som grunnlag for finansiering av investeringene (tall i 1000 kr.):

Budsjettskjema 2A - investering	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000
Kjøp av aksjer og andeler	6 900	6 900	6 900	6 900
Årets finansieringsbehov	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	630 900	626 500	632 500	744 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler	15 000	15 000	15 000	15 000
Kompensasjon for merverdiavgift	183 000	180 000	186 000	200 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	265 000	110 000	123 000	113 000
Sum ekstern finansiering	1 093 900	931 500	956 500	1 072 500
Overført fra driftsbudsjettet	164 400	106 400	151 400	151 400
Bruk av avsetninger	18 000	30 000	16 000	-
Sum finansiering	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Udekket/udisponert	-	-	-	-

5. Investeringsplan

I henhold til forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner vedtas følgende budsjettskjema 2B som investeringsplan i perioden (tall i 1000 kr.):

Budsjettskjema 2B - investeringer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Bygg				
Fellesprosjekter	28 000	30 000	31 000	31 000
Administrasjonsbygg	5 000	65 900	170 000	64 000
Undervisningsbygg og -utstyr	563 400	250 100	152 000	344 000
Tannklinikker og -utstyr	5 000	5 000	5 000	5 000
Veg				
Økte veginvesteringer	-	250 000	250 000	250 000
Strekningvisse investeringsprosjekter	82 000	66 000	62 000	160 000
Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	187 000	179 000	231 000	215 000
Gang og sykkelveger	46 000	41 000	17 000	-
Trafikksikkerhetstiltak	13 000	25 000	13 000	13 000
Bypakke Bodø	57 000	71 000	90 000	43 000
Andre investeringsprosjekter	15 000	16 000	14 000	14 000
Skredsikring	226 000	62 000	82 000	78 000
Samferdsel - båt	42 000	-	-	-
Sum investeringer	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000

- a. Det vises for øvrig til investeringsplan med oversikt over samtlige prosjekter som beskrevet i budsjettdokumentets kapittel 15.
- b. Fylkesrådet bes om å fremlegge en sak i forhold til prioritering og gjennomføringen av økt satsing på fylkesveg.
- a. Årlig låneopptak settes til 630,9 mill. kr i 2019, 626,5 mill. kr i 2020, 632,5 mill. kr i 2021 og 744,5 mill. kr i 2022. Avdragstid for nye lån settes til 20 år.

3 Rammebetingelser og økonomiske nøkkeltall

3.1 Kommuneproposisjon og perspektivmeldingen

Perspektivmeldingen som ble lagt fram for Fylkestinget i juni ga informasjon om utviklingstrekk og utfordringer i forhold til fylkeskommunens økonomi for perioden 2019-2022, basert på fremskrevne befolkningstall, rente- og gjeldsutvikling samt signaler fra statlige myndigheter i blant annet kommuneproposisjonen for 2019. Vedtatt økonomiplan for 2018-2021 viser at de økonomiske utfordringene er store i perioden. Dette ble ytterligere forsterket av den demografiske utviklingen og utsiktene som ble presentert i kommuneproposisjonen for 2019.

Fra 2020 skal det gjennomføres både en kommunereform og en regionreform. Trøndelag er blitt et nytt fylke fra 2018. De fleste endringene i kommune- og fylkesstrukturen vil skje fra 2020. Det er i liten grad endringer i kommunestrukturen i Nordland og Nordland fylkeskommune er en av tre fylker som geografisk skal bestå som nå. Men selv om Nordland er lite direkte berørt, vil ny kommune- og fylkesstruktur i landet for øvrig kunne påvirke maktstrukturene og inntektsfordelingen i landet. Det er varslet endringer i inntektssystemet fra 2020 som følge av regionreform og nye oppgaver. Konsekvensene av endringene er ikke kjent, men kan fort innebære ytterligere forverring for Nordland.

Kommuneproposisjonen varslet om strammere offentlige budsjetter framover, med mindre rom for økning i bruken av oljeinntekter. Det vises til at kommunesektorens inntekter i fjor ble høyere enn forventet på grunn av høye skatteinntekter, og det konkluderes med at det er rom for mer effektivisering i fylkeskommunene. De utviklingstrekk man har sett siste år ved at frie midler reduseres og at vekst knyttet til kommunesektorens demografikostnader, ble ytterligere forsterket. For Nordland betyr dette reduserte overføringer i tillegg til konsekvensene av nytt inntektssystem som ble varslet innfasert fra 2015. Konsekvensene av nytt inntektssystem i 2020 var beregnet til et inntektstap på 284 mill. kr. Dette beløpet er opprettholdt, samtidig med at redusert vekst i de samlede overføringene til fylkene forsterker virkningen av dette betydelig.

Samlet sett oppsummerer perspektivmeldingen at det er behov for ytterligere innsparinger utover de rammereduksjonene som ble fordelt i økonomiplanen for 2018-2021. Beregningene pr mai 2018 viste at ytterligere kutt i handlefriheten på grunn av endringer i frie inntekter, befolkningsutvikling (færre i alderen 16-18 år) samt finansutgifter (økt låneopptak og rente) som må korrigeres ved økte innsparingskrav i budsjettene på 50 mill. kr i 2019, 88 mill. kr i 2020, 123 mill. kr i 2021 og 172 mill. kr i 2022. Fylkestinget ga ved behandling av perspektivmeldingen, fylkesrådet i oppgave å arbeide videre med denne utfordringen frem mot nytt budsjett og økonomiplan for 2019-2022.

3.2 Statsbudsjett 2019

Den 8. oktober ble forslag til statsbudsjett 2019 lagt fram. Veksten i statsbudsjettet ble satt til 2,6 mrd. kr, som er i tråd med signalene i kommuneproposisjonen. For fylkeskommunene er det imidlertid nullvekst, slik at all vekst går til kommunene som følge av demografikostnader, herunder veksten i antall eldre.

Beregnet kostnadsvekst for 2019 (deflator) er i statsbudsjettet satt til 2,8 %. Lønnsveksten er anslått til 3,25 % mens prisveksten for øvrig er estimert til 2,1 %. Deflatoren benyttes når skatt og rammetilskudd oppjusteres fra 2018-kr til 2019-kr. Tilsvarende ligger det i det økonomiske opplegg at øvrige inntektsbringende virksomhet i kommunesektoren i gjennomsnitt oppjusteres med denne deflatoren, for å kunne følge kostnadsutviklingen på den inntektsbringende aktiviteten.

Den nominelle veksten for fylkeskommunene utgjør i gjennomsnitt 2,3 % korrigert for oppgaveendringer fra 2018 til 2019. For Nordland er veksten i statsbudsjettet nominelt på kun 0,2 % på grunn av omleggingen i inntektssystemet, noe som betyr en betydelig realnedgang.

Endringer i frie inntekter 2019

Tabellen nedenfor viser budsjett 2018 sammenliknet med forslag til statsbudsjett 2019. Etersom vedtatt budsjett er i 2018-kr og statsbudsjettet er gitt i 2019-kr, er budsjettallene oppjustert til 2019-kr for å få korrekt sammenlikning (dvs. oppjustert med deflatoren på 2,8 %). Kolonnen ytterst til høyre viser da mer/mindreinntekt i forhold til budsjett 2018 i samme prisnivå (2019-priser).

Tabell 3.1: Konsekvenser av inntektssystemet. Tall i 1000 kr

Konsekvenser av inntektssystemet	Budsjett 2018	Budsjett 2018 i 2019-kr	Statsbudsjett 2019 i 2019-kr	Endring ift budsjett
Innbyggertilskudd	1 369 313	1 407 654	1 396 813	-10 841
Utgiftsutjevning	1 264 329	1 299 730	1 250 319	-49 411
Nord-Norge tilskuddet	289 739	297 852	298 329	477
Ordinært skjønn	42 700	43 896	42 700	-1 196
Saker med særskilt fordeling (tabell C)	287 290	295 334	309 088	13 754
KP15: tapskompensasjon	93 347	95 961	106 068	10 107
Overgangsordning ny kostnadsnøkkel	61 335	63 052	0	-63 052
Rammetilskudd	3 408 053	3 503 478	3 403 317	-100 161
Netto inntektsutjevning*	184 677	189 848	176 526	-13 322
Skatt	1 319 948	1 356 907	1 356 342	-565
Sum frie inntekter	4 912 678	5 050 233	4 936 185	-114 048

Kilde: KS prognosemodell per 10.10.2018 (prof 1804KS) med skatteanslag basert på gjennomsnittlig nivå pr innbygger i perioden 2015-2017, og folketall pr 1.7.2018 i anslaget for 2019

Som det framgår av tabellen over får Nordland fylkeskommune 114 mill. kr mindre i frie inntekter i 2019 sammenlignet med det prisjusterte budsjettet for 2018. Usikkerheten er i forhold til skatteanslaget og inntektsutjevningen, ettersom dette ikke er klart før etter at 2019 er avsluttet. Tapskompensasjon som følge av nytt inntektssystem som gradvis fases inn mot 2020 er videreført i 2019 og faller bort i 2020, mens overgangsordning for ny kostnadsnøkkel ikke er videreført.

Nordland fylkeskommunes kostnadsindeks (behovskorrigerings) er redusert fra 1,449 til 1,434. Det betyr at i 2018 ble det beregnet at Nordland fylkeskommune hadde et utgiftsbehov som var ca. 44,9 % høyere enn landsgjennomsnittet målt per innbygger, mens tilsvarende tall i 2019 er redusert til 43,4 %. Redusert kostnadsindeks gir redusert rammetilskudd. Samlet virkning er på -49 mill. kr jf. tabellen under. Hovedårsaken til endringene er færre innbyggere 16-18 år og redusert antall søkere i høykostnads utdanningsprogram med til sammen 41 mill. kr i reduksjon. Disse to kostnadsvektene er knyttet til utgifter innen utdanningssektoren. For øvrig er det reduksjon for kriteriet kystlinje (båt) på 20 mill. kr, mens drift/vedlikehold veg (veg) øker med ca. 12 mill. kr.

Tabell 3.2: Endringer i kostnadsvektene og økonomisk konsekvens. Tall i 1000 kr.

Sektor	2018	2019	Endring 18-19	Realendring i kr
Buss/bane	0,1707	0,1700	-0,0007	84
Båt/ferje	0,0629	0,0624	-0,0005	-19 868
Fylkesveg	0,1739	0,1786	0,0047	11 837
Tannhelse	0,0427	0,0422	-0,0005	-187
Videregående opplæring	0,5498	0,5468	-0,0030	-41 085
Sum	1,0000	1,0000	-	-49 219

Det er også gjort noen endringer i saker med særskilt fordeling. Dette er budsjettmidler som inngår i rammetilskuddet i tabellen foran, men som ikke fordeles etter de ordinære kostnadsnøkler i inntektssystemet. Endringene framgår av tabellen nedenfor:

Tabell 3.3: Oppgaveendringer, tabell C. Tall i 1000 kr.

Saker med særskilt fordeling (tabell C)	Nordland fylkeskommune 2018	Nordland fylkeskommune 2019
Styrking av rammetilskottet som kan nyttast til å fornye og ruste opp fylkesvegnettet	192 132	211 696
Kompensasjon for meirutgifter knytt til iverksetjing av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar	56 771	58 361
Ferjeavløysing	13 028	13 353
Styrking av båt- og ferjesektoren	25 359	25 678
Sum saker med særskilt fordeling (tabell C)	287 290	309 088

Disse beløpene ligger allerede inkludert i rammetilskuddet, og det betyr at dersom man skal ha en økt satsing på disse områdene vil det måtte tas gjennom reduksjon på andre sektorer. Det er altså ikke nye bevilgninger, men fordelt på en annen måte. Til tross for denne endringene får som nevnt Nordland 114 mill. kr mindre i skatt/rammetilskudd i 2019 sammenliknet med 2018. I 2019 er fordelingsvirkningene av endringene i inntektssystemet i 2015 fasett inn og inkludert i rammetilskuddet. Det er derfor ikke videreført økonomiske overgangsordninger for ny kostnadsnøkkel til 2019. I 2018 fikk Nordland 61,3 mill. kr.

Regionale utviklingsmidler

I tildelingsbrev framkommer detaljer vedrørende programkategori 13.50 distrikts- og regionalpolitikk. Tabellen under viser samlet reduksjon for Nordland fylkeskommune. Samlet reduksjon for alle fylkeskommunene er på 265,2 mill. kr.

Tabell 3.4: Regionale utviklingsmidler Nordland. Tall i 1000 kr.

Programkategori 13.50 Regionale utviklingsmidler Nordland	2018	2019	Endring 18-19
550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	87 000	76 400	-12,2 %
550.64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	30 500	11 300	-63,0 %
553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	10 000	5 000	-50,0 %
553.63 Grenseregionale Interreg-program	7 370	7 370	0,0 %
553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	20 000	24 900	24,5 %
Sum overføringer fra KMD	154 870	124 970	-19,3 %
Andøy kommune	10 000	15 000	50,0 %
Sum overføringer fra KMD u/Andøy	144 870	109 970	-24,1 %

Korrigert for øremerket bevilgning til Andøya er regionale utviklingsmidler til Nordland fylkeskommune 34,9 mill. kr lavere i 2019 enn i 2018.

Museum

Det er i statsbudsjettet innarbeidet økte bevilgninger til Helgeland museum som også forutsetter fylkeskommunal egenandel.

Rentekompensasjon veg, skredsikring og tilskudd gang- og sykkelveg

Fylkeskommunen mottar rentekompensasjon for veginvesteringer og skolebygg. Nordland fylkeskommune fikk rentekompensasjon for veginvesteringer på 13,5 mill. kr i 2018. Denne økes til 19,561 mill. kr i 2019. Det er i statsbudsjettet lagt til grunn en Husbankrente på 1,5 pst. (1 % i 2018). For skolebygg er det ifølge Husbanken forventet 2,4 mill. kr i 2019, som gradvis reduseres til 1,7 mill. kr i 2022. Det er forventet at ordningen avvikles, og det er dermed ikke anledning til å søke kompensasjon for investeringer i nye skolebygg.

Post 62 skredsikring fylkesveg, det er samlet satt samme beløp 776,9 mill. kr i 2019 for hele landet, som er på samme nivå som i 2018.

Post 63 tilskudd gang- og sykkelveg bevilges samlet sett 78,5 mill. kr (som i 2018) for hele landet. Dette er søkbare midler.

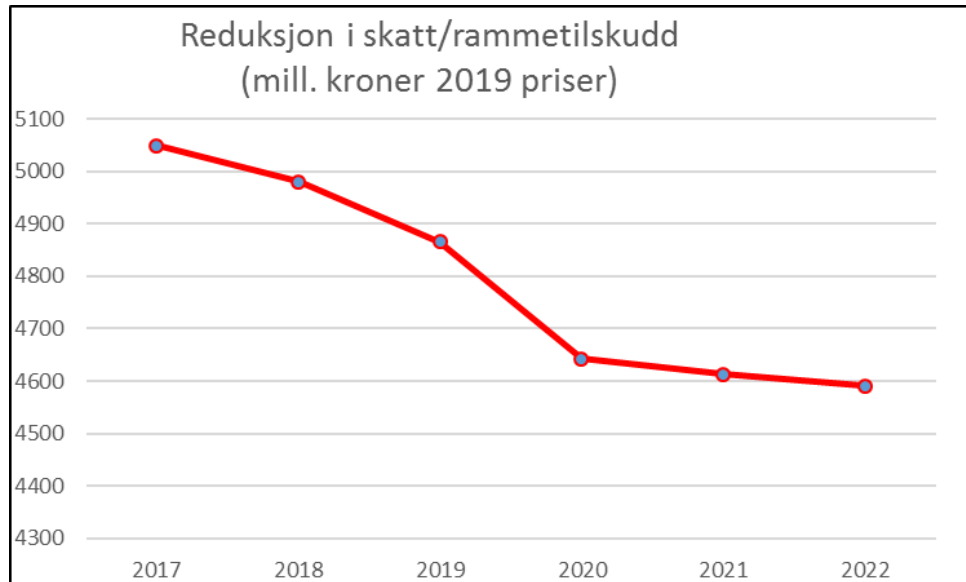
Endringer fra perspektivmeldingen

Perspektivmeldingen beregnet skatt og rammetilskudd i 2019 til 4 815 mill. kr som var en estimert reduksjon på 98 mill. kr (i 2018-kr) i frie inntekter fra 2018. Oppjustert til 2019-kr blir dette 4 950 mill. kr. I forhold til forslag til statsbudsjett er nedgangen i skatt og rammetilskudd på 114 mill. kr (i 2019-kr). Dette er altså en noe større nedgang i de frie inntektene i 2019 enn prognostisert i perspektivmeldingen. Avviket øker noe utover i økonomiplanperioden. Ny prognose vil bli utarbeidet i neste års perspektivmelding. En av de store usikkerhetene er endringene som kommer i inntektssystemet fra 2020 i forbindelse med regionreformen med videre. Erfaringene så langt tilsier at Nordland taper på denne type endringer.

Endring i skatt og rammetilskudd i perioden 2017 til 2022

Med utgangspunkt i de tallene man nå har fra statsbudsjettet, KS sin prognosemodell og perspektivmeldingen, får Nordland en reduksjon i de frie inntektene på 459 mill. kr fra 2017 til 2022. Utviklingen er illustrert i figuren under.

Figur 3.1: Prognose reduksjon i skatt/ rammetilskudd

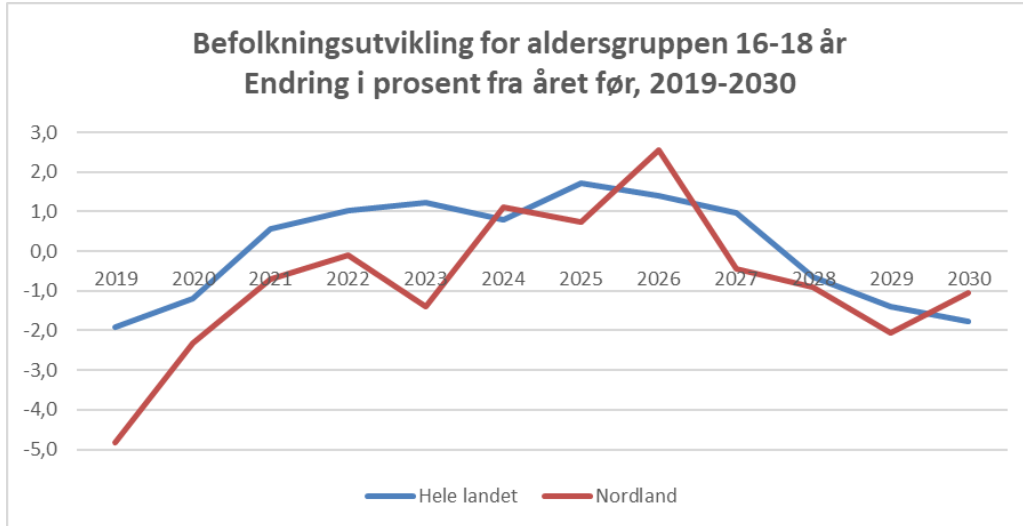

3.3 Befolkningsutvikling

Det er særlig to aldersgrupper som har betydning for fylkets frie inntekter. Det er vår relative andel av antallet 16-18 åringer som er den viktigste, og som har med videregående opplæring å gjøre. I tillegg har innbyggertall 6-34 år betydning for kollektivtransport.

Den demografiske utviklingen der Nordlands andel av befolkningen og særlig antall 16-18 åringer vil avta noe, medfører reduserte statlige overføringer. SSB sin befolkningsprognose viser at antall 16-18 åringer i Nordland vil gå ned. Samtidig forventer SSB en økning i denne aldersgruppen på landsbasis i årene framover, slik at vår relative andel reduseres ytterligere.

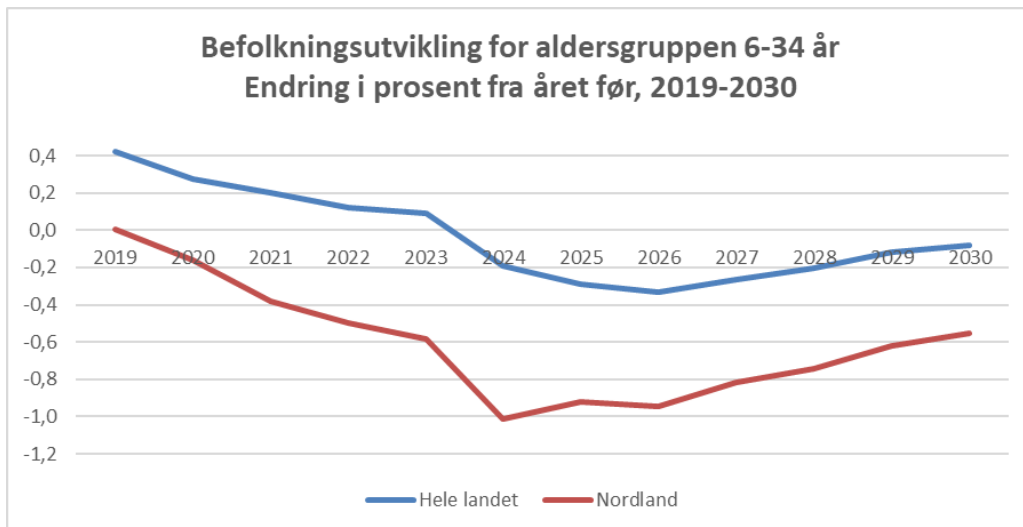
Figur 3.2: Prognose befolkningsutvikling 16-18 åringer

Kilde: SSB, alternativ MMMM

For aldersgruppen 6-34 år viser befolkningsframskrivningen en økning på 1,0 % på landsbasis, mens det for Nordland forventes en reduksjon på -1,0 %. Den relative andelen i forhold til resten av landet reduseres også her i den kommende økonomiplanperioden, men ikke like mye som for 16-18 åringene.

Figur 3.3: Prognose befolkningsutvikling 6-34 åringer

Kilde: SSB, alternativ MMMM

Befolkningsutviklingen i Norge har avtatt betydelig de siste årene. Først og fremst fordi nettoinnflyttingen har gått sterkt ned, men utviklingen viser også et lavere fødselsoverskudd. Fra 2017 til 2018 økte befolkningen i Norge med 0,7 % mens veksten i Nordland var på 0,2 %. Folketallsutviklingen gir utfordringer i forhold til bosetting og mulighet for å kunne skaffe kvalifisert arbeidskraft. Når Nordland i tillegg har en svakere befolkningsutvikling enn gjennomsnittet for landet, gir det også reduserte inntekter gjennom rammetilskuddet.

3.4 Hovedtall i forslag til økonomiplan

Tabellen nedenfor viser hvilke forutsetninger som er gjort ved budsjettering av frie inntekter og utvikling i netto renter og avdrag og avsetninger i økonomiplanperioden.

Tabell 3.5: Budsjettskjema 1A - drift. Tall i 1000 kr.

Budsjettskjema 1A- Drift	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-1 319 948	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342
Ordinært rammetilskudd	-3 592 730	-3 579 843	-3 356 658	-3 326 658	-3 304 658
Skatt på eiendom	-	-	-	-	-
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	-276 115	-22 005	-22 005	-22 005	-22 005
Sum frie disponible inntekter	-5 188 793	-4 958 190	-4 735 005	-4 705 005	-4 683 005
Renteinntekter og utbytte	-29 588	-41 440	-42 440	-43 440	-44 440
Gevinst finansielle instrumenter (oml.)	-	-	-	-	-
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	68 158	77 700	106 500	127 000	149 800
Tap finansielle instrumenter (oml.)	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	205 127	228 750	260 171	291 647	326 100
Netto finansinnt./utg.	243 697	265 010	324 231	375 207	431 460
Til dekning av tidl. regnsk.m. merforb.	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	47 200	89 653	89 653	89 653	89 653
Til bundne avsetninger	9 920	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforb.	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-1 500	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-11 903	-	-	-	-
Netto avsetninger	55 620	99 653	99 653	99 653	99 653
Overført til investeringsbudsjettet	249 679	164 400	106 400	151 400	151 400
Til fordeling drift	-4 639 797	-4 429 127	-4 204 721	-4 078 745	-4 000 492
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	4 651 700	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492
Mer/mindreforbruk	-	-	-	-	-

Budsjett 2018 er ikke helt sammenlignbar med resten av perioden på grunn av endringer i kontoplanen. Fra 2019 omfatter skjemaet kun de sentrale postene, slik at statstilskudd til sektorene nå inngår i 1B – drift sektorenes rammer (netto driftsrammer).

Skatt og rammetilskudd

Skatt og rammetilskudd er budsjettert med utgangspunkt i statsbudsjettet og KS sin prognosemodell som bygger på statsbudsjettets forutsetninger. Skatt på inntekt og formue er budsjettert med 1,35 mrd. kr i økonomiplanperioden, en vekst på 1,5 % sammenlignet med 2018.

Ordinært rammetilskudd utgjør 3,58 mrd. kr i 2019. I perioden 2020-2022 er beløpet justert for endringer i befolkning beregnet i perspektivmeldingen. Ny prognose vil bli gjort våren 2019. Det vises også til tidligere omtale av forslag til statsbudsjett for 2019, jf. kapittel 3.2.

Andre generelle statstilskudd

I budsjett 2019 består andre generelle statstilskudd på 22 mill. kr av rentekompensasjon for veginvesteringer og skolebygg, tidligere omtalt på side 15. Endringen fra budsjett 2018 skyldes at skjema 1B omfattet statstilskuddene til sektorene, mens det fra 2019 kun omfatter de sentrale postene.

Renteinntekter og utbytte

Det budsjetteres med høyere renteinntekter i økonomiplanperioden. Utfra gjennomsnittlig likviditet på hovedbankkonto budsjetteres det med 30 mill. kr i renteinntekter i 2019. Beløpet er justert opp med 1 mill. kr årlig i perioden i takt med forventet renteøkning. I tillegg er det budsjettert med 11,4 mill. kr i renteinntekter på bundne fond som er øremerket tilskudd som forvaltes av næring og regional utvikling.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansielle utgifter

Renteutgifter er beregnet etter beregningsmodell fra KNB-finans, ut fra lånegjeld ved utgangen av 2018 og forslag til investeringsbudsjett med låneopptak og øvrige finansieringsforutsetninger for perioden 2019-2022, jf. kapittel 3.5. Det er budsjettert med 2 % lånerente økende til 3 % i 2022.

Avdrag på lån

Avdrag er beregnet etter beregningsmodell fra KNB-finans, ut fra lånegjeld ved utgangen av 2018 og forslag til investeringsbudsjett med låneopptak og øvrige finansieringsforutsetninger for perioden 2019-2022, jf. kapittel 3.5. Lånene nedbetales med avdragstid på 20 år.

Avsetninger

Ubundne avsetninger på 89,6 mill. kr i økonomiplanperioden er avsetning til premieavviksfondet med tilsvarende beløp, jf. omtale i kapittel 14. Bundne avsetninger på 10 mill. kr gjelder renteinntekter på bundne fond som forvaltes av næring og regional utvikling.

Overført til investeringsbudsjettet

Dette gjelder fylkeskommunens egenfinansiering av investeringer. Overføring til investering/egenfinansiering er i henhold til tidligere økonomiplan som beskrevet i kapittel 3.5, men justert ned i 2020 med 50 mill. kr som et engangstiltak.

Til fordeling drift

Til fordeling drift viser hva som er tilgjengelig til drift av sektorene når man trekker fra netto renter, avdrag og avsetninger. Som det fremkommer av tabellen over er det en stor nedgang i rammene til sektorene.

Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)

Kontrollsum. Viser til kapittel 4 og tabell 4.6 Budsjettskjema 1B-drift.

3.5 Finansutgifter og inntekter

I vedtatt økonomiplanperiode øker gjeldsgraden til over 86 % i 2022, som er langt over måltallet. Høy gjeldsgrad medfører at en større andel av driftsbudsjettet må brukes til å betale renter og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten og reduserer handlingsrommet på lang sikt. Tabellen under viser ny beregning av gjeldsgrad i økonomiplanen 2019-2022.

Tabell 3.6: Beregnet gjeldsgrad. Tall i mill. kr

År	Gjeld	Renter og avdrag	Gjeldsgrad
2018	3 647	278	58,7 %
2019	4 049	306	65,2 %
2020	4 367	364	72,9 %
2021	4 710	414	79,0 %
2022	5 131	471	86,4 %

En av årsakene til økt gjeld i perioden er foreslått økning i veginvesteringer, hvor ny satsing medfører 750 mill. kr i økt låneopptak. Fra og med 2018 er det vedtatt at lånene skal nedbetales over 20 år, mot tidligere 15 år. Lengre nedbetalingstid på lånene øker renterisikoen og bidrar også til at fylkeskommunen over tid betaler mer i renter enn om lånene hadde blitt betalt ned raskere. Dette viser behovet for en langsiktig og bærekraftig planlegging av investeringsnivået fremover, noe fylkesrådet vil komme tilbake til i neste års perspektivmelding.

Fylkeskommunen har betydelige innskudd på sine konti i hovedbankforbindelsen. I tillegg til ordinære driftsmidler på om lag 1 mrd. kr står 7-800 mill. kr som er bundne midler knyttet til næring og regional utvikling og folkehelse. Dette er øremerkede midler som ikke kan brukes til andre formål enn tilskudd innen de nevnte sektorer. Nordland fylkeskommune hadde pr 31.12.2017 garantiansvar for nærmere 2 mrd. kr. Garantiansvaret er i all hovedsak knyttet til samferdselsprosjekter. Fylkeskommunen har så langt ikke innfridd noen garantier, men garantiene utgjør likevel en viss risiko som bør nevnes i denne sammenheng.

Renteutsikter

Fylkeskommunens gjeldsportefølje er i hovedsak på flytende vilkår. Flytende rente vurderes over tid å være mest gunstig sammenlignet med fast rente. Imidlertid blir fylkeskommunens økonomiske situasjon mer sårbar dersom rentene på kort varsel øker. Nordland fylkeskommune budsjetterte tidligere med en lånerente på 4 % på sine lån. Faktisk lånerente lå da rundt 2 %, noe som ga en besparelse på renteutgiftene som kunne avsettes til rentefond og fungere som buffer dersom lånerenten økte. I økonomiplan for 2018-2021 er det budsjettert med 2 % lånerente, som omtrent er tilsvarende faktisk rentenivå. Det betyr at det ikke er reserver i budsjettet for å håndtere et eventuelt økt rentenivå.

Det budsjetteres med renteutgifter til lån på 77,2 mill. kr i 2019 økende til 149,3 mill. kr i 2022. Årsaken er delvis økt renteprognose, men i hovedsak skyldes endringen økt låneopptak. Norges bank besluttet å øke styringsrenten i september 2018 med 0,25 prosentpoeng fra 0,5 % til 0,75 %. Førrige gang renten ble endret var i mars 2016. I Pengepolitisk rapport for september varsler Norges Bank om mulig renteoppgang også i 1. kvartal 2019 for så å øke gradvis opp til 2 % i 2021. Utfra dette har vi beregnet følgende budsjetterente for økonomiplanperioden.

Tabell 3.7: Beregnet budsjetterente for økonomiplanperioden

Prognose:	2018	2019	2020	2021	2022
Styringsrente	0,50	0,75	1,25	1,75	2,00
Forventet renteheving	0,25	0,5	0,5	0,25	0,25
Sum	0,75	1,25	1,75	2,00	2,25
Antatt margin	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Budsjetterente	1,50	2,00	2,50	2,75	3,00

Til sammenlikning er økonomiplan for 2018-2021 basert på 2 % i hele perioden, mens prognosen nå øker til 3 % i 2022.

Renteinntekter

Utfra gjennomsnittlig likviditet på hovedbankkonto budsjetteres det med 30 mill. kr i renteinntekter i 2019. Beløpet er justert opp med 1 mill. kr årlig i perioden i takt med forventet renteøkning.

3.6 Lønns- og prisforutsetninger

Beregnet kostnadsvekst for 2019 (deflator) er i statsbudsjettet satt til 2,8 %.

Lønnsveksten er anslått til 3,25 % mens prisveksten for øvrig er estimert til 2,1 %.

Deflatoren benyttes når skatt og rammetilskudd oppjusteres fra 2018-kr til 2019-kr.

For Nordland er veksten i frie inntekter på nominelt 0,2 % på grunn av omlegging av inntektssystemet, noe som betyr en betydelig realnedgang. Det har dermed ikke vært tilstrekkelig handlefrihet til å prisjustere alle poster. Det er likevel lagt inn korrekt

prisjustering av all lønn og kontrakter/ avtaler hvor det er forpliktelse overfor annen part.

- HP 0: All fast lønn er korrekt justert i henhold til sentrale og lokale forhandlinger til lønnsnivå pr 1.1.19. Det er avsatt sentrale midler til etterbetaling av lønnsoppgjør kapittel 3 og 5 i 2018 (helårsvirkning for 2019) med 16 mill. kr og 40 mill. kr til forventet lønnsoppgjør i 2019. Pensjonspremien (sats) for KLP settes til 13,7 % og SPK til 14,01 %. I tillegg kommer 2 % arbeidstakerandel. Dette er innarbeidet i enhetenes detaljbudsjetter og differansen fra 2018 til 2019 er kompensert for fullt ut.
- HP 1 og 2 (utstyrs og driftsposter) er ikke prisjustert.
- Alle kontrakter (spesielt gjelder dette buss, båt og ferje), det vil si HP 3 og 4 er tilsvarende prisjustert med 2,8 %
- Alle inntekter er som hovedregel prisjustert tilsvarende deflator 2,8 %

Tabellen under viser hvordan lønns- og prisjustering er foretatt.

Tabell 3.8: Lønns- og prisjustering 2019. Tall i 1000 kr

Hovedpost	Beskrivelse	Prosent	Simulering
HP 0	Lønn	*%	88 588
HP 1 og 2	Kjøp av varer og tjenester til egenproduksjon	2,1 %	-
HP 3	Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenproduksjon	2,8 %	51 034
HP 4	Overføringer til andre	2,8 %	9 987
HP 5	Finansutgifter	0 %	-
HP 6	Salgsinntekter	2,8 %	-17 466
HP 7	Refusjoner og tilskudd	2,8 %	-10 004
HP 8	Overføringer fra andre	2,8 %	-1 646
HP 9	Finansinntekter	0 %	-
	Netto utgift simulering		120 491

Samlet netto utgift etter simuleringen er på 120,5 mill. kr.

3.7 Utvikling i nøkkeltall

Det er vedtatt økonomiske måltall for drift og investering. Disse måltallene fungerer som retningslinjer for beregning av sektorenes drifts- og investeringsrammer, avsetninger og låneopptak. Tabellen under viser utviklingen i de viktigste nøkkeltallene i økonomiplanperioden sammenlignet med regnskap 2017 og budsjett 2018.

Tabell 3.9: Utvikling økonomiske nøkkeltall 2017-2022

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	4,1 %	4,7 %	4,6 %	3,8 %	4,6 %	4,6 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	10,5 %	11,7 %	13,9 %	16,8 %	19,3 %	21,7 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	46,9 %	58,7 %	65,2 %	72,9 %	79,0 %	86,4 %

Netto resultatgrad

Netto resultatgrad viser netto driftsresultat i prosent av samlede driftsinntekter og forteller hva som kan brukes til finansiering av investeringer og til fondsavsetninger. Måltallet for resultatgrad i Nordland fylkeskommune er satt til 4 %, noe som er i tråd med sentral anbefaling. Av tabellen over ser vi at dette oppnås i hele økonomiplanperioden, med unntak av 2020 hvor netto resultatgrad er på 3,8 %. Årsaken til nedgang her, er at egenfinansieringen av investeringene reduseres med 50 mill. kr for å avhjelpe driftstilpasningen akkurat dette året, ettersom virkningene av inntektssystemet da slår til for fullt. Beregnet resultatgrad i perioden forutsetter imidlertid at sektorene gjennomfører omstillingskravene slik som forutsatt.

Disposisjonsfond

Måltallet for samlet disposisjonsfond (frie fond) i prosent av brutto driftsinntekter skal være 10 %. Måltallet for disposisjonsfond i prosent øker fra 13,9 % i 2019 til 21,7 % i 2022. Dette sammen med økt netto resultatgrad bidrar til å opprettholde handlefriheten i økonomiplanperioden. Avsetningene til disposisjonsfond budsjettert i perioden består av avsetning til premieavviksfond (positivt premieavvik på ca. 90 mill. kr) og resterende er tidligere effekt av vedtatte omstillingstiltak for samferdsel og veg/ferje.

Gjeldsgrad

Fylkestinget har vedtatt et måltall som sier at den langsiktige lånegjelden ikke skal overstige 60 % av driftsinntektene. Som det framgår av tabellen over øker gjeldsgraden betydelig i økonomiplanperioden i forhold til dagens gjeldsnivå. I 2022 har gjeldsgraden økt til over 86 %, noe som er langt over måltallet. Høy gjeldsgrad medfører at en større andel av driftsbudsjettet må brukes til å betale renter og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten og reduserer handlingsrommet på lang sikt.

4 Prioriteringer og omstillingsbehov

4.1 Økonomisk omstillingsbehov i perioden

Nordland fylkeskommune står overfor en økonomisk situasjon der det er en dramatisk nedgang i inntektene. Fylkeskommunen er i all hovedsak finansiert gjennom skatt- og rammetilskudd og har få muligheter til å påvirke inntektene. Årsaken til at inntektene går ned er endring i inntektssystemet som gir en omfordeling av rammetilskudd (statlig finansieringsordning) mellom fylkeskommunene. For Nordland gir dette en reduksjon i inntektene på 284 mill. kr fram mot 2020. Nordlands andel av befolkningen i Norge går ned, og særlig utslag er det i aldersgruppen 16-18 år som har stor konsekvens på rammetilskuddet. I tillegg er det varslet at 55 mill. kr som har vært lagt inn i rammetilskuddet knyttet til tunnelforskriften utgår fra 2020. All vekst i kommunesektoren rettes inn mot primærkommunene og gir ytterligere reduksjon i de frie inntektene skatt og rammetilskudd for Nordland. I tillegg til store reduksjoner i frie inntekter, er det statlige tilskuddet til regional utvikling redusert gjennom flere år. Bare fra 2018 til 2019 reduseres tilskuddet med 34,9 mill. kr.

Fylkesrådet ønsker at fylkeskommunen fortsatt skal ha styring med egen økonomi, og foreslår derfor betydelige tiltak for å redusere driftskostnadene til et lavere inntektsnivå. Fylkesrådet legger frem et budsjettforslag som fortsatt prioriterer investeringer i skoler og vegsektoren. Lykkes man ikke med omstilling i driften, vil det være umulig å gjennomføre det foreslåtte investeringsbudsjettet i perioden og i årene etter.

Omstillingsbehov/behov for tiltak

Tabellen nedenfor viser omstillingsbehovet/behov for tiltak i perioden:

Tabell 4.1: Omstillingsbehov – underbalanse mellom utgift og inntekt. Tall i mill. kr.

Omstillingsbehov i perioden	2019	2020	2021	2022
Sum fordelte innsparingskrav alle sektorer (øk-plan 2018-2021)	36,9	199,3	213,4	214,4
Ytterligere innsparingskrav perspektivmelding/statsbudsjett/renteøkning	59	123	163	225
Økte utgifter - forslag til prioritering fra fylkesrådet	-	19	58	88
Sum omstillingsbehov	95,9	341,3	434,4	527,4

Tabellen over viser innsparingskravene som fylkestinget vedtok i økonomiplan 2018-2021. Perspektivmeldingen viste at det var behov for betydelig økte innsparinger utover vedtatt økonomiplan, noe som også ble bekreftet da forslag til statsbudsjett for 2019 ble lagt frem. I tillegg mener fylkesrådet at det er nødvendig å opprioritere investeringer på fylkesveger, legge inn bevilgning til grønn satsing på

transportområdet, samt starte avsetning av midler til Europeisk kulturhovedstad og VM i alpint i Narvik. Kostnader til renter og avdrag knyttet til veginvesteringer ligger i den øverste linjen som økte utgifter. Tabellen under viser hva som er lagt inn som nye satsinger i økonomiplan 2019-2022.

Tabell 4.2: Nye satsinger. Tall i mill. kr.

Nye satsinger	2019	2020	2021	2022
Økt veginvestering 250 mill. kr per år	-	19	38	58
Grønn satsing	-	-	20	20
Kulturhovedstad og VM alpint	-	-	-	10
Sum nye satsinger	-	19	58	88

Det er ikke tatt høyde for annen kostnadsvekst til tross for at det er knyttet usikkerhet til nye anbud i samferdsels- og vegsektoren. Særlig på ferjeområdet meldes det om stor usikkerhet. Det vises til sektorkapittel 11 og 12 for henholdsvis samferdsel og fylkesveg og fylkesveggerferjer.

Forslag til tiltak for å møte omstillingsbehovet

Tabellen under viser forslag til tiltak i driften som er innarbeidet i økonomiplan 2019-2022.

Tabell 4.3: Tiltak i økonomiplanperioden. Tall i mill. kr.

Tiltak i perioden	2019	2020	2021	2022
Videreføring av vedtatte reduksjoner i økplan 2018-2021	-36,9	-199,3	-213,4	-214,4
Justering av krav på veg knyttet til tunnelforskriften - fordeles under nye tiltak	0,0	55,0	55,0	55,0
Nye/ ytterligere tiltak				
Ingen prisjustering av ordinære drifts- og utstyrsposter	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0
Reduksjon fellesposter	-9,0	0,0	0,0	0,0
Reduksjon investeringer - redusert økning rente	0,0	-8,0	-13,0	-20,0
Felles prosjekt - ny struktur på stab- og støttefunksjoner og byggforvaltning i hele fylkeskommunen	0,0	-40,0	-100,0	-140,0
Nye innsparingskrav fordelt på sektorene (se egen oversikt)	-41,0	-88,0	-158,0	-203,0
Redusert egenfinansiering investeringer - økt utgift påfølgende år	0,0	-52,0	4,0	4,0
Sum tiltak i økonomiplanperioden	-95,9	-341,3	-434,4	-527,4

I tabellen over er også tidligere vedtatte reduksjoner tatt med for oversiktens skyld. Dette omfatter blant annet store reduksjoner på veg/ferje/samferdsel knyttet til nytt

samferdselskart. Vedtatte reduksjoner omfatter også bemanning og effektivisering av driften. Det er i statsbudsjettet varslet reduksjon i rammetilskuddet i 2020 knyttet til bortfall av kompensasjon for tunnelforskriften. Tiltak tilknyttet denne inntektsreduksjonen ble midlertidig lagt på veg i forrige økonomiplan, men foreslås nå fordelt på alle sektorer og øker dermed det samlede behovet for tiltak som fordeles i perioden.

Reduksjon renter og avdrag knyttet til investeringer

Reduksjon renter og avdrag knyttet til investeringer gjelder forskyvning av bygging av ny videregående skole i Bodø. Det økte elevtallet i årene fremover må ivaretas, og fylkesrådet vil komme tilbake til hvordan behovet skal ivaretas frem til ny skole kan realiseres.

Fellesprosjekt ny organisering av stab, støtte og byggforvaltning i fylkeskommunen

Det skal gjennomføres en stor organisatorisk endring innenfor områdene administrasjon, stab, støtte og byggforvaltning i fylkeskommunen, og det er satt et måltall for effekt av dette på 140 mill. kr i 2022. Dette kommer i tillegg til øvrige reduksjoner i administrative funksjoner som ligger i budsjettforslagene til de ulike sektorene. Samlet vil reduksjonene innen administrasjon og forvaltning bli omlag 230 mill. kr. Dersom dette skal lykkes, må det tas helt andre grep enn å redusere med en stillingsressurs her og der. Det vil kreve betydelige bemanningsreduksjoner ved hjelp av blant annet digitalisering og en ny organisering av funksjonene i hele fylkeskommunen.

Arbeidet med prosjektet vil bli en del av omstillingsprosjektet *Bring oss i front* som ble startet i 2018. Det må gjennomføres utredninger og analyser, og valg av løsninger i 2019 og implementeringen vil skje de påfølgende år. Prosjektet vil også få i oppgave å bistå med andre analyser og utredninger som er nødvendig for å få en best mulig innretning på øvrige innsparingstiltak i sektorene, jf. neste punkt. For å kunne gjennomføre de store utredningene og prosessene skal det engasjeres eksternt konsulentbistand. Iverksetting av en så stor ny organisering/struktur vil kreve engangskostnader i infrastruktur, ombygginger, nye dataprogram osv. Investeringsfond beholdes investeringer som er nødvendige for å kunne oppnå økonomiske effekter. Behovet for investeringsmidler vil bli vurdert i neste års rullering av økonomiplanen.

Nye innsparingskrav fordelt på sektorene

De store innsparingsbehovene vil være umulig å gjennomføre uten at driften reduseres på de ulike sektorene. Tabellen under viser hvordan innsparingskravene er fordelt. I fordelingen er det blant annet tatt hensyn til omstillingskrav som allerede er vedtatt innenfor samferdsel/veg, KOSTRA rapporten for 2017 og de potensialer for effektivisering som fremkom der, og reduksjonen i regionale utviklingsmidler.

Tabell 4.4: Fordeling nye innsparingskrav sektorer. Tall i 1000 kr.

Fordeling nye innsparingskrav sektorer	2019	2020	2021	2022
Politikk, kontroll, styring	-582	-1 630	-2 174	-3 217
Stab	-1 327	-2 113	-2 819	-3 524
Økonomi	-491	-757	-1 007	-1 259
Utdanning	-17 700	-55 000	-92 000	-130 000
Næring og regional utvikling	-	-	-	-
Kultur, miljø og folkehelse	-3 800	-11 400	-29 000	-30 000
Samferdsel	-9 100	-9 100	-23 000	-25 000
Fylkesveg og ferjer	-8 000	-8 000	-8 000	-10 000
Vedlikehold eiendom	-	-	-	-
Sum saldering øk-plan 2019-2022	-41 000	-88 000	-158 000	-203 000

Innretningen på arbeidet med reduksjoner er omtalt i sektorkapitlene. Utfordringsbildet øker i perioden 2020-2022. I løpet av 2019 vil det bli gjennomført utredninger og analyser for å finne best mulig innretning for de reduksjonene som må innføres etter 2019. Fellesprosjektet, som har ansvar for å utrede ny organisering av fylkeskommunen, vil også bistå sektorene i dette utredningsarbeidet. Ansvaret vil som nå ligge i linjeorganisasjonen.

Redusert egenfinansiering (finansiering ved driftsmidler) investeringer

Som et engangstiltak i 2020 er det foreslått å redusere egenfinansiering av investeringer med 50 mill. kr. Dette fordi man trenger mer tid på utredning og prosess før alle nødvendige tiltak kan iverksettes. Tiltaket betyr at man i stedet øker låneopptaket, noe som igjen gir økte renter og avdrag de kommende år.

Oppsummering - samlede innsparingskrav med fordeling sektorene

Tabellen under viser summen av alle innsparingskrav, både de som ble vedtatt i forrige økonomiplan og nye.

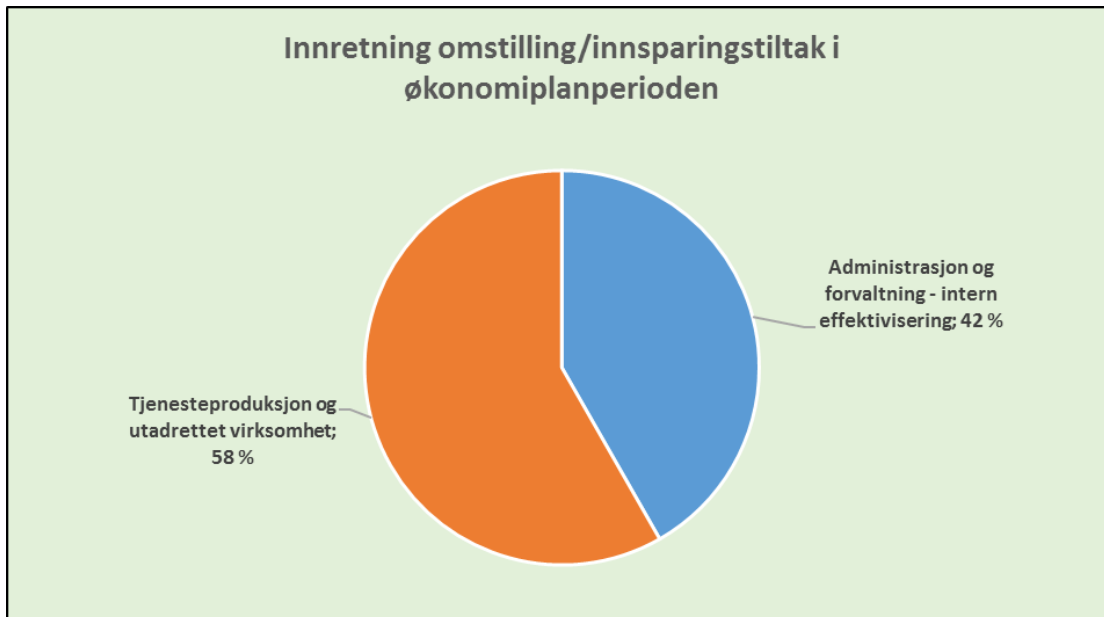
Tabell 4.5: Sum tiltak med fordeling til sektorene. Tall i mill. kr.

Sum fordeling sektorreduksjoner	2019	2020	2021	2022
1. Reduksjoner i sektorrammene fra 2018				
Politikk og sentraladministrasjonen	-9,6	-18,4	-19,6	-22,6
Utdanning	-35,4	-83,1	-126,6	-164,6
Kultur, miljø og folkehelse	-7,1	-17,4	-36,2	-37,2
Næring og regional utvikling	-2,7	-4,1	-4,3	-4,3
Samferdsel/veg/ferje	-23,2	-109,2	-129,7	-133,7
Sum 1 - fordelt sektorene	-77,9	-232,3	-316,4	-362,4
2. Felles prosjekt stab/ støtte/bygg		-40,0	-100,0	-140,0
3. Øvrige tiltak (red. investering, egenfinan.)	-18,0	-69,0	-18,0	-25,0
Sum tiltak (1-3) til økonomiplan 2019-2022	-95,9	-341,3	-434,4	-527,4

Figuren nedenfor viser hovedinnretning på omstillingen/innsparingstiltakene i perioden. Som figuren viser, stilles det store krav til intern effektivisering i fylkeskommunen gjennom reduksjon i administrasjon og forvaltning.

Dette vil kreve helt nye løsninger for struktur av støttefunksjoner og forvaltning i hele fylkeskommunen. Til tross for effektiviseringskrav i størrelsesorden 230 mill. kr, vil den store inntektsreduksjonen også medføre endringer i tjenesteproduksjonen og utadrettede aktiviteter. Figuren under illustrerer fordelingen av omstillingskravene i perioden.

Figur 4.1: Innretning for omstilling/ innsparingstiltak

4.2 Netto driftsramme fordelt på sektorene

Tabellen nedenfor (i budsjettforskriftene angitt som budsjettskjema 1B) viser netto rammer for alle sektorene etter at de reduksjoner som er omtalt ovenfor er innarbeidet. Sum til fordeling fra skjema 1A jf. tabell 3.5, er det fylkeskommunen har til bruk i sektorene med de inntektsforutsetninger som ligger i statsbudsjettet og prognosen fremover, korrigert for renter, avdrag og avsetninger.

Som det fremgår av tabellen under, er beløpet som står på området *fellesutgifter* tilnærmet null ved utgangen av perioden. Dette er fordi man på dette området har lagt inn innsparisingskrav som ikke enda er fordelt på sektorene, jf. kapittel 14.

Tabell 4.6: Budsjettskjema 1B - drift. Tall i 1000 kr.

Budsjettskjema 1B - drift	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Politikk, kontroll og styring	67 911	65 916	66 319	64 329
Stab	106 260	102 220	101 197	100 492
Økonomi	38 746	36 157	35 680	35 428
Utdanning	1 870 142	1 822 444	1 778 947	1 740 947
Næring og regional utvikling	33 996	32 533	32 408	32 408
Kultur, miljø og folkehelse	312 331	301 953	283 207	282 207
Samferdsel	782 507	725 537	709 315	707 315
Fylkesveg og ferjer	1 056 197	1 001 788	997 561	995 561
Vedlikehold eiendom	39 478	39 285	39 145	39 145
Fellesutgifter	121 559	76 888	34 966	2 660
Sum netto fra 1A	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492

I økonomiplan 2019-2022 er skjema 1A kun basert på de sentrale inntektene slik at fordelingen til skjema 1B da er i tråd med budsjetttrammene for sektorene slik de fremgår av vedtak. Budsjetttrammen til sektorene er gitt i netto.

5 Politikk, kontroll og styring

I dette kapitlet inngår fylkestinget, frikjøpte politikere, fylkesordførere, fylkestingets kontor, medvirkningsorganene, fylkesrådet, kontrollutvalget og fylkesrevisjonen. Disposisjonskontiene til fylkestinget og fylkesrådet ligger under henholdsvis fylkestinget og fylkesrådet.

Tabell 5.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Politikk, kontroll og styring	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	57 989	57 989	57 989	57 989
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	4 386	3 439	4 386	3 439
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-582	-1 630	-2 174	-3 217
Teknisk korrigerings*	5 542	5 542	5 542	5 542
Lønns- og prisstigning 2019	576	576	576	576
Netto ramme	67 911	65 916	66 319	64 329

*vedtatt rammeendring 2018-2021 og teknisk korrigerings er i hovedsak flytting av omstillingsmidler og medvirkningsorgan mellom stab og politikk.

For 2019 er netto budsjett ramme 67,9 mill. kr. Rammen reduseres ytterligere i perioden 2020-2022.

5.1 Mål og strategier

Et overordnet mål i perioden er at hele politikkområdet skal bidra til at befolkningen i Nordland har tillit til de demokratiske styringsprinsipper og til de folkevalgte organer. Dette gjennom å levere høy kvalitet ved gjennomføring av valg, på den medvirkningspolitiske innsatsen og på det øvrige politiske arbeidet som utøves.

5.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabell 5.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Politikk, kontroll og styring	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	57 989	57 989	57 989	57 989
Valg	947	-	947	-
Flytting omstillingsmidler til Fylkesrådet	3 439	3 439	3 439	3 439
Reduksjon fylkesrådet	-582			
Ufordelt saldering	-	-1 630	-2 174	-3 217
Sum saldering	3 804	1 809	2 212	222
Lønnsoppgjør 2017	510	510	510	510
Flytting fra fylkesordførere /medvirkning	6 532	6 532	6 532	6 532
Flytting midler til lærlinger fra fylkesrådet	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Lønns- og prisstigning 2019	576	576	576	576
Netto ramme	67 911	65 916	66 319	64 329

Tabellen over viser netto endringer det enkelte år i forhold til vedtatt budsjett 2018.

Valg

Til gjennomføring av valg i 2019 og 2021 er budsjettet økt med 0,947 mill. kr, som utgår i 2020 og 2022.

Flytting omstillingsmidler til fylkesrådet

Fylkesrådet har hatt ekstraordinære midler på om lag 3,4 mill. kr, som var rest av midler avsatt i økonomiplan 2016-2019 til omstillingsarbeid. For 2018 ble disse midlene overført til en sentral omstillingspott under HR i stabsavdelingen. Midlene flyttes fra 2019 tilbake til avsetninger fylkesrådet.

Reduksjon fylkesrådet

Avsetninger til fylkesrådet reduseres med 0,58 mill. kr i 2019, tilsvarende rammereduksjonen for hele politikkområdet. For å møte de økte omstillingsutfordringene i perioden 2020-2022, vil en rekke andre tiltak måtte bli vurdert.

Ufordelt saldering

Det legges opp til en gjennomgang av alle sider ved den politiske aktiviteten, både for fylkestinget og fylkesrådet. Spørsmål som må stilles er for eksempel om en del av reiseaktiviteten kan reduseres noe, uten at det i for stor grad påvirker det politiske arbeidet som skal utføres. Eksempler på dette er komitereiser og gruppelederturer. I tillegg kan en del møteaktivitet med fordel gjennomføres ved bruk av Skype/telefoni. Lengden av fylkestingets samlinger og antall samlinger vil også være en del av denne vurderingen.

Tilskuddsordningene som gis innen medvirkningsorganene og som ikke er lovpålagte, er også noe som må vurderes. Godtgjørelsesreglementet skal gjennomgås, blant annet med tanke på om det er potensiale for innsparinger der. Både kontrollutvalget og fylkesrevisjonen må vurdere hvilke tiltak som kan iverksettes for å bidra til å møte omstillingsutfordringene fra 2020 og videre i økonomiplanperioden. En slik prosess må starte allerede i 2019.

Kontrollutvalgets sekretariatsordning har det siste året vært utredet. Egen sak kommer til fylkestinget i 2019. Organiseringen av fylkesrevisjonen er også oppe til vurdering. Fylkestinget vedtok i sak 079/2017, den 12. juni 2017, å igangsette en prosess for å etablere en interkommunal revisjonsordning. Prosessen med å innlemme fylkesrevisjonen i et interkommunalt revisjonsselskap pågår fortsatt. Eventuelle økonomiske konsekvenser som følge av endringer og ny organisering vil bli lagt frem for fylkestinget så snart slik informasjon foreligger. Det forutsettes at ny organisering ikke medfører økte kostnader for fylkeskommunen.

Flytting fra fylkesordfører /medvirkning

Fylkesordførers sekretariat ble i økonomiplan 2017-2020 flyttet til stabsavdelingen. I denne økonomiplanen flyttes sekretariatet og den administrative ressursen knyttet til medvirkningsorganene tilbake fra stabsavdelingen til politikkområdet. Det opprettes et eget ansvar som får navnet Fylkestingets kontor. Dette vil bli nærmere vurdert i sammenheng med pågående organisasjonsutviklingsprosjekt.

Flytting midler til lærlinger fra fylkesrådet

Budsjettet til lærlinger i egen bedrift, som ligger under HR i Stabsavdelingen, har vært for lavt i forhold til det måltall for antall lærlinger som fylkestinget har vedtatt. Det overføres derfor 1,5 mill. kr fra avsetninger fylkesrådet i økonomiplanperioden til eget ansvar for lærlinger under HR i Stabsavdelingen.

5.3 Årsbudsjett 2019

Tabell 5.3: Årsbudsjett politikk, kontroll og styring fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Politikk, kontroll og styring	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Fylkestinget, fylkesordfører og frikjøpte	28 227	27 063	29 080	2 017
Fylkestingets kontor	0	0	6 539	6 539
Medvirkningsorganer	10 437	9 700	9 399	-301
Fylkesrådet	14 465	13 883	15 450	1 567
Kontrollutvalget	1 782	1 778	1 797	19
Fylkesrevisjonen	5 583	5 565	5 646	82
Netto ramme	60 494	57 989	67 911	9 923

Fylkesting, fylkesordfører og frikjøpte politikere

Fylkestinget har 45 medlemmer. Budsjettposten inkluderer alle utgifter knyttet til deltagelse i styrer, råd og utvalg valgt av fylkestinget, samt utgifter til medlemskontingent og politisk deltagelse i AER-samarbeidet. Budsjettet dekker godtgjørelse, reiseutgifter, telefonutgifter, husleie og liknende for politikere som er frikjøpt. Til sammen er det budsjettetert med 9,25 stillinger. På grunn av at flere politikere pendler vil kostnadene per år kunne variere. Budsjettpostene skal dekke godtgjørelse, lønn og andre driftsutgifter i forbindelse med drift og gjennomføring av fylkestingets samlinger. Det legges til grunn at det avholdes 5 fylkestingssamlinger per år over 3 arbeidsdager, unntatt fylkestingets samling i desember, som avholdes over 4 dager.

Partienes fylkesorganisasjoner mottar støtte fra staten og i tillegg et beløp fra fylkeskommunen. Størrelsen på den fylkeskommunale partistøtten fastsettes av fylkestinget gjennom de årlige budsjettvedtakene. Det avsettes budsjettmidler annet hvert år til fylkeskommunale utgifter ved stortingsvalg og kommune- /fylkestingsvalg. I neste økonomiplanperiode er det valg i 2019 og 2021. Fylkestingets disposisjonskonto lå tidligere under eget ansvarsnummer, men er i denne

Økonomiplanen flyttet til ansvarsområdet for fylkesting. Dette er kun en teknisk endring. Under ansvaret fylkesordfører ligger fylkesordførers godtgjørelse og andre driftsutgifter.

Fylkestingets kontor

Dette ansvarsområdet lå i 2018 under stabsavdelingen, men flyttes fra og med 2019 til området Politikk, kontroll og styring. Sekretariatet tar hånd om oppgavene ved fylkesordførers kontor og har forvaltningsansvar for fylkestingets samlinger. Videre ivaretas sekretærfunksjon til den fylkeskommunale klagenemnda. I tillegg administreres medvirkningsorganene og ombudene fra dette ansvarsområdet. I budsjett 2019 er det lagt inn til sammen 8,8 årsverk.

Medvirkningsorganene

Eldrerådet er et rådgivende organ for fylkeskommunen, og skal saksbehandle alle saker som gjelder levekår for eldre. Rådet kan ta opp saker på eget initiativ som berører eldre i fylket. Det er avsatt 1,5 mill. kr til Den kulturelle spaserstokken.

Rådet for likestilling av funksjonshemmede (RLF) er et rådgivende organ for staten, fylkeskommunene og kommunene i saker som angår funksjonshemmede. Rådet arbeider mot et mål om full deltakelse og likestilling for funksjonshemmede i samfunnet. For å nå målene i handlingsplanen gjennomfører rådet møter, kurs og konferanser. Rådet stimulerer til brukermedvirkning og har oppgaver som saksbehandling på områder med betydning for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet har delegert myndighet til å fordele fylkeskommunale driftstilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner.

Ungdommens fylkesting (UFT) er et rådgivende organ for Nordland fylkeskommune og skal involveres i prosesser som angår ungdom, eller i saker som UFT ønsker å engasjere seg i. UFT er direkte underlagt fylkestinget. UFT har sin forankring i ungdomsrådene i Nordland og arbeider på vegne av dem. UFT skal stimulere til samfunnsengasjement blant ungdom ved å være en arena for utveksling av tanker og meninger og for diskusjon med jevnaldrende.

Ungdommens fylkesråd (UFR) velges av og blant delegatene på UFT. Valget foregår ved simpelt flertall. UFR representerer UFT og skal påse at vedtatt UNG-plan blir fulgt opp. Ungdommens fylkesråd fikk i FR sak 272-2016 – *Myndighet til å forvalte fylkeskommunale midler til ungdomsformål* - delegert myndighet fra fylkesrådet til å fordele midler innen følgende tilskuddsordninger i 2016 og 2017. Denne ordningen videreføres, jf. vedtak i FT-sak 123/2018.

Elev- og lærlingeombudet og *mobbeombudet* er fylkestingets ombud. Ombudene har taushetsplikt. Elev- og lærlingeombudets mandat er vedtatt av fylkestinget og ble sist revidert i FT-sak 085/2018.

Elev- og lærlingeombudet er fylkeskommunens ombud for elever, lærlinger og lærekandidater, og rapporterer direkte til fylkestinget. Den viktigste oppgaven er å

styrke og videreutvikle elevers, lærlingers og lærekandidaters medvirkning og deltakelse i opplæringen. Elev- og lærlingeombudet skal utføre sitt arbeid på fritt og selvstendig grunnlag i forhold til fylkeskommunens forvaltningsorganer og skal påse at skoleeier etterlever lovverket og er sin aktivitetsplikt bevisst. For private videregående skoler kan ombudet engasjere seg på saksområder der Nordland fylkeskommune har et ansvar.

I FT-sak 84/2018 – *Årsregnskap og årsberetning 2017* – ble det avsatt 2 mill. kr til elev- og lærlingeombudet og mobbeombud. Dette er fylkeskommunens andel til finansiering av ombudene i 2018 og 2019. Staten bidrar i samme periode med 0,75 mill. kr, fordelt med 0,25 mill. kr i 2018 og 0,5 mill. kr i 2019.

Mobbeombudet i Nordland sitt mandat er utformet på bakgrunn av et nasjonalt mandat fra Utdanningsdirektoratet (2018/8687). Mobbeombudet skal støtte og veilede barn, elever og foreldre slik at disse får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i barnehage og grunnskole. Mobbeombudet skal samarbeide med elev- og lærlingeombudet, og bidra til at elever og lærlinger får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i videregående opplæring. Mobbeombudet skal utføre sitt arbeid på fritt og selvstendig grunnlag i forhold til kommuners og fylkeskommunens forvaltningsorganer.

Fylkesrådet

Fylkesrådet har 6 medlemmer. Budsjettrammen skal dekke godtgjørelser, reise- og oppholdsutgifter og andre driftsutgifter for rådets medlemmer, samt for politisk rådgiver. Den ordinære disposisjonskontoen til fylkesrådet er i denne økonomiplanen flyttet til fylkesrådets ansvar. Dette er kun en teknisk endring. I budsjettet for 2018 ble ekstraordinære midler på om lag 3,4 mill. kr overført til en sentral omstillingspott under HR i Stabsavdelingen. Fra og med budsjett 2019 flyttes disse midlene tilbake til fylkesrådet. På den annen side omdisponeres 1,5 mill. kr fra avsetninger hos fylkesrådet til eget ansvar for lærlinger i Stabsavdelingen.

I FT-sak 84/2018 – *Årsregnskap og årsberetning 2017* – ble det avsatt 13 mill. kr i omstillingsmidler til regionreformen og innfasing av nye oppgaver i 2018 og 2019. I forbindelse med årsoppgjøret for 2018 vil restmidlene bli foreslått overført til 2019. Under fylkesrådet ligger også prosjektmidlene til *Bring oss i front*. Det er avsatt 4 mill. kr til prosjektet, som går over 2018 og 2019. Eventuelle restmidler vil i forbindelse med årsoppgjøret for 2018 bli foreslått overført til 2019.

Kontrollutvalget

Budsjettet for kontrollutvalget omfatter lønn og utgiftsdekninger for sekretær, den særskilte godtgjørelsen som medlemmene mottar, utgifter til møtegodtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste, deltakelse på kurs, opplæring m.m. Kontrollutvalget har 5 medlemmer. Det har i 2018 pågått ei utredning av kontrollutvalgets sekretariatsordning. Det vil bli fremmet egen sak til fylkestinget i 2019 som oppfølging av dette.

Fylkesrevisjon

Fylkesrevisjonens oppgaver styres i hovedsak av lov og forskrifter, men fylkestinget og kontrollutvalget påvirker også omfang og innhold i oppgavene. Oppgavene kan deles inn i regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, attestasjoner og teknisk bistand. I tillegg er fylkesrevisjonen valgt som varslingssekretariat for fylkeskommunens varslingsordning.

Kontrollutvalget skal utarbeide en overordnet plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Planen vedtas av fylkestinget, som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på fylkesrevisjonens overordnede risikoanalyser av fylkeskommunens virksomhet, herunder fylkeskommunens eierskap i selskaper. Kontrollutvalgets bestillinger til fylkesrevisjonen om å gjennomføre forvaltningsrevisjoner tar utgangspunkt i den overordnede planen. Kontrollutvalget skal, i samsvar med forskrift om kontrollutvalg, avgi innstilling til fylkestinget vedrørende budsjett for fylkesrevisjonen. Det vises til trykt vedlegg nummer 2. Kontrollutvalget vedtok fylkesrevisjonens budsjett for 2019 den 8. oktober 2018 i sak 57/2018. På grunn av de omstillingsutfordringene fylkeskommunen står overfor med reduserte inntekter utover i økonomiplanperioden, må også kontrollutvalget og fylkesrevisjonen i løpet av 2019 gjennomgå sine budsjetter med sikte på å redusere utgiftene fra 2020.

Proessen med å innlemme fylkesrevisjonen i et interkommunalt revisjonsselskap pågår som nevnt fortsatt. Fylkesrevisjonens forslag til budsjett for 2019 er likevel utarbeidet basert på dagens ordning. Arbeidet med prosessen vil kreve noen ekstra ressurser fordi dette arbeidet kommer i tillegg til fylkesrevisjonens ordinære arbeid. Det forutsettes at ny organisering ikke medfører økte kostnader for fylkeskommunen.

6 Stabsavdelingen

Stabsavdelingen ivaretar flere fellesfunksjoner for hele fylkeskommunen. Dette omfatter ansvaret for juridiske forhold, IKT, HR, internasjonalt arbeid, kommunikasjon, dokumentasjonssenter (arkiv), og drift av fylkesadministrasjonen i Bodø. Avdelingen har også ansvar for tilrettelegging og gjennomføring av politiske møter. Stabsavdelingen består av 67,8 årsverk fordelt på ni seksjoner.

Tabell 6.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Stabsavdelingen	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	116 275	116 275	116 275	116 275
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-4 708	-7 962	-8 278	-8 278
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-1 327	-2 113	-2 819	-3 524
Teknisk korrigerings*	-4 508	-4 508	-4 508	-4 508
Lønns- og prisstigning 2019	527	527	527	527
Netto ramme	106 260	102 220	101 197	100 492

*teknisk korrigerings er i hovedsak flytting av bevilgning mellom stab og politikk

For 2019 er netto budsjettramme 106,3 mill. kr. Rammen reduseres ytterligere i 2020, som følge av vedtatte rammeendringer i vedtatt økonomiplan 2018-2021.

6.1 Mål og strategier

Stabsavdelingen har et gjennomgående faglederansvar i hele fylkeskommunen, for avdelingens ansvarsområder, og skal gjennom det bidra til å gjøre andre deler av organisasjonen god. Som verktøy i arbeidet, er det blant annet laget strategier innenfor avdelingens ulike seksjoner. Her nevnes kort IKT-strategi, Kommunikasjonsstrategi og Internasjonal strategi, samt strategier og planer innenfor HR-området.

I de kommende årene vil det skje store endringer som følge av regionreformen og nye oppgaver til fylkeskommunene. Dette vil også påvirke hvordan administrasjonen i fylkeskommunen er organisert. I den gjeldende økonomiplanen er det allerede vedtatt store budsjettreduksjoner, ikke bare for stabsavdelingen, men for hele den samlede driften av fylkeskommunen.

For stabsavdelingen er det viktig å se på effektiviseringspotensialet i de tjenester den utfører. Det er blant annet allerede inngått ny avtale med leverandør av telefonitjenester, som vil gi betydelige reduksjoner i utgifter til mobiltelefoni i hele fylkeskommunen, samt at ny mobilløsning for alle ansatte i fylkeskommunen vil bli vurdert. «SvarUt»-tjenesten i WebSak er også ment å bidra til mer effektiv og rimeligere drift. *Bring oss i front*-prosjektet, hvor deler av prosjektledelsen ligger i stabsavdelingen, vil blant annet se på hvordan fylkeskommunen kan jobbe smartere.

Målsettingen er å foreslå forbedringer og forenklinger av oppgaveløsning og tjenesteyting. Et annet delprosjekt i prosjektet er digitalisering, og hvordan utnytte mulighetene i ny og eksisterende teknologi.

Budsjettet til stabsavdelingene består av både drift av avdelingen, som lønn og reiser for de ansatte, samt fellesutgifter for hele fylkeskommunen. Fordelingen mellom de to er budsjettmessig omtrent 50/50. Eksempler på fellesutgifter er datalisenser, linjeleie, organisasjonsutvikling, lærlinger i egen bedrift, omstilling mm. For å imøtekomme avdelingens omstillingsutfordringer på driftssiden, vil reduksjon i årsverk være det mest nærliggende. Det vurderes som realistisk å redusere med 5-10 årsverk gjennom naturlig avgang i kommende økonomiplanperiode. Fellesutgiftene kan reduseres blant annet gjennom en kritisk gjennomgang av alle avtaler. Det må avdekkes hvilke avtaler som kan sies opp og hvilke som kan reforhandles. I dette arbeidet er det viktig å se i sammenheng hvilke tiltak som gir økte felleskostnader i stabsavdelingen, men som totalt for fylkeskommunen bidrar til en gevinst gjennom at andre enheter får lavere utgifter. Eksempler på slike er bruk av Skype/telefoni som blant annet bidrar til reduserte reiskostnader.

I neste avsnitt omtales nærmere detaljene for endringene på rammeområdet.

6.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabellen under viser hvilke endringer som er innarbeidet i budsjett og økonomiplan 2018-2021, og hvilke nye tiltak og endringer som foreslås i kommende økonomiplanperiode.

Tabell 6.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Stabsavdelingen	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	116 275	116 275	116 275	116 275
Reduksjon årsverk dokumentserveret	-500	-500	-500	-500
Reduserte streamingkostnader	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Reduksjon HMS og omstilling	-3 283	-3 283	-3 283	-3 283
Mobbeombud - delvis statlig finansiering	375	375	-	-
Saldering årsverk	-	-3 254	-3 195	-3 195
Ufordelt saldering	-1 327	-2 113	-2 819	-3 524
Sum saldering	-6 035	-10 075	-11 097	-11 802
Flytting omstillingsmidler til fylkesrådet	-3 439	-3 439	-3 439	-3 439
Flytting til fylkesordførere /medvirkning	-6 532	-6 532	-6 532	-6 532
Flytting midler til lærlinger fra fylkesrådet	1 500	1 500	1 500	1 500
Fordeling effektiviseringskrav Nfk	2 980	2 980	2 980	2 980
Lønnsoppgjør 2017	983	983	983	983
Lønns- og prisstigning 2019	527	527	527	527
Netto ramme	106 260	102 220	101 197	100 492

Naturlig avgang med ett årsverk på dokumentasjonssenteret i 2018 blir ikke erstattet. I kommunikasjonstjenesten er det ansatt egen multimediaprodusent. Det gjør at kostnadene til kjøp av streamingtjenester eksternt ved gjennomføring av fylkesting kan reduseres. Som en del av salderingen er postene til HMS og omstilling i HR redusert. Dette må sees i sammenheng med at fylkesrådet disponerer omstillingsmidler som kan komme til anvendelse ved slikt behov. Som beskrevet under mål og strategier vil stabsavdelingen møte omstillingsutfordringene blant annet gjennom reduksjon i antall årsverk ved naturlig avgang. Videre legges det opp til en kritisk gjennomgang av alle avtaler.

Flytting omstillingsmidler til fylkesrådet

På fylkesrådet under Politikk, kontroll og styring er det ekstraordinære midler på om lag 3,4 mill. kr. Dette var rest av midler avsatt i økonomiplan 2016-2019 til omstillingsarbeid. I 2018 ble disse midlene overført til sentral omstillingspott, under HR-seksjonen, og slått sammen med omstillingsmidlene der. Dette gjelder kun 2018 og føres nå tilbake til omstillingsmidler under fylkesrådet.

Flytting til fylkesordførers/medvirkning

Fylkesordførers sekretariat ble i økonomiplan 2017-2020 flyttet til stabsavdelingen. I denne økonomiplanen flyttes sekretariatet og den administrative ressursen knyttet til medvirkningsorganene tilbake til politikkområdet, fra stabsavdelingen. Dette vil bli nærmere vurdert i sammenheng med pågående organisasjonsutviklingsprosjekt.

Flytting midler til lærlinger fra fylkesrådet

Budsjettet til lærlinger i egen bedrift har vært for lavt i forhold til det måltall for antall lærlinger som fylkestinget har vedtatt. Det omdisponeres derfor 1,5 mill. kr fra avsetninger hos fylkesrådet i økonomiplanperioden til eget ansvar for lærlinger i fylkeskommunale virksomheter, som ligger under HR.

Fordeling effektiviseringskrav Nfk

I HR-budsjettet har det over flere år ligget et felles effektiviseringskrav for hele fylkesadministrasjonen på 4,1 mill. kr. Dette er resterende omstillingskrav som følge av utgiftskutt etter omstilling i 2013 og gjelder hele fylkesadministrasjonen. I tertialrapport 1/2018 ble inntektskravet for 2018 fordelt mellom etatene, basert på antall årsverk. I denne økonomiplanen gjøres fordelingen permanent. Stabsavdelingens andel utgjør nesten 1,2 mill. kr.

6.3 Årsbudsjett 2019

Tabell 6.3: Årsbudsjett stabsavdelingen fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Stabsavdelingen	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Stabsavdelingen ledelse	7 438	2 555	4 240	1 685
Dokumentasjonssenter	6 047	11 655	11 026	-629
HR-seksjonen	16 773	35 237	32 404	-2 833
Juridisk seksjon	2 334	2 360	2 267	-93
IKT-seksjonen	26 917	25 353	24 976	-377
Kommunikasjonstjenesten	8 030	7 599	6 199	-1 400
Driftskontoret (inkl. kantina)	19 463	19 952	19 687	-265
Internasjonalt kontor inkl. Brüssel	4 971	5 736	5 461	-275
Fylkesordfører/ medvirkningsorgan*	6 128	5 827	0	-5 827
Netto ramme	98 101	116 275	106 260	-10 015

*) Fylkesordførers kontor og administrasjon medvirkning er fra og med 2019 flyttet til Politikk, kontroll og styring og gitt navnet Fylkestingets kontor

Stabsavdelingen ledelse

Stabsavdelingen ledelse består av administrasjon i tillegg til fellesutgifter til beredskapstiltak. Totalt er det budsjettet med 4 årsverk i 2019. Den store økningen i budsjettet for 2019 sammenlignet med 2018, skyldes at det i 2018 var lagt inn en ufordelt saldering på 2 mill. kr. Regnskapet for 2017 viste et netto forbruk på 7,4 mill. kr, som skyldes at en god del fellesutgifter for hele stabsavdelingen ble belastet her. Sammenlignet med regulert budsjett 2017 var det et merforbruk på dette området på 0,5 mill. kr.

Dokumentasjonssenter

Dokumentasjonssenteret som ble etablert i 2017, består av sentralarkivet som tidligere lå under Arkiv i Nordland (Kultur, miljø og folkehelse), og fylkesrådets kontor. Totalt er det budsjettet med 16,5 årsverk i 2019.

HR-seksjonen

HR-seksjonen består, i tillegg til administrasjon, av områdene organisasjonsutvikling (OU), fagforening/tillitsvalgte, lærlinger, HMS og personaltiltak/omstilling. Seksjonen har 9,8 årsverk. Fylkeskommunen står foran store omstillingsutfordringer og HR har en sentral rolle i dette arbeidet. Omstillingsarbeidet på HR må ses i sammenheng med midler avsatt på fylkesrådet til dette arbeidet.

Juridisk seksjon

Seksjonen består av administrasjon samt fylkeskommunens tvistesaker og Kopinor. Antall årsverk er 2. Her dekkes også en del eksterne utgifter i forbindelse med rettssaker og lignende. Fylkeskommunen betaler et årlig gebyr til Kopinor og Tono for kopiering av åndsverk. Gebyret dekkes over denne budsjettposten.

IKT- seksjonen

Innenfor IKT-seksjonen inngår administrasjonsutgifter, IT-utvikling/opplæring, PC-nett, felleskommunikasjon og felles Software/hardware. Den sentrale IKT-tjenesten har det overordnede ansvar for fylkeskommunens IKT-løsninger. Budsjettet går til finansiering av normal drift av fellessystemer for hele fylkeskommunen. De største budsjettpostene går til lisensiering og fornying av felles IT-systemer for hele fylkeskommunen. Totalt 12 årsverk inngår i budsjett 2019 i IKT-seksjonen. Den vedtatte IKT-strategien forsterker samhandling og koordinering av IKT-arbeidet. Dette vil også legge grunnlag for bedre samhandling i hele fylkeskommunen, noe som gir direkte gevinst i form av reduserte kostnader og økt service/prestasjoner.

Kommunikasjonstjenesten

Budsjettet for kommunikasjonstjenesten dekker blant annet utgiftene til nett-tv fra fylkestingsforhandlingene, drift av fylkeskommunens hjemmeside samt en del lønns- og reiseutgifter. Det er budsjettert med 7,0 årsverk i 2019. Det er i 2018 ansatt egen multimediaprodusent. Finansiering av stillingen dekkes av midler tidligere avsatt til streaming av fylkestingets samlinger, jf. økonomiplan 2018-2021.

Driftskontoret

Fylkeshusets drift med renhold, fellestjenesten, utgifter til fordeling, Moloveien 16 (Banken), kantinen i fylkeshuset og boligdrift inngår i seksjonen. Til sammen 7 årsverk er lagt inn i budsjett 2019. I tillegg er til sammen 3 faste årsverk samt 0,5 årsverk til ekstrahjelp lagt inn i budsjett 2019 til kantinedriften.

Internasjonalt kontor inkludert Brussel

Seksjonen Internasjonalt kontor består av internasjonalt kontor og Nord-Norges Europakontor i Brussel. Det er budsjettert med 3 årsverk ved internasjonalt kontor. Det ene årsverket er knyttet til en 3-årig satsing mot Russland og Kina. Prosjektperioden er fra 2018 til 2020. Til finansieringen av Europakontoret er det satt av ca. 1,6 mill. kr for Nordland fylkeskommunes andel i budsjett 2019, og er uendret fra 2018.

7 Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen består av seksjonene budsjett, regnskap, lønn, innkjøp og eiendom. Ved inngangen til 2019 er det til sammen 51,6 årsverk, som er en reduksjon på om lag 2 årsverk fra året før. Omtrent 35 % av årsverkene er knyttet til arbeidet med investeringer, vedlikehold og oppfølging av leiekontrakter.

Tabell 7.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Økonomiavdelingen	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	42 582	42 582	42 582	42 582
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-3 362	-5 685	-5 912	-5 912
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-491	-757	-1 007	-1 259
Teknisk korrigering*	-39	-39	-39	-39
Lønns- og prisstigning 2019	56	56	56	56
Netto ramme	38 746	36 156	35 680	35 428

*teknisk korrigering er lønnsoppgjør 2017 og andel effektiviseringskrav Nfk

I 2019 er det et netto budsjett på 38,7 mill. kr. Rammen reduseres ytterligere i perioden 2020-2022.

7.1 Mål og strategier

Økonomiavdelingen har gjennomgående faglederansvar for hele fylkeskommunen innenfor avdelingens ansvarsområde. Dette innebærer blant annet ansvar for at lønn, regnskap og budsjetter innehar faglig kvalitet i tråd med lover og forskrifter. Regionreformen og nye oppgaver til fylkeskommunene vil også medføre endringer i økonomiavdelingen. Avdelingen vil med bakgrunn i sitt ansvarsområde måtte prioritere en betydelig innsats i arbeidet med utredning og omstilling som skal gjennomføres i årene fremover, herunder også delta i prosjektledelsen av omstillingsprosjektet. Innenfor eiendomsområdet skal det gjennomføres mange store og mindre investeringer, og avdelingen har ansvar helt fra planprosessen starter til slutføring av prosjektene.

God prosjektstyring er helt vesentlig for å holde investeringskostnadene nede både i planfasen og i selve byggetiden og sparing av prosjektlederressurser vil kunne få store økonomiske konsekvenser for prosjektene. I den fasen man nå er i med store omstillinger, er det nødvendig å sikre tilstrekkelig bemanning for blant annet å kunne bidra med analyser og øvrig økonomisk bistand til omstillingsprosjektet, fagavdelinger og de politiske beslutningsprosessene.

Som tabellen over viser, er det store budsjettreduksjoner også i økonomiavdelingen. Dette tas ut gjennom blant annet bemanningsreduksjoner. I neste avsnitt omtales nærmere detaljer for endringene på rammeområdet.

7.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabellen under viser hvilke endringer som er innarbeidet i henhold til økonomiplan 2018-2021, og hvilke nye tiltak og endringer som foreslås i kommende økonomiplanperiode.

Tabell 7.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Økonomiavdelingen	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	42 582	42 582	42 582	42 582
Reduksjoner årsverk og kontorutgifter	-1 407	-2 100	-2 800	-3 500
Økt kapasitet eiendom 4 måneder	200	-	-	-
Lønn prosjektledere overføres investering	-2 155	-3 585	-3 112	-2 412
Redusert kontorbudsjett/årsverk	-491	-757	-1 007	-1 259
Sum saldering	-3 853	-6 442	-6 919	-7 171
Lønnsoppgjør 2017	804	804	804	804
Andel effektiviseringskrav Nfk	-843	-843	-843	-843
Lønns- og prisstigning 2019	56	56	56	56
Netto ramme	38 746	36 156	35 680	35 428

Budsjettet til økonomiavdelingen består i all hovedsak av lønn og driftskostnader til ansatte. For å imøtekomme omstillingsutfordringene i økonomiplanperioden må derfor antall årsverk reduseres. I løpet av 2018 er 2 årsverk tatt ned permanent. Årsverksreduksjonene er så langt gjennomført ved naturlig avgang og flytting av medarbeidere for å kunne ivareta oppgavene til de som slutter. For å møte omstillingsutfordringene, legges det opp til reduksjon i antall årsverk økende til 5 årsverk mot slutten av økonomiplanperioden. Ved oppsigelse/permisjon vurderes interne flyttinger mellom seksjonene i økonomiavdelingen i stedet for utlysning. Kontorbudsjettet vil som følge av utfordringene også bli redusert.

Omstillingsprosjektet som er satt i gang og som vil bli utvidet i 2019, innebærer blant annet ny organisering og reduserte kostnader til administrasjon og fellesutgifter for hele Nordland fylkeskommune. Endringer i bemanning på støttefunksjonene i økonomiavdelingen må ses i sammenheng med hvordan fylkeskommunen samlet skal effektivisere/endre organisering av støttefunksjonene innen budsjett, lønn, regnskap, innkjøp og eiendomsforvaltning.

I kommende økonomiplanperiode legges det opp til at lønnen til prosjektledere på eiendomsseksjonen som er knyttet til konkrete investeringsprosjekter blir regnskapsført som investeringsutgift. Dette frigjør midler som bidrar til å løse noe av salderingsutfordringene. Dette er også mer i samsvar med budsjett- og regnskapsforskriftene samt kostra-veileder, og er også anbefalt av fylkesrevisor.

Lønnsoppgjøret for 2017 ble ferdig så sent at regulering av budsjettet først ble gjennomført på nyåret i 2018. Økonomiavdelingens andel av felles effektiviseringskrav for hele fylkesadministrasjonen utgjør 0,8 mill. kr. Effektivitetskravet ble for 2018 fordelt mellom etatene i tertialrapport 2/2018, basert på antall årsverk. I denne økonomiplanen gjøres fordelingen permanent.

7.3 Årsbudsjett 2019

Tabell 7.3: Årsbudsjett økonomiavdelingen 2019. Tall i 1000 kr.

Økonomiavdelingen	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Netto ramme	39 263	42 582	38 746	-3 836

Økonomiavdelingen har det overordnede ansvaret for økonomi- og personalsystemet Visma. Det er utarbeidet håndbøker og rutiner som bidrar til å gjøre økonomiarbeidet i hele fylkeskommunen mer effektivt, og for å sikre at det utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Blant annet er det laget ei økonomihåndbok (del 1 og del 2), finansrutiner, samt egen innkjøpspolicy. I fylkeskommunens kvalitetssystem ligger en rekke rutiner utarbeidet av økonomiavdelingen som beskriver hvordan ansatte skal håndtere ulike sider av økonomiforvaltningen.

Budsjett

Budsjettseksjonen har sine hovedoppgaver knyttet til økonomistyring og utarbeidelse av økonomiplan/budsjett og rapporteringer (måned, tertial, årsberetning, KOSTRA) og analyser. Fylkeskommunens finansforvaltning, herunder låneopptak og plasseringer, håndteres også av seksjonen. Til sammen er 8 årsverk knyttet til seksjonen.

Regnskap

Seksjonen Regnskap er faglig ansvarlig for regnskapsføringen i fylkeskommunen og sørger for at dette arbeidet utføres i henhold til gjeldende forskrifter og lover. Seksjonen utarbeider blant annet fylkeskommunens årsregnskap som fylkestinget behandler i juni påfølgende år. 12,6 årsverk er til sammen knyttet til seksjonen.

Lønn

Lønnsseksjonen har et overordnet faglig ansvar innenfor lønnsområdet i Nordland fylkeskommune. Rett lønn skal leveres til rett tid og til rett person. Lønnssystemet HRM eies og driftes av lønnseksjonen i økonomiavdelingen. Lønnssystemet er et kildesystem for digitale og web-baserte løsninger/arbeidsprosesser i Nordland fylkeskommune. Lønnseksjonen skal legge til rette for å øke kvaliteten og effektiviteten ved å ta i bruk helelektroniske web-baserte løsninger innenfor fagområdet lønn. Det er 7 årsverk i seksjonen.

Innkjøp

Innkjøpsseksjonen ivaretar det overordnede faglige ansvaret for fylkeskommunens anskaffelser. I dette ligger at de skal ha oppdatert kompetanse i forhold til offentlige anskaffelser, og ha gode metoder for å gjennomføre anskaffelsesprosesser.

Seksjonen støtter virksomhetene og gjennomfører enkeltanskaffelser for virksomhetene, samt rammeavtaler for hele fylkeskommunen. Det er til sammen 5 årsverk i seksjonen.

Eiendom

Eiendomsseksjonen er ansvarlig for prosjektering og gjennomføring av alle fylkeskommunale byggeinvesteringer. Videre administreres indre og ytre vedlikehold av fylkeskommunale bygg av seksjonen. Nordland kultursenter ligger organisatorisk under denne seksjonen. Til sammen 18 årsverk er knyttet til seksjonen.

8 Utdanning

Utdanningsetaten har ansvar for nærmere 9000 elever, 3000 lærlinger og 2650 ansatte. Etatens hovedoppgaver omfatter videregående opplæring i skole og bedrift, hele det 13/14-årige opplæringsløpet i barneverninstitusjoner, på sykehus og fengselsundervisning, samt videregående opplæring for voksne. Nordland fylkeskommune har 16 videregående skoler fordelt på 32 studiesteder. Videre har etaten ansvar for høyere yrkesfaglig utdanning som fra 1.1.2019 er samlet i Nordland fagskole, med ca. 250 studenter fordelt på utdanninger innen helse- og sosialfag, reiseliv, maritime fag og tekniske fag. I tillegg har etaten ansvar for Nordland kunst- og filmfagskole.

Utdanningsavdelingen består fra og med 1.1.2019 av fire seksjoner som ivaretar en rekke lovpålagte oppgaver, veilednings- og utviklingsoppgaver og kvalitetsoppfølging av virksomheten, og har bred kontaktflate mot departement, direktorat, fylkesmannen, UH-sektoren, kommuner, opplæringskontor, lærebedrifter og arbeidslivet i regionen.

Nordland fylkeskommune er i omstilling. Utdanningsetaten må tilpasse seg nye økonomiske rammebetingelser, og dette krever klare prioriteringer og god ressursutnyttelse. I økonomiplan 2018-2021 ble det vedtatt at rammen for perioden skulle reduseres med 34,6 mill. kr. For økonomiplan 2019-2022 foreslås nye salderinger på ytterligere 130 mill. kr. Totalt skal budsjettet til utdanningsetaten reduseres med netto 164,6 mill. kr, noe som utgjør en reduksjon på 8,9 % sammenlignet med vedtatt budsjett 2018. Tabellen nedenfor viser rammebetingelsene for hvert av årene i den kommende økonomiplanperioden.

Tabell 8.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Utdanning	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	1 858 436	1 858 436	1 858 436	1 858 436
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-17 711	-28 109	-34 606	-34 606
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-17 700	-55 000	-92 000	-130 000
Teknisk korrigerings*	18 041	18 041	18 041	18 041
Lønns- og prisstigning 2019	29 076	29 076	29 076	29 076
Netto ramme	1 870 142	1 822 444	1 778 947	1 740 947

* Tekniske korrigerings gjelder lønnsoppgjør for 2017 og etatens andel av effektiviseringskrav Nfk

For 2019 utgjør netto driftsramme for hele utdanningsetaten 1,87 mrd. kr. Sammenlignet med budsjett 2018 er rammen redusert med 35,4 mill. kr. I tillegg til vedtatte kutt må etaten også tilpasse seg merkostnader som følge av økte utgifter til blant annet lærlingtilskudd, honorering og skolering av prøvenemder og bygningsmessig drift. Som tabellen under viser, har utdanning totalt merutgifter på

29,3 mill. kr i 2019 som må håndteres innenfor egen ramme, noe som innebærer et faktisk innsparingskrav på 64,7 mill. kr. Samlet nedtrekk i økonomiplanperioden inkludert økte utgifter utgjør 10,5 %. I tillegg til dette kommer manglende prisjustering av hovedpost 1 og 2 (kjøp av varer og tjenester) i budsjettet. Tall for 2019 utgjør 5,9 mill. kr for utdanning med en økning på 2,1% som det er lagt opp til i statsbudsjettet. Dette er ikke medtatt i tabellen nedenfor, men innebærer et reelt kutt i budsjettet.

Tabell 8.2: Faktiske nedtrekk som følge av økt utgifter ift .vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

	2019	2020	2021	2022
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-17 711	-28 109	-34 606	-34 606
Ny saldering øk-plan 2019-2022	-17 700	-55 000	-92 000	-130 000
Økte utgifter øk-plan 2019-2022	-29 300	-31 500	-31 100	-31 100
Sum faktiske nedtrekk	-64 711	-114 609	-157 706	-195 706
<i>i prosent av vedtatt budsjett 2018</i>	<i>-3,5 %</i>	<i>-6,2 %</i>	<i>-8,5 %</i>	<i>-10,5 %</i>

8.1 Mål og strategier

Nordlands viktigste ressurs er menneskene som bor her. Det er kunnskap, kreativitet og skapertrang som gjør oss i stand til å løse morgendagens oppgaver. Nordlands arbeidsliv trenger kompetent arbeidskraft. Nordland fylkeskommune har som hovedoppgave å utdanne faglært arbeidskraft, samt å sikre tilstrekkelig antall studieforberedte elever til høyere utdanning. Forskning viser at høyere utdanning er en nøkkel i forhold til å øke innovasjonskraften i arbeidslivet.

Fylkesrådet vil i økonomiplanperioden fortsette innsatsen for å realisere visjonen om full gjennomføring av videregående opplæring, slik det framgår av strategien Nordlandsmodellen. I løpet av strategiperioden skal andelen som fullfører og består sin videregående opplæring økes ytterligere, og alle som er kvalifiserte skal få lære plass. Fylkestinget har vedtatt følgende mål i Nordlandsmodellen:

1. Øke andelen elever som fullfører og består videregående opplæring, samt andelen med ordinær progresjon
2. Tilpasse videregående opplæring bedre til arbeidslivets behov
3. Øke andelen elever som får lære plass, og som oppnår fag-/svennebrev på normert tid
4. Øke andelen som kvalifiserer seg til høyere utdanning
5. Målrette bruken av alternative opplæringsløp som fører til at flere oppnår kompetansebevis
6. Øke andelen minoritetsspråklige som fullfører videregående opplæring
7. Sikre alle elever og lærlinger et godt læringsmiljø
8. Øke bruken av digitale hjelpemidler og nettbasert opplæring

I tillegg til å tilpasse seg de nye økonomiske rammebetingelsene skal utdanningsavdelingen i kommende økonomiplanperiode ha fokus på fagfornyelsen i videregående utdanning, som innebærer nye læreplaner med nye kjerneelementer i fagene. Dette er den største reformen innen utdanning siden Kunnskapsløftet i 2006. I tillegg skal det planlegges for innføring av ny nasjonal struktur for yrkesfagene fra

og med 2020.

Videre vil utdanningsavdelingen gjennomføre målrettet etter- og videreutdanning av personalet i skolene og instruktører i lærebedrifter. Dette er avgjørende for å sikre og heve kvaliteten i den videregående opplæringen. Oppfølging skjer blant annet gjennom regionale ledersamlinger og fagkurs for programområdene i videregående opplæring. Status og strategi for arbeidet med minoritetsspråklige i videregående opplæring i Nordland ble behandlet i FT-sak 50/15, og i FT-sak 127/16. Fylkesrådet vil følge utviklingen og er innstilt på at det kan bli behov for å gjøre tilpasninger innenfor det fylkeskommunale opplæringstilbudet. I kommende periode vil det bli satt fokus på yrkesrelevant kompetanse for voksne minoritetsspråklige.

Som følge av at Nordland kunst- og filmfagskole nå tilbyr bachelorutdanning i bevegelige bilder arbeides det videre med å få innlemmet skolen i en høyere utdanningsinstitusjon. Fylkesrådet vil fortsette arbeidet inn mot statlige myndigheter for å få plassert bachelorutdanningen hos det utdanningsnivået der den hører hjemme, men dersom finansieringen av utdanningen ikke tas med i statsbudsjettet for 2020 med finansiering av studieplasser med oppstart senest høsten 2020, må kunst- og filmfagskolen vurderes nedlagt.

For å kunne tilpasse seg reduserte driftsrammer skal Utdanningsetaten ha fokus på følgende strategier i perioden:

- Tilbudsstrukturen må tilpasses:
 - endringer i elevtall
 - arbeidslivets etterspørsel og tilgangen på læreplasser
 - behovet for flere studieforberedte elever for å sikre rekruttering til høyere utdanning
- Arbeidet med økt kapasitetsutnyttelse i skolene må videreføres. Antallet ubenyttede elevplasser må reduseres ytterligere. Mindre elevkull krever regional samordning.
- Skolebygg må bygges energiokonomiske og fleksible for å kunne tilpasses endringer i elevtall, endringer i yrkesfagsstruktur og læreplaner, samt gi rom for god ressursutnyttelse i undervisningen.
- Det må foretas en gjennomgang av arealutnyttelse og leieavtaler, og aktivitet i eksterne lokaler skal om mulig flyttes inn i fylkeskommunale bygg.
- Det igangsettes et arbeid med ny generalplan for videregående opplæring i Nordland. Planen skal være et kunnskapsgrunnlag for framtidig tilbudsstruktur i Nordland.

8.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabellen under oppsummerer hvilke tiltak som er foreslått for å håndtere vedtatte nedtrekk fra økonomiplan 2018-2021, samt hvilke grep som foreslås for å redusere budsjettet ytterligere etter fordeling av ny saldering i økonomiplan 2019-2022.

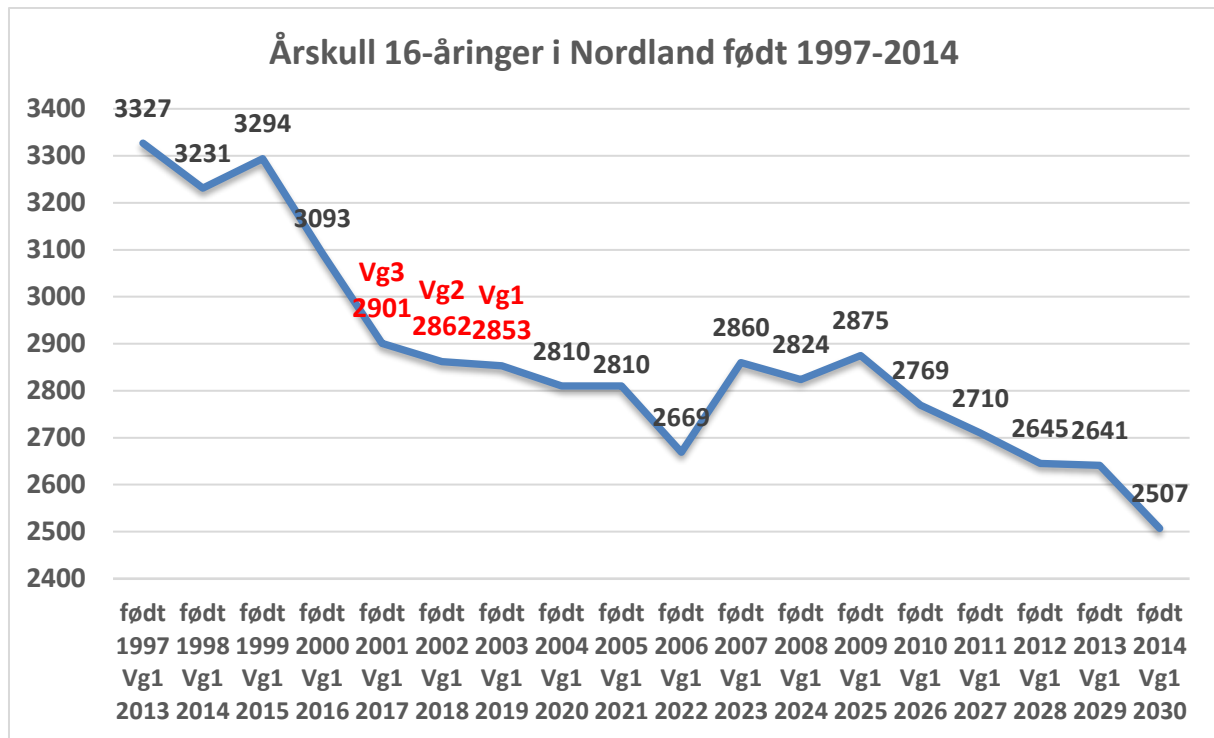
Tabell 8.3: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Utdanning	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	1 858 436	1 858 436	1 858 436	1 858 436
1. Tilpasning endring i elevtall				
a) Tilpasning tilbuds- og klassestruktur	-33 000	-33 000	-33 000	-33 000
b) Minoritetsspråklige	-2 500	-3 000	-5 000	-5 000
c) PC-ordning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
2. Økt formidling læreplasser				
a) Lærlingtilskudd	15 000	15 000	15 000	15 000
b) Prøvenemds-skolering	1 400	1 400	1 000	1 000
c) Honorering av prøvenemder	1 200	1 200	1 200	1 200
d) Reduksjon stimuleringsiltak	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300
3. Gjennomgang arealutnyttelse og avtaler				
a) Bygningsmessig drift	2 300	100	100	100
b) Driftsmessig effekt samlokalisering	-	-3 600	-3 600	-3 600
4. Endring årsverk				
a) Reduksjon årsverk utdanning sentralt	-1 011	-1 909	-3 906	-3 906
b) Livsfasetiltak	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200
5. Reduksjon tilskudd	-	-7 000	-7 000	-7 000
a) Ungt entreprenørskap	-200	-	-	-
b) Tilskudd samisk undervisning	-500	-	-	-
c) Bedre læring og økt gjennomføring	-500	-	-	-
d) Modernisering i nettskoleundervisningen	-600	-	-	-
e) Reduksjon utdanning sentralt	-900	-	-	-
f) Læremiddelordning	-2 000	-	-	-
6. Prosentvis kutt fordelt på hele etaten	-8 000	-	-	-
7. Fremtidig skole- og tilbudsstruktur	-5 000	-28 000	-46 000	-69 000
8. Gjennomgang fellesfunksjoner	-	-16 000	-35 000	-50 000
9. Digitalisering og effektivisering	-	-5 000	-5 000	-5 000
10. Ny organisering karrieresenter	-	-4 000	-4 000	-4 000
11. Økte utgifter / nye oppgaver				
a) Stedsbasert voksenopplæring	-	5 000	5 000	5 000
b) Nordland Kunst- og filmfagskole	600	-2 600	-4 700	-4 700
c) PPT	800	800	800	800
d) Barnevernsinstitusjon Mellomåsen	2 000	2 000	2 000	2 000
e) Tilbakeført ufordelt innsparing	6 000	6 000	6 000	6 000
Sum saldering	-35 411	-83 109	-126 606	-164 606
Lønnsoppgjør 2017	18 772	18 772	18 772	18 772
Fordeling tidligere effektiviseringskrav Nfk	-731	-731	-731	-731
Lønns- og prisstigning 2019	29 076	29 076	29 076	29 076
Netto ramme	1 870 142	1 822 444	1 778 947	1 740 947

1. Tilpasning endring i elevtall

Nedgangen i antall 16-18-åringer i Nordland gir et betydelig inntektstap for fylkeskommunen. Figuren nedenfor viser at de tre ungdomskullene som vil utgjøre hovedtyngden av elevpopulasjonen og førsteårslærlingene i 2019–2020, ligger på 2.800 til 2.900 ungdommer (markert i rødt). Dette innebærer en nedgang på 500 fra det som var normalsituasjonen fram til 2015, og det vil også være det normale de neste årene fram mot midten av 2020-tallet, før vi får en ny nedgang. Det er imidlertid færre elever som slutter underveis i skoleløpet, og dette bidrar i noen grad til at elevtallnedgangen ikke blir like stor som reduksjonen i ungdomskull skulle tilsi. Likevel må tilbudsstrukturen tilpasses elevtallsnedgangen, som vil være mest markant i nordfylket de kommende årene. Bodø skoleområde vil ha en økning i antall 16-åringer etter 2021.

Figur 8.1: Prognose årskull 16-åringer i Nordland

a) Tilpasning tilbuds- og klassestruktur: En samlet effekt av tilpassingen av tilbudsstrukturen til lavere elevtall og en strammere klassestruktur har gitt resultater. Prognosen på tilbudsstruktur for skoleåret 2018-2019 gir en forventet besparelse på 33 mill. kr.

b) Minoritetsspråklige: For skoleåret 2018/2019 er antall innføringsklasser redusert fra 13 til 7 som følge av lavere søking. Skolene som ikke har egne innføringsklasser mottar et tilskudd per elev til særskilt språkopplæring. Ut fra forventninger om at antall elever i denne gruppen vil avta i løpet av perioden, reduseres budsjettet i økonomiplanperioden med totalt 5 mill. kr. Det er lagt opp til en gradvis reduksjon med 2,5 mill. kr i 2019, noe som gir et nettobudsjett til formålet på 17,5 mill. kr.

Budsjettet vil videre reduseres med henholdsvis 0,5 mill. kr i 2020 og ytterligere 2 mill. kr i 2021.

c) PC-ordning: Det er lagt inn en forventet besparelse på PC-ordningen med 3 mill. kr i hele perioden. Reduksjonen kommer som resultat av lavere elevtall kombinert med at elevdatamaskinene har blitt billigere enn hva som var forutsatt i budsjett 2018.

2. Økt formidling læreplasser

Nordland fylkeskommune har landets nest største andel yrkesfagelever og arbeider systematisk med å øke andelen elever som får læreplass. Etaten har over lengre tid arbeidet for økt formidling av lærlinger, noe som har gitt gode resultater. Flere ungdommer får lærekontrakter og gjennomfører utdanningen sin. Økt formidling til lærlingplasser koster, og det gis ingen ekstra bevilgninger eller insentiver fra staten for fylker med høy yrkesfagsandel. Det er derfor behov for å styrke budsjettet i kommende økonomiplanperiode, da utgiftene forventes å holde seg på minimum samme nivå framover. Det er fortsatt behov for å øke antall lærlinger, og med innføring av lærlingegaranti vil det være behov for en ytterligere økning av budsjettet. Fylkeskommunen vil i løpet av økonomiplanperioden sette av totalt 225 mill. kr årlig til lærlingtilskudd og honorering av prøvenemnder.

a) Lærlingtilskudd: Den rekordhøye formidlingen av læreplasser i 2017 ga full økonomisk effekt i 2018. Budsjettet til lærlinger er samlet styrket med 15 mill. kr for å dekke utgiftene og utgjør i overkant av 200 mill. kr i 2019.

b) Prøvenemnds-skolering: Prøvenemndene gjennomfører sluttvurdering i fagopplæring, i form av fag/svenne- og kompetanseprøver. Prøvenemndene oppnevnes av fylkeskommunen hvert fjerde år, og fylkeskommunen skal sikre tilfredsstillende vurderingsfaglig kompetanse i prøvenemnda (jf. forskrift til Opplæringslovens §3-56). Kursaktiviteten for prøvenemnder legges til starten av hver prøvenemndsperiode og går over to år. Budsjettet til skolering av prøvenemdene er derfor styrket med 1,4 mill. kr i 2019 og 2020.

c) Honorering av prøvenemnder: Som følge av økt formidling av lærlinger, øker også utgiftene knyttet til honorering av prøvenemnder for avlagte fagprøver. Budsjettet er styrket med 1,2 mill. kr i hele økonomiplanperioden.

d) Reduksjon i stimuleringstilskudd for lærekandidater og nye lærebedrifter: Nordland fylkeskommune har siden 2016 ytt et ekstra tilskudd på kr 50 000 til lærebedrifter som tegner opplæringskontrakt med lærekandidater. Tilskuddet kommer på toppen av det ordinære tilskuddet som gis til lærlinger/lærekandidater. Fylkesrådet kan ikke se at det ekstra tilskuddet har hatt noen særlig effekt med å få flere lærekandidater formidlet, og det anbefales at tilskuddet reduseres betydelig fra 2019. I stedet for et flatt tilskudd anbefales det å se på andre arbeidsformer i samarbeid med skoler og lærebedrifter for å få flere lærekandidater formidlet. Stimuleringstiltak for nye

lærebedrifter er en del av Samfunnskontrakten for Nordland 2016- 2020. Bedrifter som tar inn lærlinger for første gang gis kr 50 000 i støtte. Det foreslås at stønaden reduseres betydelig fra og med 2019 og at gjenstående midler brukes mer målrettet mot enkelte næringer/ bransjer.

I 2017 fikk bedrifter samlet utbetalt i overkant av 5 mill. kr i stimuleringstiltak. Det foreslås at stimuleringsmidlene reduseres med 4,3 mill. kr og at gjenstående budsjett på 0,7 mill. kr benyttes til mer målrettede tiltak i 2019.

3. Gjennomgang arealutnyttelse og leieavtaler

Nedgang i elevtall tilsier at arealbehovet til skolene bør kunne reduseres. Utdanning har derfor i samarbeid med eiendomsseksjonen startet en gjennomgang av alle leieavtaler samt areal i forhold til skolelokaler og internatbygg, for å vurdere om det er lokaler som kan fases ut av skoledriften. Blant annet jobbes det med å avvikle leie av eksterne kontorarealer hvor det er mulig å benytte egne skolebygg, for eksempel til karrieresentrene.

a) Bygningsmessig drift: Bygningsmessig drift omhandler utgifter skolene har knyttet til blant annet renhold, oppvarming, leieavtaler, kommunale avgifter og andre bygningsmessige driftskostnader utenom vedlikehold. Skolene tildeles midler ut fra blant annet arealtall og leiekontrakter. I tråd med det arbeidet som er startet opp i samarbeid med eiendomsseksjonen forventes det en samlet besparelse på bygningsmessig drift på 5,9 mill. kr i 2019 og videre en besparelse på 2,3 mill. kr i 2020. Innsparingen forutsetter avvikling av lokaler som ikke er i bruk.

I tabell 8.3 er det lagt inn en økning på bygningsmessig drift på 2,3 mill. kr i 2019. Årsaken skyldes at skolene har fått økt tildeling i 2019 på 8,2 mill. kr sammenlignet med budsjett 2018, som følge av oppdaterte arealtall og økte leiekostnader etter samlokalisering av karrieresenter og studieverksted. Netto endring mellom faktisk økning på 8,2 mill. kr og foreslått innsparing på 5,9 mill. kr utgjør 2,3 mill. kr.

b) Driftsmessig effekt samlokalisering: I løpet av økonomiplanperioden legges det opp til samlokaliseringer ved Polarsirkelen videregående skole og Vest-Lofoten videregående skole. Basert på opplysninger om samlet areal for de to skolene er det beregnet en besparelse for bygningsmessig drift på tilsammen 3,6 mill. kr. Beparelsene forutsetter at skolene er ferdig til bruk høsten 2019. Det forventes også at samlokaliseringen vil medføre administrative effekter. Det er lagt inn en samlet besparelse på 8 årsverk i 2020. Denne besparelsen fremkommer under tiltaket *gjennomgang fellesfunksjoner (515,520)*.

4. Endringer årsverk

I tråd med føringer i økonomiplanen har utdanningsavdelingen gjennomgått egen organisasjon og bemanningsplan og vurdert bemanningsreduksjon i forbindelse med naturlig avgang. Skolene har også iverksatt tiltak for å redusere lønnsutgiftene til

merkantilt personell og fremkommer som eget tiltak, *gjennomgang fellesfunksjoner (515,520)*.

a) Reduksjon årsverk utdanning sentralt: I 2019 er det lagt inn en besparelse på 1,5 årsverk på utdanning sentralt. Videre i økonomiplanperioden er det lagt inn en forventet besparelse på ett årsverk i 2020 og i 2021 er det lagt inn reduksjon på ytterligere tre årsverk, til sammen 5,5 årsverk. Retrettsstillinger som følge av åremålsstillinger vil kunne gi etaten økonomiske utfordringer i årene som kommer.

Totalt er det i 2019 budsjettet med 51,7 årsverk samt tre årsverk som organisatorisk ligger i etaten, men som finansieres av eksterne midler/andre etater i fylkeskommunen (1 årsverk eiendom, 0,5 årsverk frikjøpt tillitsvalgt og 1,5 årsverk eksterne prosjektmidler). Etaten har store lovpålagte oppgaver, og står overfor store endringer med fagfornyelsen og økonomisk omstilling som vil kreve stor innsats fra avdelingen med reduserte ressurser.

b) Livsfasetiltak: Livsfasetiltak er ressurser til tariffestede avtaler om redusert undervisningsplikt for eldre lærere (seniorressurs) og nyutdannede lærere (juniorressurs). Behovet varierer fra år til år, alt etter sammensetningen av den samlede staben som skal undervise. Sammenlignet med budsjett 2018 er det en faktisk reduksjon til livsfasetiltak på 3,2 mill. kr i 2019.

5. Reduksjon tilskudd

Dette er en samlepost av reduksjoner i 2019 som er nødvendig for å gjennomføre nye vedtatte salderinger. Totalt utgjør disse tiltakene en reduksjon på 4,7 mill. kr. Tiltakene er i utgangspunktet ikke foreslått videreført i økonomiplanperioden, men det legges opp til en samlet reduksjon på 7 mill. kr fra 2020. Utdanning vil derfor i løpet av 2019 utarbeide en oversikt over hvilke reduksjoner som er mulig å videreføre i økonomiplanperioden, eventuelt vurdere andre tiltak som kan iverksettes for å redusere budsjettet.

Tabellen under viser tiltak og prosentmessig kutt sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2019 før nye salderinger ble fordelt.

Tabell 8.4: Foreslåtte reduksjoner 2019. Tall i 1000 kr.

Foreslåtte reduksjoner	2019
Ungt entreprenørskap (-20%)	-200
Bedre læring og økt gjennomføring (-8,3%)	-500
Tilskudd samisk undervisning (-18,5%)	-500
Modernisering i nettskoleundervisningen (-6%)	-600
Reduksjon driftsbudsjett utdanning sentralt	-900
Læremiddelordning (-14,3%)	-2 000
Sum kutt	-4 700

6. Prosentvis kutt hele etaten

I tillegg til reduksjon på tilskuddsordninger er det foreslått et generelt kutt på 0,42% for hele etaten. For utdanning sentralt utgjør dette en reduksjon på 1,5 mill. kr, mens 6,5 mill. kr er fordelt til skolene med utgangspunkt i netto ramme. Det legges føring på at reduksjon i reiseaktivitet skal utgjøre en del av dette kuttet. Utdanning sentralt vil tilpasse arrangementer og egne kurs/konferanser for å begrense reisebehovet til skolene. Møter og kurs vil måtte reduseres til et minimum, og møteaktivitet må i enda større grad gjennomføres ved hjelp av Skype.

7. Fremtidig tilbudsstruktur

De nye økonomiske rammebetingelsene vil medføre ytterligere endringer i forhold til dagens klasse- og tilbudsstruktur. Det skal igangsettes et arbeid med ny generalplan for videregående opplæring i Nordland for å øke kapasitetsutnyttelsen. Planen skal være et kunnskapsgrunnlag for framtidig tilbudsstruktur i fylket. I dette arbeidet inngår blant annet å styrke rekruttering til studiespesialisering og dermed styrke bredden i programfagene. I tillegg skal dagens organisering av undervisning, herunder klassedeling/ klassestørrelse og arealbruk, vurderes. Særlig kostnadskrevende tilbud og bedre samordning av eksisterende tilbud skal også vurderes.

8. Gjennomgang fellesfunksjoner (F-515, 520)

KOSTRA-analyser viser at Nordland fylkeskommune er blant de fylkene i landet med høyest netto utgift per elev til videregående opplæring. Videre viser analyser at det er særlig på områder som fellesutgifter og støttefunksjoner, pedagogisk ledelse og pedagogisk fellesutgifter at Nordland har høyest driftsutgift per elev. Det er satt i gang ulike aktiviteter og tiltak for å gjennomgå og eventuelt ta innsparingspotensialet på disse områdene.

På skolene ble det fra 2016 innført begrenset stillingsstopp. Ved utgangen av 2017 var det tatt ned ca. 35 stillinger innen ledelse, merkantile funksjoner, drift, renhold, kantine og IKT. Skolene har fortsatt omstillingsarbeidet i 2018 og har redusert lønnsutgiftene i administrasjonen gjennom å inndra eller holde stillinger vakante, samt å ikke erstatte personell som går av ved naturlig avgang. Totalt har skolene tatt ned 25 stillinger i løpet av 2018. Et estimat for resten av økonomiplanperioden tilsier en ytterligere reduksjon på rundt 26 stillinger.

Det er satt i gang et prosjekt i sektoren kalt *Organisering i skolen*. Formålet er å få etablert felles prinsipper for organisering. Valg av organisering av skolen skal fremme pedagogisk ledelse og sikre nødvendige støttefunksjoner, slik at elevene får best mulig opplæring for de tilgjengelige ressursene. Det skal spesielt ses på oppgavefordelingen mellom ledernivået og merkantilt personale og oppgavene til driftspersonale. Skolene er tilført nye oppgaver samtidig som en del av oppgavene digitaliseres. Det legges til grunn at arbeidet gir mer standardiserte organisasjonskart for skolene enn vi har i dag, noe som forventes å kunne utgjøre en økonomisk innsparing for etaten.

Det er lagt inn en forventet besparelse på 16 mill. kr fra 2020. Videre i perioden legges det opp til en innsparing på 35 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022, sammenlignet med budsjett 2018.

9. Digitalisering og effektivisering

Dette tiltaket består av innføring av privatist-web og besparelse knyttet til nytt skoleadministrativt system, Visma inSchool (ViS). Totalt besparelse utgjør 5 mill. kr fra 2021.

a) Nytt skoleadministrativt system: Prosjektet Visma inSchool (ViS) er betydelig forsinket og innfasing av ViS vil sannsynligvis ikke skje før 2020/2021. Besparelsen på 4 mill. kr som er lagt inn i økonomiplanen er knyttet til driftsmidler til planlagt frikjøp og opplæring. Det er satt i gang en gjennomgang av alle lisenser og programvare til bruk i skolen med mål om å få felles avtaler der det er hensiktsmessig. Det er forventet en betydelig innsparing ved innføringen av Visma inSchool.

b) Privatist-web: Det forventes at ny Privatist-web skal spare etaten for administrative utgifter, men innsparingen forutsetter omlegging til privatistkontor slik de fleste andre fylkene har. Dette innebærer at arbeidsoppgaver som i dag utføres parallelt på alle skolene i fylket kanaliseres gjennom utdanningsavdelingen. Utvalgte skoler vil få tildelt arbeidsoppdrag i forbindelse med gjennomføringen av selve eksamen. Det forventes full økonomisk effekt i 2021 med en besparelse på 1 mill. kr.

10. Ny organisering Karrieresenter

Det foreslås en besparelse på 3 mill. kr fra 2020 på omorganisering av karrieresentrene i fylket. Besparelsen består av ny struktur med en leder per region og reduserte leiekostnader gjennom å legge kontorene inn i egne lokaler framfor leie. Det forutsetter at også nye skoler har plass for å romme lokale karrieresentre. I dette tiltaket inngår også samordning av elev- og lærlingtjenesten: Mulig innsparing i 2020 vil være 1 mill. kr, ca. 10 % av tiltaksmidlene. Dette gjennom en mer samordnet bruk av budsjetterte midler.

11. Økte utgifter/ nye oppgaver

Utdanningssektoren har også noen områder som vil gi økte utgifter for fylkeskommunen i 2019.

a) Stedsbasert voksenopplæring: Det er gjort endringer i den lokal inntaks- og formidlingsforskriften for Nordland høsten 2018. Fylkeskommunen har ifølge Opplæringslovens § 4 plikt til å sørge for videregående opplæring for voksne. Inntaksforskriften er endret slik at personer fra og med det året de fyller 25 år ikke tas inn i ordinær videregående skole, men at disse søkerne henvises til voksenopplæring/Nettskolen i Nordland. Etter Opplæringsloven har søkere med voksenrett krav på tilrettelagt opplæring for sbitt nivå, noe de ikke får i ordinær videregående opplæring for ungdom. Det kan også påvirke læringsmiljøet for

ungdommene dersom det er for mange voksne i en videregåendeklasse, og det kan ha andre lite ønskelige konsekvenser.

På bakgrunn av dette anbefales det at en ordning med stedlig basert utdanning for voksne prøves ut tre steder i Nordland. Dette vil være yrkesfagklasser som opprettes på bakgrunn av arbeidsmarkedets behov og har en undervisningsform som ikke kan dekkes av ordinær nettskoleundervisning. Det arbeides for å komme i gang med tilbud allerede fra 2019. Dette vil kreve en egen tildeling på 3 mill. kr. Fra og med 2020 er tiltaket budsjettert med 5 mill. kr.

b) Nordland kunst- og filmfagskole: I forbindelse med etablering av bachelorutdanning ved Nordland kunst- og filmfagskole, etablerte fylkeskommunen et aksjeselskap (AS) for å innfri kravet om et selvstendig rettssubjekt for å kunne tilby bachelorstudium i bevegelige bilder. Fylkeskommunen finansierer bachelorutdanningen med 4,1 mill. kr hvert år inntil utdanningstilbudet blir innlemmet i et universitet og finansiert av staten. I tillegg er budsjettet i 2019 økt med 0,6 mill. kr som følge av at aksjeselskapet ikke kan kreve momskompensasjon for den delen av virksomheten som gjelder bachelorstudiet. En fylkeskommune skal ikke drive høgskoleutdanning. Dette innebærer at dersom ikke finansieringen av bachelorutdanningen tas med i statsbudsjettet for 2020 og ikke er innlemmet i et universitet senest innen oppstart av studieåret 2020/21, må Nordland kunst- og filmfagskole vurderes nedlagt.

c) Pedagogisk-psykologisk tjeneste, PPT: Det er lagt inn en økning i budsjettet på 1,2 mill. kr i 2019 som følge av dyrere interkommunale avtaler. Til sammen har fylkeskommunen fire slike interkommunale avtaler.

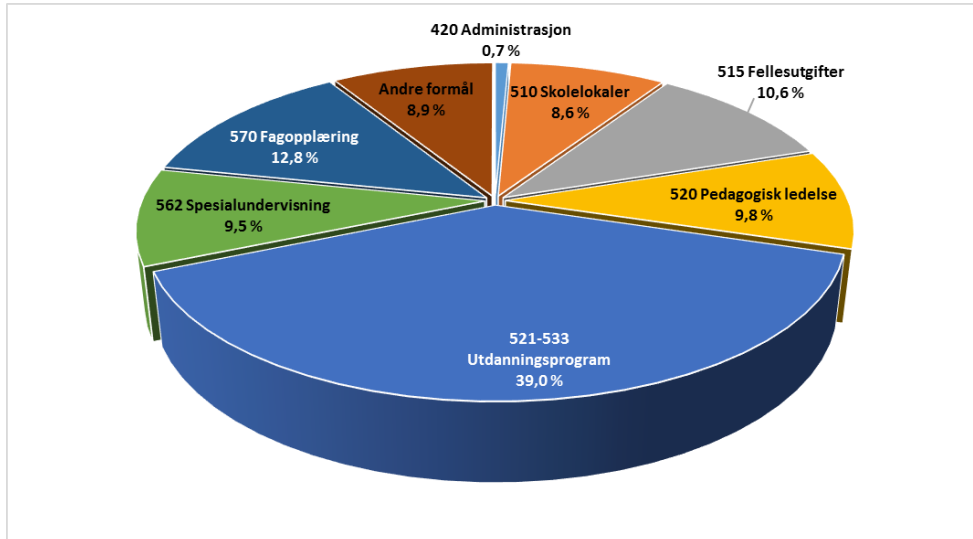
d) Barneverninstitusjon Mellomåsen: I forbindelse med at det opprettes ny barnevernsinstitusjon / behandlingsinstitusjon i Bodø får fylkeskommunen ansvar for grunn- og videregående opplæring til beboerne. Denne institusjonen er en av to pilotprosjekt i landet der omsorg og behandling skal ivaretas samtidig. Beboerne vil ha behov for særlig tilpasset skoletilbud. Mellomåsen skolesenter vil få ansvar for opplæring av beboere som ikke kan gå i vanlig skole. Disse beboerne kan ikke benytte seg av eksisterende tilbud ved Mellomåsen skolesenter, og det må derfor opprettes nye tilbud. Det omdisponeres midler i forbindelse med færre plasser i barnevernsinstitusjon, og i tillegg styrkes budsjettet med 2 mill. kr per år.

e) Teknisk korrigerende – tilbakeført ufordelt innsparing: I vedtatt budsjett 2018 var det lagt inn et ufordelt innsparingstiltak på til sammen 6 mill. kr. I denne økonomiplanperioden er tiltaket spesifisert og fordelt. Rent teknisk er derfor det ufordelte innsparingstiltaket tilbakeført, men det medfører ingen reelle økninger for utdanning.

8.3 Årsbudsjett 2019

Utdanningsetaten skal i 2019 forvalte et netto budsjett på 1,87 mrd. kr. Figuren under viser hvordan budsjettet er fordelt på de ulike KOSTRA-funksjonene.

Figur 8.2: Netto budsjett utdanning 2019 fordelt på KOSTRA-funksjoner

Utdanningsprogrammene utgjør den største delen av kaka, med 39 % av netto budsjett i 2019. Totalt er det budsjettet med 360 mill. kr til studieforbereende utdanningsprogram (tre år i skole) og 370 mill. kr til yrkesfaglige utdanningsprogram (to år i skole). I tillegg kommer utgifter knyttet til formidling av lærlinger som er budsjettet på funksjon 570 fagopplæring. Totalt utgjør i overkant av halvparten av nettobudsjettet undervisningsprogrammene, med nesten 970 mill. kr. Administrasjonsutgifter til utdanning sentralt ligger på funksjon 420, mens ledelse/administrasjon- og merkantilt personell på skolene er budsjettet på funksjon 515 og 520. Under *andre formål* ligger tjenester som fagskole, landslinje, oppfølgingstjenesten og PPT og andre formål.

Sammenlignet med vedtatt budsjett 2018 er utgifter knyttet til administrasjon (funksjon 420, 515 og 520) redusert med 7,4 mill. kr. Utgifter til skolelokaler er også noe redusert fra 2018 til 2019. Dette er områder i KOSTRA-analysen for 2017 hvor Nordland kom ut med høye driftsutgifter per elev sammenlignet med landet for øvrig. Videre er det en økning i budsjettet på undervisningsprogram og fagopplæring, sistnevnte som følge av styrkingen av budsjettet til lærlingtilskudd i tråd med økt lærlingformidling.

Tabellen under viser hvordan netto budsjett videre er fordelt på formål. Endringen mellom budsjett 2019 og budsjett 2018 er ikke direkte sammenlignbar, da vedtatt budsjett 2018 er oppgitt i 2018-kr mens budsjett 2019 er oppjustert til 2019-kr.

Tabell 8.5: Årsbudsjett utdanning fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Utdanning	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Utdanning sentralt	294 826	356 765	347 473	-9 292
Andøy vgs.	28 780	25 899	28 548	2 649
Hadsel vgs.	108 322	97 705	97 213	-492
Sortland vgs.	111 675	107 764	109 030	1 266
Narvik vgs.	140 946	128 504	131 928	3 424
Aust-Lofoten vgs.	59 679	52 991	52 332	-659
Vest-Lofoten vgs.	100 151	87 942	84 665	-3 277
Meløy vgs.	58 212	51 040	53 761	2 721
Bodin vgs.	142 956	132 616	136 948	4 332
Bodø vgs.	217 649	208 725	202 191	-6 534
Saltdal vgs.	41 577	35 833	32 887	-2 946
Knut Hamsun vgs.	34 505	33 475	32 773	-702
Fauske vgs.	84 568	73 513	71 556	-1 957
Polarsirkelen vgs.	175 146	169 378	175 959	6 581
Mosjøen vgs.	154 615	143 987	145 197	1 210
Sandnessjøen vgs.	70 281	61 609	67 656	6 048
Brønnøysund vgs.	68 948	64 915	60 931	-3 984
Nordland kunst- og filmskole	7 024	9 934	10 567	633
Mellomåsen skolesenter	15 430	15 842	18 186	2 344
Nordland fagskole	-	-	10 341	10 341
Netto ramme	1 915 291	1 858 436	1 870 142	11 706

I tabellen over fremkommer endringen mellom budsjett 2018 og 2019 som en økning på 11,7 mill. kr, til tross for at etaten har redusert budsjettet med netto 35,4 mill. kr. Årsaken skyldes at lønnsoppgjør 2017 og lønns- og prisstigning 2019, som til sammen utgjør 48,8 mill. kr, er lagt til som en økning i budsjett 2019. Tiltakene presentert i tabell 8.3 er fordelt de ulike formålene, inkludert lønnsoppgjørene.

Utdanning sentralt

Driftsrammen til utdanning sentralt er nesten 347,5 mill. kr i 2019. Tiltakene som er fordelt utdanningsavdelingen utgjør en netto økning på 7,3 mill. kr, som i stor grad kan forklares med en nødvendig styrkning av lærlingtilskuddet på 15 mill. kr. Årsaken til at endringen mellom 2018 og 2019 fremkommer til en reduksjon på nesten 9,3 mill. kr i tabellen over skyldes en teknisk korrigerings, hvor budsjettet til Nordland fagskole er flyttet fra utdanning sentralt og fremkommer i tabellen som egen linje.

Utdanningsetaten har fått nye roller og oppgaver og er for tiden under omorganisering for å sikre at avdelingen på best mulig måte kan løse oppgavene, med reduserte ressurser. For å imøtekomme omstillingsarbeidet utdanningsetaten står ovenfor anses det som nødvendig å styrke den digitale kompetansen i avdelingen i kommende år.

Videregående skoler

De videregående skolene tildeles budsjetttramme beregnet ut fra vedtatt budsjettmodell basert på antall klasser, grupper, elever, skoleanleggets kvadratmetertall, husleieavtaler og antall elever med tunge tilretteleggingsbehov. Netto driftsramme til de videregående skolene inkludert Nordland kunst- og filmfagskole, Mellomåsen skolesenter og Nordland fagskole utgjør 1,523 mrd. kr i 2019.

Sammenlignet med skoleåret 2017/2018 er antall elevplasser redusert med 360 plasser for skoleåret 2018/2019. Skolene har fått redusert budsjettet med 33 mill. kr gjennom tilpasning i tilbuds- og klassestrukturen, i tillegg til at skolene har fått fordelt et prosentkutt på 6,5 mill. kr, som tilsvarer ca. 0,42 % av netto budsjett.

I investeringsplanen for utdanningsetaten satses det videre på nye, framtidsrettede skolebygg som vil samlokalisere skoler som har flere studiesteder. Til skolestart 2019 skal to nye skolebygg stå ferdig: Polarsirkelen videregående skole og Vest-Lofoten videregående skole. I tillegg får Hadsel videregående skole nytt bygg. Nye skolebygg for Narvik og Mosjøen er lagt inn i investeringsplanen. Til sammen planlegges det å investeres for 1,3 mrd. kr i perioden til utdanningssektoren. Nye moderne skolebygg vil gi reduserte driftsutgifter, samt reduserte felleskostnader som følge av samlokalisering av flere studiesteder.

Nordlandsskolen skal også tilby elevene moderne utstyr som kvalifiserer dem til det arbeidslivet de skal inn i. Fylkesrådet har derfor satset tungt på utstyrløft med til sammen 94 mill. kr i økonomiplanperioden. I tillegg er det satt av 6 mill. kr i driftsmidler som vil bli tildelt skolene for oppgradering av utstyr i 2019.

Nordland fagskole

Etter fylkestingets vedtak om sammenslåing av de fylkeskommunale fagskolene under ett styre og én rektor, overtar den nye Nordland fagskole ansvaret for driften av fagskolene fra 1.1.2019. Samlet vil skolen ha om lag 250 studenter og vel 30 årsverk. Fagskolene som inngår som avdelinger i Nordland fagskole er Bodin maritime fagskole, Lofoten maritime fagskole, Hadsel tekniske fagskole, Lofoten reiselivsfagskole og Nordland fagskole i helse- og sosialfag.

Styret skal behandle sin første strategiske plan (2019-2022) i desember 2018. Gjennom denne vil skolen synliggjøre sine satsingsområder og hvilke nye tilbud som skal igangsettes neste år. Den nye fagskolen står overfor to hovedoppgaver i sitt første driftsår:

- Bygge og etablere organisasjonen, parallelt med drift av eksisterende tilbud, med separasjon fra de videregående skolene og utvikling av en robust drift,

høy kvalitet i den pedagogiske virksomheten og god samordning av personalressurser, infrastruktur og rutiner

- Legge strategier for, samt etablere nye fagskoletilbud som er etterspurt av arbeidslivet i Nordland

Utvikling av den nye fagskolen skal ta utgangspunkt i fylkestingets bestilling til styret som er at Nordland fagskole skal være en regional utviklingsaktør som spiller på lag med arbeidslivet i å finne løsninger på behovet for høyere yrkesfaglig kompetanse, videreføre og videreutvikle dagens tilbud så lenge det er behov for det, samt å utvikle og etablere nye tilbud. Dette skal skje i henhold til fylkeskommunens strategiske satsingsområder, arbeidslivets etterspørsel etter kompetanse, mulige samarbeidspartnere og finansieringsmuligheter.

Netto budsjett for Nordland fagskole som fremkommer i tabellen over består ikke av driftsbudsjettet til fagskoleavdelingene, da tildelingen for 2019 er fordelt i rammen til de videregående skolene. Fra budsjett 2020 vil tildelingen gå direkte til Nordland fagskole. Totalt budsjett for fagskolen utgjør i 2019 nesten 30 mill. kr. Staten har samlet tilskuddene til drift av fagskolene i én tildelingsordning under Kunnskapsdepartementet fra 2018. Statens tilskudd er en delfinansiering av fagskoledriften.

9 Næring og regional utvikling

Fylkeskommunen har et distrikts- og regionalpolitisk oppdrag fra Stortinget. Med dette oppdraget har fylkeskommunen fått ansvar for å fremme en politikk for helhetlig regional utvikling, opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og ta i bruk regionale og naturgitte ressurser for størst mulig nasjonal verdiskaping. En viktig oppgave er å støtte entreprenørskaps- og innovasjonsarbeid i næringslivet, være pådriver og jobbe sammen med kommunene i arbeidet med næringsutvikling, samfunnsutvikling og attraktivitet, samt fremme regional utvikling gjennom internasjonalt samarbeid. Fylkeskommunen har både et utviklingsoppdrag og et forvaltningsansvar. Forvaltningsansvaret omfatter akvakultur, havressurser, regionale utviklingsmidler, regionale forskingsfond og omstillingsloven.

Tabell 9.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Næring og regional utvikling	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	35 971	35 971	35 971	35 971
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-2 680	-4 143	-4 268	-4 268
Red. regionale utviklingsmidler 2019	-34 900	-34 900	-34 900	-34 900
Redusert aktivitet	34 900	34 900	34 900	34 900
Teknisk korrigerings*	267	267	267	267
Lønns- og prisstigning 2019	438	438	438	438
Netto ramme	33 996	32 533	32 408	32 408

* Teknisk korrigerings gjelder lønnsoppgjør for 2017 og etatens andel av effektiviseringskrav Nfk.

Budsjettrammen i 2019 for Næring og regional utvikling er på 33,9 mill. kr. I økonomiplan 2018-2021 ble det vedtatt en reduksjon i rammen på 2,68 mill. kr i 2019. I 2022 utgjør reduksjonen til sammen 4,3 mill. kr, noe som tilsvarer en nedgang på 9,9 % av nettorammen av fylkeskommunale midler. Endringen i regionale utviklingsmidler omtales nærmere i delkapittel 9.3.

9.1 Mål og strategier

Næring og regional utvikling skal være en attraktiv samarbeidspartner i arbeidet med å øke verdiskaping, bedre levekår og styrke bosetting i Nordland.

De statlige og fylkeskommunale økonomiske virkemidlene brukes til gjennomføring av fylkestingets prioriteringer for regional utvikling. Virkemidler til næring skal bidra til å utløse mer av potensialet for verdiskaping som finnes i Nordland. Virkemidlene skal bidra til økt verdiskaping for næringslivet gjennom å klatre i verdikjeden og slik ta ut mer av gevinsten fra råvarene vi i dag eksporterer. Samtidig er Nordland på vei inn i det grønne skiftet. Våre virkemidler må bidra til dette. Fra 2019 skal alle søkere til regionale utviklingsmidler synliggjøre hvordan prosjektet skal bidra til å oppfylle FNs

bærekraftmål.

Arbeidsledigheten i fylket er historisk lav, og kommunene og næringslivet har utfordringer med å skaffe nok og kvalifisert arbeidskraft. Arbeidet med å få flere til å bosette seg i Nordland fortsetter. Samtidig jobbes det også for å få flere som i dag er utenfor arbeidslivet til å komme inn i arbeid. Fylkestinget vil i 2019 få forelagt en kompetansestrategi. Denne skal blant annet se nærmere på hvordan vi sammen kan redusere antallet som ikke er i jobb, og hvordan vi best kan øke kompetansen til Nordlands befolkning tilpasset næringslivets og det offentliges behov.

Næring og regional utvikling har, med unntak for lønn og kontorhold, ingen langsiktige faste kostnader. Det betyr at tjenesteproduksjonen på kort varsel kan tilpasses tilgjengelig økonomisk ramme. Utfordringen er ikke å tilpasse seg gjeldende økonomiske rammer, men at fylkeskommunen ikke lengre har samme økonomiske muligheter til å bidra til den regionale utviklingen i Nordland. Det er viktig å sikre at etaten til enhver tid har kompetanse og kapasitet til å ivareta kjerneoppgaver.

9.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabellen under viser spesifiserte endringer i økonomiplanperioden 2019-2022.

Tabell 9.2. Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr

Næring og regional utvikling	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	35 971	35 971	35 971	35 971
Reduksjon årsverk	-2 680	-4 143	-4 268	-4 268
Redusert regionale utviklingsmidler 2019	-34 900	-34 900	-34 900	-34 900
Redusert aktivitet	34 900	34 900	34 900	34 900
Sum saldering	-2 680	-4 143	-4 268	-4 268
Lønnsoppgjør 2017	804	804	804	804
Fordeling tidligere effektiviseringskrav Nfk	-537	-537	-537	-537
Lønns- og prisstigning 2019	438	438	438	438
Netto ramme	33 996	32 533	32 408	32 408

Det ble i Økonomiplan 2018-2021 vedtatt en redusert ramme med 2,68 mill. kr for 2019. For 2019 er reduksjonen delvis oppfylt ved å bruke midler fra fond til å finansiere lønnskostnader for havbruksforvaltningen, tilsvarende 1,5 mill. kr. Alle tidligere nedtrekk er gjennomført og arbeidet med å redusere årsverk vil bli gjennomført i økonomiplanperioden.

De regionale utviklingsmidlene dekker deler av fylkeskommunes drift for næring og regional utvikling. Tildeling for 2019 er på 124,9 mill. kr. Av disse er 15 mill. kr øremerket omstilling i Andøy kommune, og 50 mill. kr overføres Innovasjon Norge. Dette gir en reduksjon av regionale utviklingsmidler i 2019 på 34,9 mill. kr. Det betyr at næring og regional utvikling må redusere aktiviteten tilsvarende. Sammenlagt har

de regionale utviklingsmidlene blitt redusert med nesten 130 mill. kr siden 2012. I følge KMDs retningslinjer gis det anledning til å bruke 5 % av de regionale utviklingsmidlene til administrasjon. Det betyr at andelen som kan brukes til administrasjon er nedjustert i takt med de regionale utviklingsmidlene. Dette skaper utfordringer med å finansiere driften av etaten.

Reduserte inntekter i 2019 kompenseres ved å øke fondsbruken i forhold til budsjett 2018, for å opprettholde forpliktelsene/tjenestetilbudet fra fylkeskommunen. Det er derfor lagt inn bruk av fond i 2019 på inntil 40 mill. kr. Fondsbruken vil bli redusert i 2020. Uten betydelig økte rammer for regionale utviklingsmidler, må flere av tiltakene det er gjort plass til i 2019, utgå resten av økonomiplanperioden.

Tabell 9.3: Nedprioriteringer sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Nedprioriteringer 2019	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Reduksjon i %
Drift av utviklingsarbeidet	6 000	4 000	-33,3 %
Kommunale næringsfond	15 000	1 500	-90,0 %
Inkubatorer og næringshager	2 000	-	-100,0 %
Transportstøtte	5 500	5 000	-9,1 %
Kommunal infrastruktur	20 000	18 000	-10,0 %
Stedsutvikling	7 000	6 000	-14,3 %
Innovasjonsstrategien	2 000	1 000	-50,0 %
SUM	57 500	35 500	-38,3 %

Budsjettet for 2019 gir ikke rom for å fortsette bevilgningen til kommunale næringsfond. Bare kommuner som verken har konsesjonskraftfond, havbruksfond eller er i statlig omstillingsprogram (Andøy) vil få bevilget midler til kommunale næringsfond. Dette gjelder kommunene Røst, Moskenes og Værøy. I 2019 blir det ikke rom for tildeling av gründerfond og ikke tildeling til ungt entreprenørskap (utenom fast tilskudd, se tilskuddsliste tabell 9.6).

Siva har fått økt bevilgning og alle inkubatorer får mer midler i 2019 gjennom Siva. Fylkeskommunen kan bidra til utvikling av inkubatorer og næringshager slik at de klatrer i støttenivå i Siva, men har ikke lenger rom for bevilgning til inkubatorer og næringshager. Fylkeskommunen må i 2019 vurdere omfanget av transportstøtteordningen ytterligere.

9.3 Årsbudsjett 2019

Næring og regional utvikling har omorganisert og endret organisasjonsstrukturen i løpet av 2018. Budsjettet for 2019 er dermed ikke sammenlignbart med budsjett for 2018. Tabellen under viser hvordan etaten skal opprettholde forpliktelsene/tjenestetilbudet ut fra forslaget til statsbudsjett for 2019. Erfaring fra tidligere år er at det kan komme betydelige endringer i tildelingen av regionale utviklingsmidler som

følge av Stortingets budsjettbehandling. Økt bevilgning kan føre til redusert bruk av bundne fond. Som følge av regionreformen kan de regionale utviklingsmidlene bli lagt inn i fylkeskommunens frie inntekter fra og med 2020. Det er betydelig usikkerhet rundt nivå på framtidig finansiering av næring og regional utvikling. Det er derfor ikke utarbeidet detaljert budsjett for økonomiplanperioden 2019-2021.

Tabell 9.4: Årsbudsjett for næring og regional utvikling. Tall i 1000 kr

Næring og regional utvikling	Budsjett 2019
Lønn og kontorbudsjett ledelse	4 686
Lønn og adm. seksjoner	22 877
Lønn prosjekter	3 937
Innovasjon Norge	50 000
Omstilling i kommunene	24 900
Faste tildelinger	9 130
Søkbare virkemidler 13.50 og fond	55 069
Utviklingsarbeid 550.64	14 911
Samisk språk, KRL landbruk	2 502
Tiltak finansiert av fylkeskommunen	14 350
Sum driftsutgifter	202 362
Sum driftsinntekter	-168 366
Netto utgifter	33 996

Lønn og kontorbudsjettet finansieres av fylkeskommunale og statlige midler i tillegg til prosjektfinansiering. Innovasjon Norge får bevilget 50 mill. kr fra de regionale utviklingsmidlene. Omstillingsmidler benyttes i Andøy, Bindal og Træna samt andre kommuner med store omstillingsutfordringer. Faste tildelinger gis til NordNorsk Reiseliv, kommunale næringsfond og folkehelsearbeid. Søkbare virkemidler omtales lengre ned. Utviklingsarbeid 550.64 er videreføring av fylkestingets strategier for by- og regionsenterutvikling, besøksforvaltning, innovasjonsstrategien og andre utviklingsoppgaver innenfor regional- og næringsutvikling. Samisk språk og tilskudd til kompetanse, rekruttering og likestilling er søkbare virkemiddelordninger finansiert av henholdsvis Sametinget og Landbruks- og matdepartementet.

Tiltak finansiert av fylkeskommunen:

- Lovpålagte oppgaver som finansieres over fylkeskommunenes rammetilskudd –fylkesplanarbeid og kommuneplanveiledning.
- Deltakelse i internasjonale programmer som interreg, noe som krever regional medfinansiering. Reiser og kontingenter for deltakelse på internasjonale arenaer som Midt-Scandia, NSPA, OECD, Nordkalottrådet mm.
- Langvarige utviklingsoppgaver der det ikke lengre kan brukes regionale utviklingsmidler som Driftsassistanse vann og Tilflyttingsprosjektet.
- Samarbeidsarenaer som Energirådet og deltakelse på ulike arenaer innenfor olje og gass.

- Fylkeskommunale midler benyttes også til driftstilskudd til utkantbutikker, NordNorsk Reiseliv og samiske organisasjoner. Videre til å finansiere kulturnæringer i en tidlig fase, før de er modne for å søke Innovasjon Norge.

Inntekter

Tabellen under viser fordelingen av regionale utviklingsmidler til Nordland i Statsbudsjettet 2018 og 2019 for programkategori 13.50.

Tabell 9.5: Regionale utviklingsmidler Nordland. Tall i 1000 kr.

Programkategori 13.50 Regionale utviklingsmidler Nordland	2018	2019	Endring 18-19
550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	87 000	76 400	-12,2 %
550.64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	30 500	11 300	-63,0 %
553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	10 000	5 000	-50,0 %
553.63 Grenseregionale Interreg-program	7 370	7 370	0,0 %
553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	20 000	24 900	24,5 %
Sum overføringer fra KMD	154 870	124 970	-19,3 %
Andøy kommune	10 000	15 000	50,0 %
Sum overføringer fra KMD u/Andøy	144 870	109 970	-24,1 %

Over statsbudsjettet får Grenseregionale Interreg-program 7,37 mill. kr. Av dette disponerer Troms- og Finnmark fylkeskommune 5,4 mill. kr. Nordland fylkeskommune mottar ikke disse pengene som en del av bevilgningen, dermed tas de ikke inn i budsjettet. Samlet overføring til Nordland fylkeskommune over statsbudsjettet er dermed 119,6 mill. kr.

550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger: Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger skal bidra til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter og entreprenører innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. De viktigste kriteriene for måloppnåelse for alle ordningene er verdiskaping, sysselsetting, nyskaping og omstilling.

Innovasjon Norge får en bevilgning på 50 mill. kr. De resterende 26,4 mill. kr omdisponeres til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn som da får en samlet bevilgning på 37,7 mill. kr. For å redusere konsekvensene av årets kutt i regionale utviklingsmidler økes bruken av bundne fond betydelig. Dette innebærer at fremtidig handlefrihet reduseres. Uten betydelig økte rammer for regionale utviklingsmidler, må mange av tiltakene det er gitt plass for i 2019, utgå resten av økonomiplanperioden.

Overføringene til Innovasjon Norge Nordland ivaretar dette gjennom årlige oppdragsbrev fra Nordland fylkeskommune i henhold til føringene i «Et nyskapende Nordland – Innovasjonsstrategi for Nordland 2014-2020».

550.64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn: Målet med midlene er å bidra til å inkludere tilflyttere, styrke sårbare næringsmiljøer og styrke kommunenes evne til å planlegge, mobilisere, samarbeide og gjennomføre utviklingstiltak. Innsatsen skal styrke den regionale balansen i fylket. Fylkestinget har vedtatt en rekke satsinger som videreføres i 2019. Disse er beskrevet under utgifter (Utviklingsarbeid). Som følge av kuttene i rammen til fylkeskommunen, har en rekke områder blitt nedprioritert. Disse er vist i tabell 9.3. Innenfor rammen for inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn har fylkeskommunen etablert en rekke søkbare virkemiddelordninger:

- Transportstøtte
- Tilskudd til kommunal infrastruktur
- Stedsutvikling
- Kompetanseutvikling
- FoU
- Innovasjon- og næringsutvikling
- Lokalsamfunnsutvikling

Virkemiddelordningene opprettholdes i 2019 gjennom bruk av bundne fond.

553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse: Midlene innenfor dette området skal mobilisere til samarbeid mellom bedrifter i næringsmiljø og bedre forhold mellom bedrifter og relevante utdanningsmiljø. Dette for å møte behovet for kunnskap og relevant arbeidskraft i næringslivet. En stor andel av disse midlene er øremerket et felles nordnorsk leverandørutviklingsprogram for å posisjonere næringslivet høyere opp i verdikjedene. Samarbeidsparter er de nordnorske fylkeskommunene, Sametinget, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. De øvrige midlene benyttes i samarbeid med blant andre utdanningsavdelingen og sentrale kompetanseaktører i fylket. Fylkestinget vil få en kompetansestrategi til behandling i løpet av våren 2019. Bevilgningen utgjør 5 mill. kr for 2019.

553.63 Grenseregionale Interreg-program: Midlene skal bidra til smart, bærekraftig og inkluderende vekst og sosial integrasjon gjennom samarbeid over landegrensene. Nordland fylkeskommune er norsk sekretariat for Interreg BA. Norske myndigheter vurderer hvordan Norge skal samarbeide med EU om Interreg framover. Da Interreg ikke er en del av EØS-avtalen, har øvrige nordiske land et vesentlig større handlingsrom knyttet til medfinansiering enn Norge. Dette har over tid ført til en ubalanse i prosjektene. Norge har begrensende muligheter til å bli hovedpartner i interregprosjekter. Over statsbudsjettet får Grenseregionale Interreg-program 7,4 mill. kr, der 5,4 mill. kr disponeres direkte av Troms- og Finnmark fylkeskommune.

553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet: Omstillingsbevilgningen skal styrke næringsgrunnlaget og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner/regioner som opplever vesentlig reduksjon i

sysselsettingen. Det er i hovedsak to typer omstillingsprogram fylkeskommunen har ansvar for; regionale og statlige. De statlige omstillingsprogrammene får øremerkede tilsagn fra KMD. I Nordland er Meløy avsluttet og Andøy er etablert.

I tillegg har fylkeskommunen vedtatt egne omstillingsprogram. Bindal fikk omstillingsstatus av fylkesrådet 16.12.2014 fram til 2020. I tillegg har det blitt bevilget omstillingsmidler til flere kommuner som Flakstad, Narvik, Hamarøy, Tysfjord og Træna de siste årene. Bevilgningen over statsbudsjettet er 24,9. mill. kr, og av disse er 15 mill. kr øremerket Andøy kommune.

Andre inntekter

Andre statlige inntekter er en samlepost av midler fra Sametinget, Landbruks- og matdepartementet, havbruksfond og utbytte fra Innovasjon Norge. Andre inntekter er overføring fra programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk som utgjør 119,6 mill. kr. I tillegg budsjetteres det med 40 mill. kr fra bundne fond fra tidligere bevilgninger over programkategori 13.50, til sammen 159,6 mill. kr. De resterende inntekstpostene på 8,8 mill. kr fordeler seg på inntekter fra Sametinget, Landbruks- og matdepartementet, havbruksfond, utbytte fra Innovasjon Norge, fond avsatt for å administrere tidligere virkemiddelordninger og refusjon for utført arbeid fra Regionale forskningsfond og Nordland Næringsvekst.

Tilskudd 2019

Det er innarbeidet følgende tilskudd fra Næring og regional utvikling i budsjett 2019. Midlene bevilges fra både statlige og fylkeskommunale midler.

Tabell 9.6: Oversikt tilskudd næring. Tall i 1000 kr.

Tilskudd	2017	2018	2019
	550	550	700
Videregående skole som regional utviklingsaktør	700	700	700
Økonomisk indeks Nordland 2015-2018	243	260	260
NordNorsk Reiseliv AS, profilering og drift	6 100	6 100	6 100
NordNorsk Reiseliv AS. Nfk's andel	3 330	3 330	3 330
Oljemessen i Stavanger		1 250	
Industrikonferanse	500	500	500
GeoNor-konferansen	250	250	250
Marine messer	1 900	1 300	1 300
Fondet for mottaksstasjoner	350	300	300
Regional mobilisering- forskningsbasert innov. i Nordland	2 000	2 000	
Besøksforvaltning	1 000	3 000	3 000
Oppfølging samarbeidsavtale Veneto	650	500	
Oppfølging innovasjonsstrategien		2 000	1 000
Helgeland Driftsassistanse	510	510	510
Nordlandskonferansen	750	900	900
Internasjonal regional politikk	700	500	500
Drift Da inkludert Innovasjon Norge fra fond	2 500	2 500	2 500
Drift bredbånd fra fond	1 000	1 000	1 000
Folkehelse	1 200	1 200	1 200

10 Kultur, miljø og folkehelse

Kultur, miljø og folkehelse (KMF) bidrar til å nå Nordland fylkeskommunes mål om å gjøre Nordland friskere, mer miljøvennlig og mer attraktivt. KMF består av syv seksjoner med ansvar for folkehelse, tannhelse, arkiv og museum, plan og miljø, kulturminner, bibliotek og kulturformidling samt Scene 8. Arbeidet til KMF er knyttet opp mot en rekke lover. Blant de viktigste er kulturloven, folkebibliotekloven, kulturminneloven, plan- og bygningsloven, friluftsløven, folkehelseloven, vannforskriftene og tannhelsetjenesteloven. I tillegg har etaten ansvar for flere tilskuddsordninger, både fylkeskommunale og statlige samt ordninger som er spleiselag mellom flere parter.

Tabell 10.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr

Kultur, miljø og folkehelse	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	317 044	317 044	317 044	317 044
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-3 266	-6 044	-7 190	-7 190
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-3 800	-11 400	-29 000	-30 000
Teknisk korrigerings*	1 590	1 590	1 590	1 590
Lønns- og prisstigning 2019	763	763	763	763
Netto ramme	312 331	301 953	283 207	282 207

* Teknisk korrigerings gjelder lønnsoppgjør for 2017 og etatens andel av effektiviseringskrav Nfk.

10.1 Mål og strategier

Som følge av Regionreformen vil etaten i 2020 bli tildelt nye arbeidsoppgaver. Høsten 2018/våren 2020 er det forventet nye stortingsmeldinger for kultur og kulturminner. Dette vil legge føringer for nye ansvarsområder og oppgavefordeling som etaten i 2019 må arbeide målrettet for å forberede seg på.

På grunn av reduserte inntekter fra staten vil det være behov for en reduksjon også innenfor budsjettet til kultur, miljø og folkehelse. Av KMFs budsjett utgjør ca. 48 % tannhelse. For tannhelse utgjør 69 % lønn, drift ca. 22 % og husleie m.m. ca. 8 %. For resten av seksjonene er budsjettet fordelt med ca. 40 % lønn, ca. 43 % tilskudd i form av avtaler og søkbare ordninger, og resten drift og husleie. En reduksjon i rammen på KMF i økonomiplanperioden vil ha konsekvenser innen etatens ansvarsområder, samt tilskudd til regionale tiltak fra etaten. Fylkesrådet vil gjennomgå alle avtaler innen området og vil måtte vurdere alle driftstilskudd.

Alle tilskudd skal innrettes slik at de bidrar til å realisere overordnede mål i vedtatte regionale planer og strategier. Dette innebærer også at det vil bli stilt krav om samhandling og felles ressursutnytting mellom de som mottar regionale tilskudd.

Tilskuddene innenfor kultur bidrar i dag til høy aktivitet og et bredt regionalt og lokalt tilbud. De fylkeskommunale tilskuddene utgjør normalt en relativt liten, men avgjørende del av den samlede finansieringen.

I dag bidrar fylkeskommunen med fjernlån til alle folkebibliotekene i Nordland, samtidig som Nasjonalbibliotekene bidrar med tilsvarende ordning. Nfk må i 2019 vurdere om fylkesbiblioteket skal bidra til å skape gode lokale møteplasser og regional koordinering framfor å drive med fjernlån. Et kutt på en kvart million på fjernlån i 2019 vil bety mindre innkjøp av bøker til utlån for bibliotekene i fylket. Fjernlånet opprettholdes i 2019, men med et mindre ressurstilfang enn tidligere år.

Nordland fylkeskommune har i mange år vært en viktig aktør i folkehelsearbeidet i Nordland og nasjonalt. Evaluering viser at gjennom folkehelseavtalene med kommunene er fylket en betydelig pådriver i utviklingen av folkehelsearbeidet i Nordlands kommuner, noe fylkene er pålagt gjennom Folkehelseloven. Dette verktøyet reduseres nå. Med reduserte inntekter må innretningen av folkehelsearbeidet endres for å møte fylkeskommunens inntektsnivå.

I FT-sak 024-2018 «Kulturstrategi 2018-21» vedtok fylkestinget enstemmig at det skulle arbeides for at Bodø ble Europeisk kulturhovedstad (ECoC). I FT-sak 066-2018 «Handlingsprogram - Kulturstrategi 2018 - 2021» ble dette bekreftet. I FT-sak 91-2018 «Bodø europeisk kulturhovedstad 2024» ble det orientert om at prosjektet kunne innebære om lag 50 mill. kr som fylkeskommunens andel i prosjektet. Bodø kommune har nå levert søknad til EU om å bli kvalifisert for å sende en utvidet søknad om å utpekes for status som ECoC i 2024. Svaret på denne søknaden er det blitt opplyst, vil sannsynligvis foreligge i slutten av november 2018. Det er tatt sikte på et budsjett nominelt likt Stavanger sitt i 2008; 300 mill. kr. Finansieringsplan er 100 mill. kr fra staten, 100 mill. kr fra kommune/fylkeskommune (50 mill. kr hver) og 100 mill. kr gjennom sponsorinntekter, dvs. bidrag fra næringslivsaktører, verdier og tjenester, billettinntekter og egenproduksjoner av organisasjonen og kulturinstitusjoner i fylket. Denne siste tredelen opplever de fleste ECoC det ikke er mulig å gjøre avtaler om før de nærmeste åra opp mot og under kulturhovedstadåret. De to første tredeler må det arbeides videre med. I utlysningsteksten til EU stilles det ikke krav om statsstøtte. Det stilles heller ikke krav om at staten skal forplikte seg til å støtte søknaden i den fasen en nå er inne i. I Bodøs søknad står det at det ikke er formalisert noen avtale med staten, men at en forutsetter en avklaring i løpet av 2019 - 2021. EU-kommisjonen har bekreftet denne fremgangsmåten. Nfk sin andel på ca. 50 mill. kr er foreløpig ikke avklart. Det er i skrivende stund enda uavklart om juryen i EU gir Bodø mulighet til å sende en utvidet søknad med en mer detaljert finansieringsplan. Derfor er det heller ikke mulig å gi en detaljert utgiftsoversikt for fylkeskommunen. Dette må det arbeides videre med fram mot Økonomiplanen 2020-2023. Det er satt av 5 mill. kr til å arbeide med ECoC i 2022.

Narvik kommune søker om å bli vert for Alpin-VM i 2027. Det er et viktig arrangement for hele Nord-Norge. Nordland og Troms fylkeskommune samt Narvik kommune, vil stille med finansiering. Nordland fylkeskommune stiller derfor til disposisjon inntil 40 mill. kr til Alpin VM i Narvik i 2027. Det er satt av 5 mill. kr til dette formålet i 2022.

10.2 Tiltak og omstillingsbehov

Omstillingstiltakene innenfor hver seksjon følger i hovedsak vedtatte endringer fra økonomiplan 2018-2021, samt en saldering som følge av fylkeskommunens reduserte inntekter i 2019. I tillegg er tekniske korrigeringer lagt til. Dette gjelder lønnsoppgjør for 2017, lønnsoppgjør kapittel 4 i 2018 samt etatens andel av refusjon sykelønn. Tabellen under viser spesifisert hvilke rammeendringer som er foretatt.

Tabell 10.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr

Kultur, miljø og folkehelse	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	317 044	317 044	317 044	317 044
Folkehelse				
Reduksjon 2,2 årsverk administrasjon	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Avsluttet frisklivsarbeid	-100	-100	-100	-100
Reduksjon bo- og nærmiljø	-100	-100	-100	-100
Kutt skadeforebyggende arbeid	-35	-35	-35	-35
Kulturminner: Reduksjon driftsmidler	-151	-151	-151	-151
Bibliotek og kulturformidling				
Reduksjon 0,5 årsverk	-265	-265	-265	-265
Reduserte fjernlånstjenester	-250	-250	-250	-250
Arkiv og museum				
Reduksjon 2 årsverk	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Kutt i museumstilskudd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Plan og miljø				
Kutt i utredning/ kunnskapsinnhenting	-100	-100	-100	-100
Bruk av statlige midler egenandel	-30	-30	-30	-30
Scene 8: Generelt nedtrekk	-400	-400	-400	-400
Reduksjon utviklingsmidler KMF	-1 635	-1 735	-1 735	-1 735
Ufordelt saldering	-	-10 278	-29 024	-30 024
Sum saldering	-7 066	-17 444	-36 190	-37 190
Lønnsoppgjør 2017	2 120	2 120	2 120	2 120
Fordeling tidligere effektiviseringskrav Nfk	-530	-530	-530	-530
Lønns- og prisstigning 2019	763	763	763	763
Netto ramme	312 331	301 953	283 207	282 207

Endringer foreslått i perioden innenfor seksjonene, bidrar til å oppfylle kravet om vedtatt nedtrekk.

Folkehelse har gjennom 2018 redusert bemanningen i seksjonen med 1,2 årsverk. I 2019 reduserer seksjonen ytterligere med ett årsverk. Av dette er 1,7 årsverk

innenfor administrasjonsbudsjettet og 0,5 årsverk innenfor drift. På administrasjonssiden er reduksjonen gjort mulig gjennom nedlegging av frisklivssatsingen samt å redusere kapasiteten overfor kommunene. Innenfor drift er det gjort effektiviseringer av tilskuddsordningene samt redusert vedlikehold av registre over nærmiljø- og idrettsanlegg. Seksjonen legger ned satsingen innenfor frisklivsarbeid, noe som gir en budsjettmessig innsparing på 0,1 mill. kr. Av nye tiltak har seksjonen foreslått å redusere satsingen innenfor Bo- og nærmiljø, samt avviklet støtten til «Skadeforebyggende arbeid».

Kulturminner har redusert driftsbudsjettet som i 2018 lå innenfor administrasjon med 0,15 mill. kr. Dette medfører at mulighetene til å drive utviklingsarbeid og igangsetting av prosjekter blir redusert. Driften av hele seksjonen ligger nå på driftsbudsjettet slik som for de andre seksjonene.

Bibliotek og kulturformidling reduserer antall ansatte med 0,5 årsverk i 2019. Denne reduksjonen er gjort mulig gjennom intern omorganisering i seksjonen samt forbedrede elektroniske rutiner sentralt i fylkeskommunen. Fjernlånstjenestene reduseres med 0,25 mill. kr fra 2019.

Arkiv og museum har endret sin prising overfor kommunene. For seksjonen betyr det at to av seksjonens stillinger nå blir finansiert med eksterne midler. I tillegg har seksjonen foretatt kutt i museumstilskuddene med 1 mill. kr. I forhold til det totale tilskuddsbeløpet til museene i 2018 utgjør dette 3,8 %. Tilskuddene ligger fortsatt høyere enn den andel som er forutsatt i samfinansieringen med andre parter.

Plan og miljø gjør i 2019 kutt i budsjettet for utredning og kunnskapsinnhenting. Dette skaper et mindre handlingsrom for kunnskapsinnhenting som grunnlag for videre politikktutforming. I tillegg vil seksjonen i større grad utnytte muligheten til å ta av statlige tilskudd for finansiering av drift.

Scene 8 gjør i 2019 et generelt nedtrekk på sitt budsjett med 0,4 mill. kr.

Ufordelt saldering: Det arbeides med å finne områder hvor nedskjæringene for KMF i årene 2020 til 2022 skal tas. Dette kommer rådet nærmere tilbake til ved neste rullering av økonomiplanen.

10.3 Årsbudsjett 2019

Tabellen under viser netto budsjetttramme per seksjon.

Tabell 10.3: Årsbudsjett kultur, miljø og folkehelse fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Kultur, miljø og folkehelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Administrasjon KMF	27 327	27 660	26 125	-1 535
Plan og Miljø	2 752	3 248	3 145	-103
Kulturminner	928	1 571	1 556	-15
Arkiv og museum	42 745	37 631	35 897	-1 734
Bibliotek og kulturformidling	53 833	52 759	53 369	610
Scene 8	19 912	18 622	18 245	-377
Folkehelse	21 004	21 013	21 122	109
Utviklingsarbeid	-	4 098	2 678	-1 420
Tannhelse	161 383	150 442	150 194	-248
Netto ramme	329 884	317 044	312 331	-4 713

Samlet ramme i 2019 for etaten er, etter de tekniske justeringene, redusert med 4,7 mill. kr sammenlignet med 2018. Av dette utgjør 3,2 mill. kr rammereduksjoner vedtatt i økonomiplan 2018-2021. I tillegg er det i årets økonomiplan lagt inn en rammereduksjon på 3,8 mill. kr.

Etaten vil i 2019 legge frem saker om Regional plan for kulturminner, Regional plan for klima og miljø, Den kulturelle skolesekken i Nordland, Strategiplan for museumsfeltet og Organisering av tannhelsesektoren i Nordland.

Administrasjon KMF

Etatens administrasjon er i 2019 budsjettert med 32,8 årsverk. Til sammenligning var det i 2018 budsjettert med 35 årsverk. Differansen på 2,2 årsverk er summen av færre stillinger i stab og folkehelse samtidig som det er en mindre økninger på plan og miljø.

Plan og miljø

Seksjonens løpende arbeid er i stor grad knyttet til fylkeskommunenes ansvar for å veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver (Plan- og bygningslovens § 3-2). Dette ansvaret utøves ved avvikling av kurs og konferanser som sikrer politikere og kommunalt ansatte kompetanse innen feltet. Seksjonen vil følge opp fylkeskommunens oppgave om å organisere og lede planforum, samt bidra inn i kommunenes regionale plannettverk. Seksjonen vil også i 2019 bidra til at det arrangeres både regional plankonferanse i Bodø og Byromsseminar. Seksjonen har flere regionale planer som skal følges opp og revideres. Sentralt i 2019 er:

- Slutføringen av arbeidet med revisjon av Regional plan – Klimautfordringene i Nordland
- Revisjon av arealpolitikken i Nordland vil pågå gjennom året

- Revisjon av Regional plan om vannforvaltning i vannregion Nordland vil starte

I henhold til denne planens handlingsprogram vil det også være fokus på å få ansvarlige myndigheter til å følge opp tiltak. Det vil pågå en tett oppfølging av det lokale arbeidet ved å følge opp lokale vannområdekoordinatorer. I henhold til handlingsprogrammet til Regional plan for Vefsna vil det i 2019 arrangeres en konferanse i regionen. I tillegg vil seksjonen bidra til fortsatt oppfølging av handlingsprogrammet til Regional plan for by- og regionsenterpolitikk.

Seksjonen vil lede et forprosjekt for å kartlegge interessen for oppstart av Klimapartner-nettverk, samt slutføre arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering av de videregående skolene.

Kulturminner

Nordland fylkeskommune er delegert rollen som regional kulturminnemyndighet, og skal sikre at Kulturminneloven ivaretas i fylket. Kulturminneseksjonen jobber med å ivareta og sikre kulturminneinteressene innen bygningsvern (fredete og ikke fredete bygg) og arkeologi. Dette blant annet gjennom saker etter Plan- og bygningsloven og andre lovverk som har innvirkning på arealbruken.

Arbeidet med regional kulturminneregistrering i regionen «Indre Helgeland» skal slutføres og det samme gjelder arbeidet med «Krigsminner i Nordland», fase 1. Seksjonen prioriterer også å bistå kommunene i deres arbeid med å lage kommunale kulturminneplaner. Nordland er det eneste fylket i landet som vil klare å nå det nasjonale målet om at alle freda bygninger i privat eie (FRIP) skal være satt i stand til et ordinært vedlikeholds nivå innen 2020. Det er også igangsatt en evaluering av prosjektet «Fotefar mot Nord», som ble etablert på 1990-tallet.

Seksjonen har igangsatt arbeidet med en regional kulturminneplan for Nordland, jf. Regional planstrategi. Kulturminneplanen vil være sentral i forhold til å utforme en framtidsrettet regional kulturminnepolitikk og fylkeskommunens rolle som regional kulturminnemyndighet.

Regionreformen vil medføre mange nye og store arbeidsoppgaver, ansvar og muligheter for fylkeskommunen som kulturminnemyndighet. Fylkeskommunen skal overta større oppgaver fra Riksantikvaren. Dette vil styrke den regionale rollen innen feltet og gi grunnlag for å se på hvordan dette kan bidra til å styrke fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle. Dette vil være sentrale utviklingsoppgaver i 2019 og kreve mye tid.

Arkiv og museum

Arkiv og museum består av Arkiv i Nordland og fylkeskommunens museumsrådgiver. Disse har en felles seksjonsleder.

Arkiv i Nordland (AiN). AiN yter arkivtjenester til Nordland fylkeskommune og kommuner gjennom den interkommunale samarbeidsordningen Interkommunalt Arkiv Nordland (IKAN). IKAN kjøper alle sine tjenester fra AiN. På arkivområdet har seksjonen blant annet spesielt fokus på følgende områder:

- Arbeidet med innsamling, ordning, katalogisering og tilgjengeliggjøring av privatarkiv skal trappes opp i henhold til bevaringsplan for privatarkiv for Nordland.
- Tilgjengeliggjøring av historisk arkivmateriale skal trappes opp gjennom digitalisering og tilgjengeliggjøring på nett.
- Arbeidet med uttrekk og langtidsbevaring av elektroniske arkiver vil være et satsingsområde i perioden. Rapport fra Riksarkivaren poengterer at dette er et sentralt arbeidsområde i årene som kommer. Mange nordlandskommuner er heller ikke kommet i gang med dette arbeidet.
- Etter forespørsel fra flere kommuner skal det utredes en digitaliseringsløype for digitalisering av kommunale/fylkeskommunale arkiver, herunder eiendomsarkiver.
- Deltakelse og prosjektledelse med arkivplanarbeid i kommunene.
- Nye depotlokaler og ny betalingsmodell for IKAN gjør at de fleste av deltakerkommunene vil avlevere sine historiske arkiver til depot. Det betyr at flere tusen hyllemeter arkivmateriale skal overføres fra kommunene til depotet ved AiN de nærmeste årene. Disse arkivene må ordnes, katalogiseres og tilgjengeliggjøres gjennom arkivportalen.no.
- Det er viktig for Arkiv i Nordland å delta i nasjonale utviklingsprosjekter.

Museum. Nordland fylkeskommune bidrar hvert år med nærmere 27 mill. kr til driften av museene i fylket. Fylkeskommunens primære oppgave i forbindelse med museumsdriften er i første rekke å være faglig og økonomisk bidragsyter ovenfor de konsoliderte museumsenhetene. I dette ligger det å være tilrettelegger og koordinator.

Det er mottatt søknad fra Helgeland Museum på ca. 32 mill. kr til investering i Mjaavatnbrygga i Mosjøen og økte driftstilskudd til realisering av museum i Fjordsenteret i Mo i Rana. Begge disse er lagt inn i forslag til Statsbudsjett for 2019. I og med at fylkestinget vil få seg forelagt en museumsstrategi for Nordland fylkeskommune i løpet av 2019, avventes mulige fylkeskommunale bevilgninger til disse tiltakene til rulleringen av Økonomiplan 2020-2023. En annen utfordring er å få realisert Skrei-prosjektet i Kabelvåg.

Hurtigrutemuseet er under etablering. Her er det tidligere avsatt 40 mill. kr. For endelig realisering er det behov for ytterligere 10 mill. kr hver fra stat, fylkeskommune og kommune. Nordland fylkeskommunes andel vil finansieres ved at det hentes 10 mill. kr fra Havbruksfondet.

Seksjonen har videre fokus på følgende:

- Det skal utarbeides en museumsstrategi som har som overordnet mål å klargjøre Nordlands fylkeskommunes ansvar og rolle ovenfor museene i fylket, og gi tydelige signal om fylkeskommunale satsingsområder og prioriteringer.
- I forbindelse med regionreformen kan statlige museumsoppgaver bli overført til regionalt nivå. Dette arbeidet må i tilfelle følges opp og inkorporeres i det regionale planverk.

Bibliotek og kulturformidling

Seksjonen har som mål å skape en sterkere kobling mellom den arena og utviklingsaktør fylkesbiblioteket er, og de virkemidler fylkeskommunen har innen kunst og kulturfeltet.

Fylkesbibliotek. Fylkestinget vedtok i 2015 «Regional plan for bibliotek», som er gjeldende frem til 2025. Satsingsområdene til Nordland fylkesbibliotek er listet opp i handlingsprogrammet knyttet til planen. Fylkesbiblioteket følger opp formålsparagrafen til Bibliotekloven om aktualitet, allsidighet og kvalitet i bibliotekenes tjenester. Det fokuseres særlig på:

- Digitale tjenester og virkemidler
- Arenautvikling.
- Å være utviklingsaktør innen blant annet formidling, kompetanseheving og generelle bibliotek-tjenester.
- Implementering av ny plattform for bibliotekenes hjemmesider.

Et nytt satsingsområde er «makerspace» - å bistå bibliotekene i å tilby nye tjenester i form av verksteder eller andre typer for læringsarenaer av funksjonell art. Nordland har en kommunalt drevet bokbuss, samt en samisk bokbuss drevet av Tysfjord kommune. Begge får fylkeskommunale tilskudd. Sørsamisk bokbuss inngår i fylkesbibliotekets tjenester, og kjører i 14 kommuner i Nordland og Nord-Trøndelag. Driften av de samiske bokbussene finansieres i alle hovedsak av Sametinget. Sametinget har vedtatt å avslutte støtten til bokbussdrift, noe som med stor sannsynlighet medfører at tilbudet blir lagt ned.

Kulturformidling. Fagenheten har et råd- og veiledningsansvar overfor kommunene, og oppfølging av institusjoner og organisasjoner som mottar statlige og fylkeskommunale driftstilskudd. Nettverksbygging innen kulturfeltet er en viktig arbeidsoppgave for enheten. Sentralt i enhetens oppgaver står oppfølging av den Nordnorske kulturavtalen 2018-2021, samt Handlingsplan for visuell kunst. Fagenheten forvalter tilskuddsordninger bl.a. innen:

- Litteratursatsing via den Nordnorske kulturavtale.
- Tilskudd distriktsmusikere.

- Tilskudd visuell kunst, kultur- og arrangementsprosjekt, festivaltilskudd samt tilskudd til ulike institusjoner som er en del av den Nordnorske kulturavtale.
- Tilskudd til ulike Artist in Residence-prosjekter (AiR).
- Reisestipend for kunstnere.
- Driftstilskudd teater og gallerier.

Det må jobbes kontinuerlig for å vedlikeholde kunstverkene i Skulpturlandskap Nordland i samarbeid med eierkommunene.

Scene 8

Scene 8 skal produsere og formidle kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse. Målet er å nå hele Nordland med produksjoner som skaper engasjement. Scene 8 skal skape, produsere og formidle til og med lokale arrangører/kulturmiljøer, kulturhus og til skolene gjennom DKS. Scene 8 skal ha et fokus på barn og unge, gi unge mulighet til utvikling gjennom aktivitet og legge til rette for at unge deltar aktivt i kulturlivet. Reell medvirkning er et sentralt virkemiddel. Satsingsområder i perioden er profesjonalisering av produksjon og formidling, og internasjonalt samarbeid. Hovedarbeidsformen skal være samarbeid, samproduksjon og deltagelse i utviklingsprosjekter.

Gjennom Scene 8 sine samlede aktiviteter, skal det tilbys mer enn 80 produksjoner med i alt 300 forestillinger og konserter gjennom DKS og ordinære forestillinger. Det er et mål å nå alle elever gjennom DKS, og et publikum på mer enn 50 000 totalt og 5 000 unge som deltar aktivt i ulike kulturaktiviteter. Det er også et mål at konserter og forestillinger som er samprodusert med Scene 8 i Nordland skal nå ut og bidra til å sette Nordland på kartet internasjonalt.

Musikk i Nordland (MiN). MiNensemblet er et profilert klassisk kammerensemble med et bredt og spenstig repertoar. Gjennom Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge bidrar de til å gi et bredt tilbud til hele landsdelen med en målsetting om å skape «store opplevelser på små steder». MiNensemblet opptrer med ulike besetninger fra duoer til fullt ensemble samt i samproduksjoner med andre. Rekruttering og inkludering av kommende musikere (talenter) er et satsingsområde. Musikk i Nordland gjennomfører internasjonale musikkkonkurranser for unge talenter med et ønske om å bidra til å være et springbrett i karrieren for unge musikere.

Figurteatret i Nordland (FiN). Figurteatret er et anerkjent produksjons- og utvekslingssted for scenekunst, med et særlig fokus på figurteater og visuelt teater. FiN har mottatt en rekke nasjonale og internasjonale priser for sine produksjoner, og bidrar til å sette Stamsund, Nordland og Norge på det internasjonale teaterkartet. FiN bidrar til at internasjonale produksjoner av høy kvalitet besøker skoler og kulturhus i Nordland. Fylkesrådet har tatt initiativ til å utarbeide et skisseprosjekt for produksjonslokaler, og parallelt utrede en framtidig drift – inklusive økonomiske forutsetninger for den. Det vil bli tatt stilling til videre framdrift når skisseprosjektet og

utredningen er ferdigstilt. Eventuelt økte kostnader knyttet til nye lokaler er derfor ikke hensyntatt i denne økonomiplanen.

UNG kultur/ Scenekunst. Den kulturelle skolesekken (DKS) skal gi et profesjonelt kunst- og kulturtilbud til alle elever i Nordland. For skoleåret 2018-2019 vil 50 % av det beregnede tilskuddet til grunnskole av de statlige produksjonsmidlene overføres kommunene for egenproduksjon, mens 50 % brukes til regional produksjon, formidling og turneer innen musikk, visuell kunst, litteratur, scenekunst og film. I økonomiplanperioden vil det blant annet bli satset på medvirkning og kulturarv, og å få fram flere samiske produksjoner. Den statlige fordelingsnøkkelen vil antakelig bli endret i perioden. Dette vil kunne få konsekvenser for Nordland. Fylkesrådet vil legge fram en sak til fylkestinget om DKS i Nordland i 2019, der man også ser på fordelingen mellom det regionale og lokale tilbudet.

Gjennom *Ung kultur* møtes (UKM) gis det tilbud der unge får mulighet til å delta i ulike produksjonsaktiviteter. I 2019 vil fylkesmønstringen i UKM avholdes på Rognan i samarbeid med Saltdal kommune som teknisk arrangør.

Sceneinstruktører i *Scenekunst i Nordland* skal tilby profesjonell regi, produksjons- og utviklingsrådgivning til unge og eldre, amatører og profesjonelle i de sju regionene som er med i ordningen. Årlig arbeider sceneinstruktørene i snitt med 150 forestillinger. Det er et mål å aktivisere 4000 aktører - barn og unge og amatører, og nå et ordinært publikum på ca. 25.000. Gjennom prosjekter som for eksempel DUS (Den unge scene) stimulerer Scenekunst i Nordland ungdom til å satse på teater og kanskje scenekunst som profesjon. Scenekunst i Nordland har i mange år vært en betydelig "leverandør" av nord-norske talenter til teater og film på nasjonalt og internasjonalt nivå. I 2019 feirer sceneinstruktørordningen 30 år.

Folkehelse

Utvikling av allianser og nettverk for kompetanseutvikling og samarbeide er en viktig oppgave i folkehelsearbeidet. Arbeidet med å gjøre Folkehelsealliansen til en relevant samfunnsaktør styrkes med en prosjektstilling i 2019. Stillingen er eksternt finansiert. For å få gode resultater i folkehelsearbeidet er medvirkning, tverrfaglighet og sektorovergripende tenkning avgjørende for å lykkes. Det skal utvikles startkurs for nye folkehelsekoordinatorer, dette er en oppfølging av evalueringen av avtalene. Samarbeidet med friluftsrådene og Gjensidigestiftelsen om å utvikle Helsefremmende barnehager og skoler fortsetter. Arbeidet har fått internasjonal oppmerksomhet og det arbeides videre med søknader. Arbeidet med helsefremmende videregående skoler forsterkes etter interne omfordelinger av arbeidsoppgaver. Her vil psykisk helse være sterkt i fokus. Det ønskes også å etablere et nord-norsk samarbeide om tiltak som styrker eldres helse.

Tannhelse

For tannhelse er det foretatt mindre nedjusteringer av inntektssiden og tilsvarende reduksjoner på utgiftssiden. Den budsjettmessige fordelingen av midlene til tannhelsetjenesten er vist i tabellen under.

Tabell 10.4: Årsbudsjett for tannhelse. Tall i 1000 kr.

Tannhelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Distrikt Sør	79 952	83 715	82 670	-1 045
Distrikt Midt	95 969	91 205	93 726	2 521
Distrikt Nord	73 969	72 651	73 288	637
Spesialistene	22 936	22 657	24 714	2 057
Ufordelt allmenn	9 521	6 917	7 464	547
Sum driftsutgifter	282 347	277 145	281 862	4 717
Distrikt Sør	-34 242	-35 353	-38 270	-2 917
Distrikt Midt	-36 620	-35 798	-37 124	-1 326
Distrikt Nord	-29 471	-31 520	-29 274	2 246
Spesialistene	-17 249	-21 156	-22 269	-1 113
Ufordelt allmenn	-3 382	-2 876	-4 731	-1 855
Sum driftsinntekter	-120 964	-126 703	-131 668	-4 965
Netto utgifter	161 383	150 442	150 194	-248

Fylkeskommunen har ansvar for Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) i Nordland og skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket. Fylkeskommunen skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebygging og behandling. Den skal spre opplysning om og øke interesse for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme tannhelsen. Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Den skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til prioriterte grupper. I tillegg til de prioriterte oppgavene yter Den offentlige tannhelsetjenesten i Nordland tjenester til voksne pasienter mot betaling etter fylkeskommunale bestemmelser der det er kapasitet til det.

Tannhelsetjenesten er inne i en rivende utvikling med blant annet endring av klinikkstruktur, oppgradering av eksisterende klinikker og styrking av det helsefremmende og forebyggende tannhelsearbeidet. Det ble fra 2017 vedtatt en prosjektorganisering i fylkestannhelsesjefens stab med to prosjektmedarbeidere frem til 31.12.2019 for å håndtere utviklingsarbeidet tannhelsetjenesten står overfor.

Etter Fylkestingets behandling (FT-sak 112/2018) vil klinikkstrukturen bestå av 48 klinikker. Når alle klinikkene i vedtatt klinikkstruktur er oppgradert forventes det en gradvis årlig økning av driftskostnadene med inntil 10 mill. kr. I tillegg kommer investeringskostnader og eventuelle kostnader ved å avhende lokaler.

Med 48 klinikker mot dagens 58, vil den personellmessige effektivitetsgevinsten være mindre enn antatt i utredningen. Dette vil gjøre det utfordrende å sette av 20 % av tannpleiernes arbeidstid til utadrettet forebyggende arbeid uten at dette får konsekvenser for tannhelsetjenestens pasientinntekter (ca. 7 mill. kr i forventet inntektstap).

I FT-sak 112/2018 presiserer Fylkesrådet at DOT har et viktig samfunnsoppdrag og at tannhelse er viktig for opplevd egenhelse og livskvalitet. Fylkesrådet ser at det på kort sikt må investeres for at tjenesten på lengre sikt skal nå ønskede mål. Fylkesrådet vil derfor prioritere arbeidet med effektivisering av tjenesten i den kommende økonomiplanperioden. I tillegg vil det bli nødvendig med økte midler både til drift og investeringer. Dette vil følges opp ved rullering av økonomiplanen.

For tannhelsetjenesten kreves det kontinuerlige investeringer i utstyr og inventar for å holde klinikkene på et teknisk og visuelt tilfredsstillende nivå. I tillegg krever de vedtatte endringene i klinikkstrukturen større investeringer på en del av de gjenværende klinikkene for å kunne ta imot pasienter fra klinikkområder som er nedlagt. Rammer og investeringsdetaljer for 2019 er beskrevet under kapittel 15.2.5 *Tannklinikker og –utstyr*.

11 Samferdsel

Samferdsel har i 2019 en netto driftsramme på 782,5 mill. kr. I økonomiplan 2018-2021 ble det vedtatt en rammereduksjon på 3,25 mill. kr i 2019. Det er i tillegg foreslått nye salderinger på ytterligere 9,1 mill. kr i 2019. Totalt for økonomiplanperioden skal budsjettet reduseres med 87,5 mill. kr fram mot 2022.

Tabell 11.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr

Samferdsel	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	770 005	770 005	770 005	770 005
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-3 250	-60 221	-62 543	-62 543
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-9 100	-9 100	-23 000	-25 000
Teknisk korrigerings*	8 480	8 480	8 480	8 480
Lønns- og prisstigning 2019	16 372	16 372	16 372	16 372
Netto ramme	782 507	725 536	709 314	707 314

*teknisk korrigerings gjelder i hovedsak endring mva for transportsektoren

11.1 Mål og strategier

Fylkeskommunen har ansvar for kollektivtrafikken i Nordland. Tilbudet omfatter buss og hurtigbåt, og all produksjon er anbudsutsatt. Kundeorientering står sentralt i arbeidet med utvikling av kollektivtransporten. Fokus for fremtiden vil fortsatt være å gi brukerne et godt tilbud og enkle løsninger slik som sanntidsinformasjon og mobilbillettering.

I henhold til Opplæringsloven § 13-4 har fylkeskommunene ansvar for skoleskysst. For elever i grunnskolen refunderer kommunene billett-kostnadene etter gjeldende persontakst. Fylkeskommunen er løyvemyndighet for taxi. I tillegg tilbyr fylkeskommunen ordninger for innbyggere som ikke kan bruke det ordinære rutetilbudet (TT-transport).

Det pågår et arbeid med utredning av selskap for eierskap til båter og ferjer i tråd med fylkestingets vedtak i juni 2018. Det skal legges frem en sak for fylkestinget i februar 2019. I den forbindelse skal også investeringsbehovet vurderes. Kapitalkostnader knyttet til innkjøp båter skal dekkes gjennom leie fra operatør. Det vil kunne bli en viss tidsforskyving mellom kapitalkostnader og leieinntekter.

Det pågår også en utredning om etablering av fylkeskommunalt bussdepot i Bodø. Dette som et ledd i å øke konkurransen i markedet. Utredningen er kommet for kort til at det kan legges frem tall for investering og finansiering i budsjettet og dette vil komme i egen sak senere. Prosjektet er planlagt å bli selvfinansierende dels gjennom salg av tomt og dels ved leieinntekter fra operatør. Anbudet på bussruter går ut i disse dager og det legges opp til leie i påvente av å få bygd et eget bussdepot.

11.2 Tiltak og omstillingsbehov

I tabell 11.2 nedenfor er vist endringer og tiltak som er innarbeidet i perioden.

Tabell 11.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr.

Samferdsel	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	770 005	770 005	770 005	770 005
Innsparingstiltak nytt kart	-17 500	-25 500	-30 500	-30 500
To-delt anbud NEX	-15 200	-17 500	-17 500	-17 500
Nettobesparelse øvrige båtanbud	-	-3 300	-4 000	-4 000
Kjøp billetteringsutstyr ferje	350	-	500	500
Avvikling av terminaler og venterom	-500	-1 000	-3 000	-3 000
Tilpasningstiltak taxi heis/handikap	-600	-600	-600	-600
Fokus kvalitet buss og båt	-400	-621	-493	-493
Ekspeditør/kai	-1 500	-3 700	-4 650	-4 650
Nex 2 - gods og utvidet lørdagsproduksjon	5 000	5 000	5 000	5 000
Rutetilpasning og nedleggelse båt/bussruter	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Økt takst på gods	-500	-500	-500	-500
Avsetning til fond	24 800	-	-	-
Ufordelt saldering	-	-15 300	-23 500	-25 500
Sum saldering	-12 350	-69 321	-85 543	-87 543
Fordeling mva-kompensasjon	8 503	8 503	8 503	8 503
Lønnsoppgjør 2017	317	317	317	317
Fordeling tidligere effektiviseringskrav NFK	-340	-340	-340	-340
Lønns- og prisstigning 2019	16 372	16 372	16 372	16 372
Netto ramme	782 507	725 536	709 314	707 314

Innsparing nytt ferje- og hurtigbåtkart

I økonomiplan 2016-2019 ble det vedtatt en reduksjon i rammene til samferdsel fra budsjettåret 2018. I økonomiplan 2017-2020 ble iverksettelsen av rammereduksjonen utsatt til 2020 i påvente av en utredning og iverksettelse av nytt samferdselskart. Nytt samferdselskart ble vedtatt av fylkestinget i oktober 2017. De økonomiske konsekvensene er i stor grad avklart og innarbeidet i økonomiplan 2019-2022. Noen tiltak ble iverksatt allerede fra 2018 og fordi rammetrekket ikke kommer før i 2020 er disse innsparingene avsatt til fond i periodene 2018 og 2019. Midlene avsettes til å dekke engangskostnader som kommer som følge av samferdselskartet.

Besparelse båtanbud

Implementering av to-delt anbud har hatt positive resultater og har gitt årlige besparelser blant annet på fartøyene i Nordlandsekspress-rutene.

Kjøp av billetteringsutstyr til ferje

I forbindelse med overgang fra netto- til bruttoanbud på Helgelandspakken må fylkeskommunen anskaffe flere billettmaskiner. Samferdselsavdelingen ivaretar salg, markedsføring og inntektshåndtering på ferjeområdet.

Avvikling av terminaler og venterom

Det er inngått leieavtaler for terminaler og venterom i Bodø, Sortland, Ørnes, Lødingen, Brønnøysund, og Fauske. Flere av kontraktene har lang oppsigelsestid. De fleste steder som har venterom har andre lokaliteter eller kjøpesentre i nærheten som passasjerer kan vente i. Alternativt kan det settes opp buskur som erstatning for venterom. Sanntidsinformasjon vil snart være tilgjengelig for alle buss-, båt- og ferjeruter i fylket, noe som begrenser behovet for venting og venterom.

Tilpasningstiltak taxi

Dette er en tilskuddsordning for universell ombygging av drosjer. Ordningen har hatt få søkere de siste årene og framstår som utdatert i en tid da de fleste aktuelle kjøretøyer leveres med den nødvendige utrustning.

Fokus kvalitet buss og båt

Tiltaket har som siktemål å gjøre det mer attraktivt å benytte kollektivtransport ved bl.a. kjappere billettering ved ombordstigning. Det skal innføres hyppigere billettkontroller på buss og båt for å sikre inntekter, samt mer fokus på kvalitetskontroll. Kontantpåslag på enkeltbilletter innføres i Narvik og på Mo.

Ekspeditør/kai

I nytt kart er dagens ekspeditørkostnader forutsatt redusert med 10 mill. kr. En forutsetning for denne besparelsen var betydelige investeringer i kai mv. som på kort og mellomlang sikt ville gi årlige kostnader til renter og avdrag. Det settes nå av penger i fond til å ta deler av denne investeringen. Dermed øker den økonomiske effekten av tiltaket. Full effekt oppnås først fra 2021. Ved å benytte egne kaier (ferjekaier) i den utstrekning det er mulig, og igangsette et arbeid for å redusere kostnadsnivået for anløp generelt, herunder styrke kommunenes rolle, vil det gi en økonomisk gevinst på sikt.

Nordlandsekspressen 2 – gods og lørdagsavgang

I forbindelse med vedtak i nytt ferje- og hurtigbåtkart ble det besluttet at Nex 2 ikke skulle være godsførende. Etter ny vurdering er det ønskelig at ruten Bodø – Svolvær – Bodø likevel skal være godsførende. I tillegg utvides lørdagsavgangen til å gjelde hele året.

Rutetilpasninger og nedleggelse båt- og bussruter

I tabell 11.2 er det satt opp en sumlinje for nedleggelse og rutetilpasninger på båt- og bussruter. Dette vil omfatte buss- og båtruter som vil bli vurdert lagt ned eller redusert i antall avganger. Vurderingen skal gjøres ut fra at enkelte av rutene har få reisende,

og om det finnes alternative reisemåter på strekningene.

Takstøkning gods på hurtigbåt

Det gjennomføres en takstøkning på godstransport med hurtigbåt på 10% ut over ordinær takstvekst. Tiltaket vil bidra til at en større andel av godstransporten går med Kystgodsruta eller på bil.

Avsetning til fond

Avsetningen er knyttet til effektene av nytt ferje- og hurtigbåtkart før 2020, jf. punktet hvor dette er omtalt over. Denne avsetningen vil kunne fungere som buffer når de ulike virkningene av samferdselskartet inntreffer.

Rutetilpasninger buss og båt

Reduserte rammer gjør det nødvendig å se på ruteproduksjonen på buss og båt i Nordland. Det må gjøres strategiske vurderinger av hvilke hovedstrekninger det er viktig å satse på og hvilke som kan reduseres eller legges ned helt.

Åpning av Bodøtunellen

Det forventes at åpning av Bodøtunellen på RV 80 i Bodø har en negativ påvirkning på passasjerantallet på buss. Reduksjon i passasjerantallet forventes fordi det blir mer attraktivt for de reisende å benytte privatbil i stedet for å reise med buss hovedsakelig på grunn av kortere reisetid. Dette kan påvirke inntektssiden på budsjettet i 2019 og utviklingen i antall passasjerer i Bodø vil overvåkes i 2019.

11.3 Årsbudsjett 2019

Tabell 11.3: Årsbudsjett samferdsel fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Samferdsel	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Administrasjon	20 031	18 705	20 188	1 483
Plan og gods	10 913	11 114	10 515	-599
Markedsrettede tiltak	28 407	28 355	24 913	-3 442
Buss	544 024	538 273	520 752	-17 521
Båt	447 429	449 416	479 689	30 273
TT-transport	9 305	9 739	10 011	272
Sum driftsutgifter	1 060 109	1 055 602	1 066 068	10 466
Buss	-213 946	-209 662	-185 094	24 568
Båt	-71 213	-71 831	-95 461	-23 630
Øvrig	-4 291	-4 105	-3 006	1 099
Sum driftsinntekter	-289 450	-285 598	-283 561	2 037
Netto utgifter	770 659	770 004	782 507	12 503

Administrasjon

Samferdselsavdelingen er budsjettert med 23 årsverk i 2019, som er samme nivå som budsjett 2018. Det er økte utgifter og økte inntekter på grunn av en midlertidig stilling innenfor planlegging som viderefaktureres til Statens vegvesen i sin helhet. Det er arbeidskrevende å gjennomføre rutekutt og tilpasning i andre ruter og endringer i ferjeruter. Rutekuttene som vedtas i dette budsjettet kan ikke kombineres med ytterligere kutt i avdelingens administrasjon.

Plan og gods

Sentrale oppgaver er utarbeidelse av handlingsprogram til regional transportplan, herunder Kollektivplan for Nordland, Nasjonal transportplan, oppfølging av høringsprosesser og å gi bidrag til ulike planprosesser. Videre ligger oppfølging av næringstransporter og større endringsprosjekt på denne posten. Aktiviteten innen gods er i sin helhet knyttet til Kystgodsruten. Hovedaktiviteten for ruten er frakt av gods mellom Bodø og Nesna, primært for Meløy, Rødøy, Lurøy og Træna. I tillegg ligger fylkeskommunens bidrag til MIND-senteret i posten.

«*Smartere Transport Bodø*» er et femårig prosjekt hvor fylkeskommunen vant 50 mill. kr over en femårsperiode. Konkurransen var utlyst av Samferdselsdepartementet, og midlene til prosjekter finansieres av departementet. Fylkeskommunen skal, i samarbeid med Avinor, Telenor og Bodø kommune, utvikle og teste nye mobilitetsløsninger. Prosjektet deles opp i delprosjekt hvor partene deler på ansvar. Hovedprosjektet ledes av fylkeskommunen. Prosjektet er igangsatt.

Markedsrettede tiltak

Aktiviteter knyttet til markedsføring, ruteinformasjon, billetteringssystem, billettsalg via mobilapplikasjon, bookingsystem, terminaldrift og andre markeditiltak inngår i denne posten. Markedsføring av fylkeskommunens tjenester vil i 2019 også ha høyt fokus, og budsjettet videreføres fra 2018 for å fortsette å arbeide aktivt med å utvikle nye salgskanaler.

Buss

Nordland fylkeskommune har 440 busser i daglig aktivitet som utfører totalt ca. 14 millioner kilometer. I tillegg benyttes en stor del drosjer, blant annet til utførelse av skoleskyss. Det transporteres daglig cirka 11 200 elever i grunn- og videregående skole. For 2019 er det tatt høyde for videreføring av Distriktsmobil i Vevelstad, Distriktstaxi på Vega samt transport på Landegode. Antall passasjerer på bybussen i Bodø har økt siden 2012. Redusert månedskortpris, innføring av bompenger og økt rutetilbud har bidratt til at veksten har fortsatt. I 2018 har veksten avtatt, noe som blant annet skyldes økt gangavstand til sentrumsholdeplassen, som er flyttet fra Dronningens gate på grunn av byggearbeider.

Skoleskyss utenom rute, som er skyss for midlertidig skadde og funksjonshemmede elever i grunn- og videregående skole, samt utbetaling av skysstilskudd, inngår i

rammen. Skysstilbud er et økonomisk tilskudd som gis til videregående skoleelever som har krav på skyss, men som ikke har et rutegående tilbud. I tilfeller hvor kommunene endrer skolestruktur, kan fylkeskommunen bli påført merkostnader utover kommunenes billettandel. I slike tilfeller er det praksis at merkostnader knyttet til endringer i skolestruktur som hovedregel må kompenseres gjennom produksjonstilpasninger i det aktuelle området. Det samme gjelder dersom en kommune velger en skolerute som avviker fra Fylkesmannens og fylkeskommunens anbefalinger. Opplæringsloven åpner for at kommunen kan innlosjere elever når daglig skyss ikke er forsvarlig. Innlosjering skjer ikke i Nordland fylke i dag. Det er eksempler på at skoleskyss koster over 1 mill. kr per år per elev.

Båt

Hurtigbåtdriften i Nordland er omfattende og består ved inngangen til 2019 av 23 ruter. I tillegg drives 2 ferjeruter over samferdselsbudsjettet. I budsjett 2019 er det forutsatt gjennomført en rekke endringer og tilpasninger i samsvar med det som er vedtatt i nytt ferje- og hurtigbåtkart. To-delt anbud videreføres hvor fylkeskommunen i løpet av 2018/2019 får levert nye fartøyer til Nex rutene. All buss- og båt drift er anbudsutsatt og det er alltid usikkerhet knyttet til kostnadene etter ny utlysning. Nye anbud i 2018 har gitt vesentlige kostnadsreduksjoner for kommende økonomiplanperiode. Det skal gjennomføres flere anbudskonkurranser i 2019, med den usikkerhet det innebærer.

TT-transport (Transporttjenesten for funksjonshemmede)

TT-ordningen er et transporttilbud til funksjonshemmede som på grunn av varig fysisk eller psykisk funksjonshemming ikke kan bruke vanlige kollektive transportmidler. Formålet med ordningen er å gi brukerne et tilbud om fritidsreiser. Transport for funksjonshemmede antas uendret i planperioden.

12 Fylkesveg og fylkesvegferjer

Målet med drift og vedlikehold av fylkesvegene er at vegnettet er egnet til bruk for trafikantene over hele året, at vegnettet opprettholder sin funksjon og at infrastrukturen blir tatt vare på. Det er i Nordland 4110 km fylkesveg, 126 km gang- og sykkelveger og 21 fylkesferjesamband. Mye av innholdet i drifts- og vedlikeholdskontraktene styres av normaler og standarder. Statens vegvesen utformer detaljene i kontraktene, inngår og følger opp disse.

Tabell 12.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr

Fylkesveg og fylkesvegferjer	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	1 021 567	1 021 567	1 021 567	1 021 567
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	22 465	-86 944	-91 171	-91 171
Korrigerende tidligere omstillingskrav	-	55 000	55 000	55 000
Nye salderinger øk-plan 2019-2022	-8 000	-8 000	-8 000	-10 000
Teknisk korrigerende*	4 500	4 500	4 500	4 500
Lønns- og prisstigning 2019	15 665	15 665	15 665	15 665
Netto ramme	1 056 197	1 001 788	997 561	995 561

*teknisk korrigerende gjelder i hovedsak endring mva for transportsektoren

Tabellen viser at tidligere omstillingskrav fra økonomiplanen 2018-2021 er korrigerende med 55 mill. kr. Dette skyldes at statlig satsing på tunellsikkerhet, som ble varslet redusert i fjor, i stedet er lagt inn som et felles innsparingskrav for fylkeskommunen og fordelt alle sektorer. Dette fordi inntektsbortfallet er en del av den samlede utfordringen i fylkeskommunens frie inntekter og beløpet har ikke vært fordelt direkte til vegsektoren tidligere.

12.1 Mål og strategier i perioden

Overføring av ansvaret for veg til fylkeskommunene

I forbindelse med regionreformen har Stortinget bedt regjeringen sørge for at regional vegadministrasjon, som har ansvaret for planlegging og drift av fylkesvegene, overføres fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. Dette skal skje med virkning fra 1. januar 2020, senest 1. januar 2021. Nordland fylkeskommune har i dag ansvaret for alle fylkesvegoppgavene etter Vegloven, men har brukt Statens vegvesen til å utføre de fleste oppgavene gjennom sams vegadministrasjon.

Nordland fylkeskommune stilte seg i hørings svar til Samferdselsdepartementet positiv til å få overført vegadministrasjon og har kommet godt i gang med arbeidet med overføringen. Ei prosjektgruppe er etablert i samarbeid med Statens vegvesen. Statens vegvesen har i sin rapport «Fra sams og samling» estimert at etaten i 2017 brukte 120 årsverk til å utføre oppgaver på vegne av Nordland fylkeskommune. Deler

av årsverkene dekkes i dag over dagens investeringsbudsjett. I statsbudsjettet sier regjeringen at en overføring av ansatte søkes løst gjennom dialog og avtale mellom Statens vegvesen og fylkeskommunene. Det forutsettes at fylkene vil bli kompensert for de ansatte som overføres, men det gjenstår både arbeid og forhandlinger før dette er avklart. I statsbudsjettet sier regjeringen at opphør av sams vegadministrasjon vil kunne medføre betydelige omstillingskostnader. Statens vegvesen har anslått at omstillingskostnadene vil være mellom 80 og 500 mill. kr i perioden 2019– 2024 for staten, og i samme størrelsesorden for fylkeskommunene. Det må understrekes at dette er svært usikre tall. Eventuelle omstillingskostnader knyttet til overføring av driftskontrakter er ikke med i anslagene.

Nordland fylkeskommune har i sitt høringsbrev forutsatt at de oppgaver som overføres sikres fullfinansiering. Dette inkluderer blant annet potensielle merkostnader grunnet duplisering av ressursbruk der Statens vegvesen utfører oppgavene både for staten og fylkene i dag.

Høsten 2018 ble det ansatt vegsjef i fylkeskommunen. Nordland fylkeskommune har frem til nå ikke hatt egne vegfaglige ansatte. Det er ønskelig lyse ut stillingene som seksjonsledere i den nye vegadministrasjonen tidlig i 2019, og at alle stillinger som skal tiltrede 1. januar 2020 er besatt innen 1. oktober 2019. Kostnadene til etablering av fylkeskommunalt sekretariat herunder vegsjef er satt av til fond i 2018 og vil bli innarbeidet i budsjettet i 1. tertial 2019 når en har fått gjort en mer grundig beregning av kostnadene for 2019. Utgiftene vil bli ført på dette rammeområdet. Det er ikke satt av penger i budsjettene fra 2020 da det forutsettes at oppgavene blir fullfinansiert. Det hersker fortsatt mye usikkerhet rundt regionreformen. Dersom det viser seg at oppgavene ikke blir fullt ut finansiert, må de økte utgiftene hentes fra sektorens rammer.

Grønt skifte i ferjesektoren

På tross av de store økonomiske utfordringene i ferjesektoren, har fylkesrådet en ambisjon om å få en overgang fra fossil til fornybar energi. Dette for å bidra til de utslippsreduksjonene Norge har forpliktet seg til. Stortinget har bedt regjeringen sørge for at alle nye kommunale og fylkeskommunale ferjeandbud stiller krav til lav- eller nullutslipp. I Nordland vil en innføring av mer miljøvennlig teknologi i første omgang skje langs fv. 17, og vil innføres gradvis i forbindelse med utlysning av nye andbud.

I 2019 vil hybridferjer bli tatt i bruk på sambandet Horn – Andalsvåg. Her er det snakk om ombygging av eksisterende dieselferjer, slik at disse også vil gå på batteridrift. Overgangen til hybriddrift vil kreve en oppgradering av infrastruktur på ferjeleiene. Det må for det første være tilstrekkelig kapasitet på strømnettet. I tillegg må det investeres i infrastruktur i tilknytning til kaianlegg. Dette vil kunne medføre store kostnader, og det forutsettes at det etter søknad vil bli gitt tilsagn om støtte fra Enova til formålet. Fylkesrådet opplever at markedet er innstilt på mer miljøvennlig ferjedrift.

Et grønt skifte vil imidlertid medføre økte kostnader for fylkeskommunen, grunnet de investeringene rederiene må gjøre. De økte kostnadene må hentes innenfor sektorens rammer og gir økt press på utgiftene utover det som fremkommer av kapittel 12.2.

Grønt skifte - mulighet for å benytte elbil i Nordland

Fylkesrådet mener det er viktig at man også på privatbilmarkedet kan velge grønne alternativ og da er tilgjengelighet til ladestasjoner viktig. I økonomiplanperioden vil en ha særlig fokus på tilgang til ladestasjoner i by – og regionsentra samt langs FV 17. Man vil kartlegge status og mulige tiltak i områder utenfor by- og regionsentre der markedet ikke fungerer i tilstrekkelig grad. Bruk av avsatte midler til grønn satsing vil også bli vurdert i denne sammenheng.

12.2 Tiltak og omstillingsbehov

Tabell 12.2: Tiltak i perioden sammenlignet med 2018. Tall i 1000 kr

Fylkesveg og fylkesvegferjer	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	1 021 567	1 021 567	1 021 567	1 021 567
Reduksjon vegvedlikehold	-5 985	-20 954	-24 681	-24 681
Rutetilpasning ferje innenfor kontrakt mv	-4 500	-34 600	-34 600	-36 600
Takstøkning ferje	-	-20 000	-20 000	-20 000
Overføring billetteringsutgifter samferdsel	-350	-	-500	-500
Anbud og kontrakter ferje	25 300	35 610	35 610	35 610
Sum saldering	14 465	-39 944	-44 171	-46 171
Endring mva-kompensasjon	4 500	4 500	4 500	4 500
Lønns- og prisstigning 2019	15 665	15 665	15 665	15 665
Netto ramme	1 056 197	1 001 788	997 561	995 561

Tabellen viser at det er betydelige omstillingsutfordringer i perioden, på tross av at tidligere omstillingskrav er nedjustert med 55 mill. kr som følge av at de reduserte tunellmidler fra staten er tatt inn i fylkets samlede omstillingsutfordring. I det følgende gis en omtale av tiltak som er innarbeidet.

Reduksjon vegvedlikehold

De vedtatte rammeendringene medfører at det må reduseres på vegvedlikehold. På fylkesvegene er store deler av budsjettet bundet opp i utgifter til vegdrift som medfører at reduksjonene må tas på vedlikehold. Den største utgiften på fylkesveg er driftskontraktene, og da spesielt vinterdrift. På vinterdrift inngås det kontrakter for fem år av gangen, og det er svært vanskelig å få tatt ned disse kostnadene på kort sikt. Det er igangsatt et arbeid med å se på om kontraktene på enkelte fylkesveger med lave trafikk tall skal nedklassifiseres, det vil si at det vil bli strødd sjeldnere enn i dag og at kravene til veggrep reduseres.

Det vil være snakk om en eventuell begrenset besparelse ved å innføre en lavere driftsklasse på enkelte fylkesveger. Det betyr at en stor del av nedtrekket på fylkesveg må tas på vedlikehold. På kort sikt er det enkleste grepet å redusere på dekkelegging. Det utføres allerede i dag for lite vegvedlikehold og særlig ser man det på asfaltering hvor volumet burde vært 2-3 ganger større enn i dag bare for å opprettholde en akseptabel dekkestandard. Det er derfor nødvendig å få betydelig realøkning i den totale rammeoverføringen fra staten for å kunne bringe fylkesvegene til en akseptabel standard.

Rutetilpasning ferje og kostnadsbesparende tiltak

Det er ikke økonomisk handlingsrom til å øke rammene på fylkesvegferjer slik det er gjort tidligere og det må framover ses på hvordan ferjedriften bedre kan tilpasses de økonomiske realitetene. Det understrekes at dette er et stort risikoområde for fylkeskommunen og det foreslås derfor at fylkesrådet får fullmakt til å iverksette endring i produksjon og standard dersom prisene går utover de vedtatte rammer, for å unngå store negative konsekvenser på øvrig drift. Det arbeides med å se på kostnadsreducerende tiltak utover rutetilpasninger, men det er strenge myndighetskrav som begrenser mulighetene for å få til større reduksjoner i kostnadene. De muligheter som finnes må tas i bruk. Endringer i rutetilbudet som ble vedtatt med nytt samferdselskart vil innføres gradvis, i hovedsak ved utlysning av nye tilbud. Tiltak i 2019 vil være å videreføre rutereduksjonen i sambandet Ørnes – Vassdalsvik – Meløysund – Bolga med kutt av Støtt. Innspart beløp ca. 3,0 mill. kr. I tillegg foreslås det å redusere passasjersertifikatet på ferga som seiler i sambandet Finnvik – Digermulen. Dette vil medføre en reduksjon på ca. 1,5 mill. kr. Samlet tiltak for 2019 blir da 4,5 mill. kr.

Takstøkning

I 2018 ble det gjennomført takstøkning på alle ferjesamband i Nordland i forbindelse med nytt ferje- og hurtigbåtkart og de innsparingskrav som lå i økonomiplanperioden. Målet for takstøkningen var merinntekter på 20 mill. kr. Takstpåslaget ble innført 1. februar 2018, og får helårseffekt fra 2019. Det er avsetninger på 15 mill. kr i 2018 og 2019 tilknyttet dette tiltaket. Dette utgjør i snitt en prisøkning på 15% for passasjerene. Som følge av den økonomiske situasjon foreslås at samme tiltaket gjennomføres på nytt fra 2020. Fylkesrådet antar at slik økning ikke vil redusere antall reisende.

Overføring billetteringsutgifter til samferdsel

Samferdsel overtar billetteringsutgifter for flere ferjer på bruttoanbud, og budsjettet justeres tilsvarende.

Anbud og kontrakter ferje

Det ligger inne en rammeøkning til ferjekontrakter på 25,3 mill. kr i 2019 som øker til 36,6 mill. kr i 2020 i henhold til sist vedtatte økonomiplan. Økningen kom inn som følge av forventete økte anbudsutgifter i ferjesektoren. Hele økningen ble «spist opp» ved nytt anbud inngått i 2018. Ferjeseksjonen varsler at det kan bli økte utgifter på

mer enn 100 mill. kr de neste årene i økonomiplanperioden. Dette kommer av kostnadsutvikling i næringen, nye og dyrere anbud, skjerpede miljøkrav, strengere myndighetskrav og få tilbydere i markedet.

Tiltak i perioden 2020-2022

Innføring av tiltak i nytt ferje- og hurtigbåtkart fra 2022 vil medføre en besparelse ved bortfall av Røddøyene, samt merkostnader som følge av nye tiltak. Det foreslås at oppstart av første gangs konkurranseutsetting av rammetilskuddsordningen skjer i 2023 og ikke i 2021. Utsettelsen i seg selv vil være et kostnadsreducerende tiltak, i tillegg til at kan legges bedre til rette for ervervelse og ombygging av fartøy og mulighet for gjennomføring av todelt anbud.

Fra 2020 planlegges det kutt i ruteproduksjonen for flere av ferjesambandene i Nordland innenfor 15% av antall avganger som er i henhold til gjeldende kontrakter. Størsteparten av ferjesambandene driftes på kontrakter basert på gjennomførte anbudskonkurranser. Ved reduksjoner i produksjon innenfor dette nivå vil besparelsen bli beregnet ut fra virkelig kostnadsreduksjon som følge av endringen. Dette vil som oftest være begrenset til å omfatte drivstoffkostnader, mannskapskostnader og variable vedlikeholdskostnader. Reduksjoner i produksjonen ut over 15 % vil for anbudssamband regnes som «avbestilling». Dette betyr at en operatør da har krav på erstatning for det økonomiske tapet selskapet lider som følge av avbestillingen.

For å gjennomføre slike tiltak må det allerede tidlig i 2019 innledes forhandlinger med selskapene og kommuner. Dette for å avklare hvilke ruter man får størst økonomisk effekt av å redusere rutetilbudet på og samtidig gir minst mulig konsekvens for passasjerene. Som en konsekvens av fylkesrådets forslag, må det i kommende utlysninger allerede fra 2019 legges opp til færre avganger, kortere åpningstider, samt mindre supplering i sommermånedene. Her påpekes generelt at reduksjon av kapasitet og åpningstid kombinert med senere års økte trafikkmengde vil skape utfordringer for trafikanter og berørte lokalsamfunn.

Det er ikke ønskelig å hente midler fra vegvedlikeholdet for å finansiere en eventuell ytterligere kostnadsvekst på ferjesiden. Dersom det viser seg at de estimerte kostnadene øker i et slikt omfang som ferjeseksjonens beregninger viser, må det gjøres drastiske grep på rutetilbudet. Det må da bør vurderes å legge ned samband som i dag har omkjøringsmulighet – dette må da gjøres ved kontraktsutløp, og ses i sammenheng med statlige overføringer. I tillegg må man se på større endringer i det øvrige tilbudet. Fylkesrådet synes det er sterkt beklagelig at man må gjøre slike avveininger om hvorvidt man skal saldere vegvedlikeholdet eller ferjedriften. Begge deler er livsnerver for Nordland. Dette blir imidlertid konsekvensen av det betydelige inntektstapet Nordland får som følge av mindre statlige overføringer i årene fremover.

Innføring av to-delte anbud

Fylkesrådet ønsker å teste modellen for todelte anbud på enkelte ferjestrekninger. En to-delt modell innebærer at Nordland fylkeskommune eier ferja, mens selve driftstjenesten anbudsutsettes. Fylkesrådet mener dette vil føre til økt konkurranse og lavere driftsutgifter.

Det pågår et arbeid med utredning av selskap for eierskap til båter og ferjer i tråd med fylkestingets vedtak i juni 2018. Det tas sikte på å legge frem sak for fylkestinget i februar 2019. I den forbindelse vil man også komme tilbake til investeringsbehov og aktuelle ruter. Kapitalkostnader knyttet til innkjøp av båter og ferjer skal dekkes gjennom leie fra operatør. Det vil kunne bli en viss tidsforskyving mellom kapitalkostnader og leieinntekter.

Fylkeskommunen har bygd opp kompetanse på to-delte anbud med innkjøp av nye hurtigbåter. Det er vanskelig å si eksakt hvor mye besparelse som kan oppnås ved å ta i bruk to-delte anbud på ferjeområdet, og det er derfor ikke innarbeidet et konkret beløp for dette. Som nevnt over er det stor usikkerhet til kostnadsveksten i forbindelse med nye anbud i tiden framover, så nye grep i forhold til to-delte anbud vil i første omgang bidra til å holde kostnadene nede på dagens nivå.

12.3 Årsbudsjett 2019

Tabell 12.3: Årsbudsjett fylkesveg og fylkesvegferjer fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Fylkesveg og fylkesvegferjer	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Fylkesveg	623 248	580 812	561 500	-19 312
Fylkesvegferje	645 063	647 067	707 647	60 580
Trafikksikkerhet NFTU	18 496	17 647	17 699	52
Avsetning til fond	-	15 000	15 000	-
Sum driftsutgifter	1 286 807	1 260 526	1 301 846	41 320
Fylkesvegferjer	-90 784	-118 917	-122 246	-3 329
Mva-kompensasjon	-124 799	-120 042	-123 403	-3 361
Sum driftsinntekter	-215 583	-238 959	-245 649	-6 690
Netto utgifter	1 071 224	1 021 567	1 056 197	34 630

Tabellen over viser i endringskolonnen en reduksjon på fylkesveg fra 2018 til 2019 som er større enn reduksjonstiltaket på vegvedlikehold i tabell 12.2. Dette skyldes blant annet at vedlikeholdspostene ikke er prisjustert og omfordeling mellom formål. Fylkesvegferje har en økning på 60,5 mill. kr fra 2018 til 2019. Det er overført midler fra vegvedlikehold til ferje for 2019. Det forutsettes at det tas et ansvar i sektoren for nettorammen og at tiltak gjennomføres for å sikre mest mulig midler til vedlikehold. Fylkesveg, -ferje og trafikksikkerhetsutvalget må ses under ett.

Drift fylkesveg

Med drift av vegnettet mener en alle oppgaver og rutiner som er nødvendige for at vegnettet og vegutstyret skal fungere som planlagt. Dette er aktiviteter som brøyting, strøing med salt og sand, vask og rengjøring, oppretting av skilt, stell av grøntareal, trafikkstyring, trafikkinformasjon osv. Driftstiltakene skal sikre daglig trygg og god framkomst. Drift på fylkesvegnettet har førsteprioritet. Driftsoppgavene er organisert i flere driftskontrakter og er geografisk avgrenset. Kontraktene settes ut på anbud for fem år om gangen, og de ulike kontraktene inngås til ulike tider. Hovedtyngden av driftsutgiftene er knyttet opp mot vinterdrift.

Behov for midler til drift av vegnettet i 2019 er beregnet til om lag 415 mill. kr. Dette omfatter bindinger i de flerårige driftskontraktene, drift av elektrotekniske installasjoner, strøm på veg og vegmerking. Utgifter grunnet værforhold vil måtte søkes løst gjennom nedprioritering av vedlikehold.

Vedlikehold av fylkesveg

Med vedlikehold av vegnettet mener en tiltak for å opprettholde standarden på vegdekker, grøfter, bruer, tunneler og tekniske anlegg/installasjoner i tråd med fastsatte kvalitetskrav og FT-sak 119/16 *Skillet mellom vedlikehold og investering på fylkesveg*. Dette er vedlikeholdstiltak som blir gjennomført sjeldnere enn driftstiltakene. Tiltak kan være rehabilitering av murer, tunneler, bruer og kaier, dekkelegging, vedlikehold av drenering og stikkrenner. Behovet for midler til vedlikehold er stort – som følge av et langvarig eksisterende vedlikeholdsetterslep, økende trafikk, nye vegtilknytninger, nye krav til sikkerhet og standarder, samt konsekvenser av klimaendringer (flom og ras).

Tilstanden på fylkesveger – vedlikeholdsmessige etterslep

Fylkeskommunen prioriterer driftsoppgaver som ivaretar trafikksikkerheten, mens nivået på vedlikehold blir tilpasset etter hva som er tilgjengelige midler etter at de viktigste driftsoppgavene er ivaretatt. I 2019 er det anslagsvis tilgjengelig 136,5 mill. kr til vedlikehold av fylkesvegene. Summen kan bli redusert dersom værforhold gjør at det er behov for økte driftsmidler. Som Nordland fylkeskommunes vegadministrasjon gjør Statens vegvesen fortløpende vurderinger av hvilke vedlikeholdsoppgaver som skal prioriteres. Det tas forbehold om at det kan bli gjort omdisponeringer dersom det oppstår uforutsette hendelser.

Tabell 12.4: Planlagt bruk av vedlikeholdsmidler. Tall i 1000 kr.

	Besparelse
Ferjekaivedlikehold	18 000
Bru	3 000
Tunnel	3 000
Dekkelegging	59 000
Øvrig vegvedlikehold, inkl. reserve	53 500
Totalt	136 500

Sammenlignet med tidligere år er det mindre penger til vedlikehold av fylkesvegene. I forrige økonomiplan var beregnet vedlikeholdsramme 165 mill. kr, i tillegg til en engangsbevilgning på nærmere 15 mill. kr som ble satt av til vegvedlikehold. Nedtrekket skyldes reduserte rammer og omdisponeringer i sektoren. Sammenlignet med opprinnelig ramme er det gjort en overføring fra veg til ferje for å få ferjebudsjettet i balanse. Summen av disse faktorene gjør at det blir langt mindre penger til vedlikehold, noe som gjør seg spesielt gjeldende i forhold til dekkelegging.

Kartleggingen av forfallet av fylkesvegnettet i Norge ble utført i 2012. Dette som en del av arbeidet med Nasjonal transportplan (2014-2023). Det var Statens vegvesen som utførte kartleggingen i samråd med fylkeskommunene. Kartleggingen anslo at det ville koste 7 830 mill. kr (2012-kr) å fjerne forfall og gjøre tilhørende oppgradering av fylkesvegnettet i Nordland. Hva dette tallet er i dag, er svært usikkert. Et grovt estimat vil være rundt 9 mrd. kr. Det er ikke avgjort om tilsvarende kartlegging som i 2012 skal gjøres på nytt i neste NTP, men det vil være naturlig at dette blir vurdert, slik at man kan få et bedre estimat på hvor stort forfallet på fylkesvegene er i Nordland.

Motiv er Statens vegvesen sin egenutviklede kostnadsmodell for drift og vedlikehold av riks- og fylkesveger. En Motiv-beregning viser at drifts- og vedlikeholdsbehovet i Nordland er 1 016 mill. 2018-kr (inkl. mva). Det vil si hvor mye penger som trengs for at etterslepet holdes på dagens nivå. Tilgjengelig ramme i fylkeskommunens økonomiplan er i overkant av halvparten av behovet som trengs for å stanse etterslepet. Ytterligere reduksjon i rammene til drift og vedlikehold på fylkesveg vil bety at forfallet vil øke raskere enn tidligere. Samtidig er det lagt inn i investeringsbudsjettet en økning på 750 mill. kr i perioden til satsing på vegprosjekter, som på sin side vil være et betydelig løft for vegsektoren.

Fv. 355 over Melfjellet (Rana/Rødøy)

Vegen skal fortsatt holdes stengt på vinteren. Første del av vinteren (høsten) holdes vegen åpen så lenge det er mulig å gjøre dette med brøytebil/vanlig plog. Så snart snømengdene blir så store at det er nødvendig å bruke fres blir vegen vinterstengt. På våren åpnes vegen når snøforholdene er slik at det er mulig å åpne vegen med fres i løpet av 5 dager på to skift, samt at det er mulig å holde vegen åpen med brøytebil/vanlig plog etter at den er åpnet. Ved vurdering av tidspunkt for åpning legges også værprognosene til grunn for beslutningen.

Alle nye fylkesveger som fylkeskommunen overtok ansvaret for i 2010, har fast dekke.

Planprosjekter

Av midlene til drift og vedlikehold av fylkesveg går 10 mill. kr til planleggingsmidler. Midlene skal først og fremst brukes til planlegging av prioriterte vegprosjekt fram til godkjent reguleringsplan. Dette betyr at midlene skal gå til prosjekter som prioriteres i planperioden. Planlegging av nye vegprosjekter er kostbart og tidkrevende, og gode

plangrunnlag er også viktige for å få et riktig grunnlag for å beregne gode kostnadsoverslag. I planfasen skal valg av standard avklares mellom Nordland fylkeskommune og Statens vegvesen. Byggeplaner, anbudsbeskrivelse og grunnnerv er en del av anleggskostnadene.

Drift fylkesvegferjer

Ferjesektoren har betydelige utgiftsøkninger i perioden. Samtidig med reduksjon i rammene er det stor kostnadsvekst innenfor ferjedriften generelt. Ferjesektoren får også økte utgifter grunnet innfasing av samferdselskartet (FT-sak 143/17). Oppstart av nye anbud (Lille Helgelandspakken, Vennesund-Holm og Tjøtta-Forvik) gir også kostnadsvekst.

De fleste ferjeanbudene blir regulert ut fra nærsjøindeksen. Intensjonen ved utarbeidelse av nærsjøindeksen var at man skulle få en indeks som er mer treffsikker i forhold til virkelig kostnadsutvikling innenfor maritim virksomhet. Det gjøres oppmerksom på at denne indeksen er mer følsom for utviklingen i kostnadsarter som bunkers- og mannskapskostnader. Dette betyr at det kan være forskjell på økningen i konsumprisindeksen og nærsjøindeksen. Kontraktene er derfor prisjustert med deflator 2,8 % som er langt høyere enn konsumprisindeks. Pr oktober foreligger ingen prognoser for utviklingen av nærsjøindeksen. Det forventes generelt økning i tilskuddsbehov som følge av kostnadsutvikling innenfor næringen, samt for re-utlysning av ferjeanbud på grunn av skjerpede miljøkrav, strengere myndighetskrav og få tilbydere i markedet.

Trafikksikkerhet NFTU

Den årlige bevilgningen på 1,8 mill. kr til trafikksikkerhetsutvalget (NFTU) over driftsbudsjettet skal dekke utgifter til drift av utvalget og gjennomføring av tiltak i fylkeskommunens handlingsplan for trafikksikkerhet. Det inngår en avsetning på ca. 0,3 mill. kr som stilles til disposisjon etter søknad til lag, foreninger, FAU mfl. som ønsker å iverksette holdningsskapende trafikksikkerhetstiltak. Denne avsetningen videreføres i hele perioden.

Det er avsatt 15,6 mill. kr årlig som tilskudd til fysiske trafikksikkerhetstiltak i kommunene og til prosjektmidler. Dette er midler som tidligere lå i investeringsbudsjettet. Tilskuddene kan gis til kommuner til fysiske tiltak på vegnettet, herunder bygging av gang- og sykkelveg, vegbelysning, utbedring av kryss med videre. Det kan også søkes om planmidler til regulerings- og/eller byggeplaner. Tiltak som forbedrer skoleveg eller andre områder barn ferdes prioriteres høgt. For å oppnå tilskudd forutsettes det at kommunen har gyldig politisk behandlet trafikksikkerhetsplan for tildelingsåret. Reguleringsplan og byggeplan for prosjektet skal være godkjent samt bekreftelse på den kommunale egenandelen. Tiltakene forutsettes fullført i tildelingsåret.

I samsvar med Reglement for Nordland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (NFTU) (FT-sak 47/16) er det NFTU som tildeler tilskuddene etter søknad fra kommunene. Det kan gis inntil 80 % finansiering (maks 3 mill. kr) til aktuelle prosjekt fra denne posten. Kommunene må selv finansiere 20 %. Ved kunngjøringen av tilskudd for 2013 ble kravene til planarbeidet innskjerpet, slik at mange kommuner ikke klarer fullføring innen et år. Dette medfører at tilskuddene ikke blir utbetalt i budsjettåret, men kan, etter søknad, bli overført til neste år. I samsvar med Instruks for forvaltning av fylkeskommunale trafikksikkerhetsmidler (FT-sak 12/17) kan inntil 20 % av midlene nyttes til ikke-fysiske tiltak, benevnt «Prosjektmidler». Retningslinjer for anvendelse av Prosjektmidler vedlegges instruksen.

Avsetning til fond

Sonepåslaget i 2018 planlegges avsatt til fond i 2018 og 2019, slik at dette kan anvendes til å møte fremtidig effektiviseringskrav.

13 Vedlikehold eiendom

Nordland fylkeskommune er en stor eiendomsforvalter med en eiendomsmasse på om lag 300.000 m². Vedlikehold eiendommer er i budsjettet skilt ut med egen budsjetttramme. Rammeområdet omfatter også drift av Nordland kultursenter og Bodin gård. I 2019 er netto driftsrammen på 39,5 mill. kr. I økonomiplanperioden er rammen til vedlikehold redusert med om lag 0,5 mill. kr.

Tabell 13.1: Planramme for perioden, endring ift vedtatt budsjett 2018. Tall i 1000 kr.

Vedlikehold eiendom	2019	2020	2021	2022
Vedtatt budsjett 2018	39 623	39 623	39 623	39 623
Vedtatt rammeendring øk-plan 2018-2021	-94	-287	-427	-427
Teknisk korrigerings*	43	43	43	43
Lønns- og prisstigning 2019	-94	-94	-94	-94
Netto ramme	39 478	39 285	39 145	39 145

*teknisk korrigerings er lønnsoppgjør 2017

13.1 Vedlikeholdsplan 2019

Tabell 13.2: Årsbudsjett vedlikehold eiendom fordelt på formål. Tall i 1000 kr.

Vedlikehold Eiendom	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Endring 2018-2019
Indre vedlikehold	21 560	20 710	20 617	-93
Ytre vedlikehold	15 961	16 199	15 769	-430
Planlegging	263	562	986	424
Nordland kultursenter	1 141	804	816	12
Bodin gård	1 385	1 347	1 290	-57
Netto ramme	40 311	39 623	39 478	-145

Indre og ytre vedlikehold

Etter vedtak i fylkestinget (FT 65/13) har eiendomsseksjonen hovedansvaret for ytre og indre vedlikehold av fylkeskommunens bygningsmasse. Vedlikehold omfatter planlagte arbeider som er nødvendige for å opprettholde bygningen og de tekniske installasjoner på et fastsatt kvalitetsnivå og dermed gjøre det mulig å bruke bygget til sitt tiltenkte formål innenfor en gitt brukstid. Utskiftninger av bygningsdeler med kortere levetid enn resten av bygningen blir også definert som vedlikehold.

Vedlikeholdsbudsjettet er knyttet til Nordland fylkeskommunes totale eiendomsmasse bestående av ca. 300 000 m² fordelt på 174 bygninger som skolebygg, eide tankeklinner, administrasjonsbygg og gjennomgangsboliger. Dette sikrer at bevilgede midler benyttes til det vedlikeholdet som er mest nødvendig for å opprettholde en forsvarlig tilstand på bygningene. Etter avtale med eiendomsseksjonen gjennomføres deler av indre vedlikeholdsoppgaver på de videregående skolene av skolenes

driftspersonale. Vedlikehold gjennomføres etter innmeldte behov samlet i egne vedlikeholdsplaner. Eksempelvis omfatter dette fornyelse av golvbelegg, maling/oppussing av rom, oppmerking, renovering og fornyelser av elektrisk anlegg, skifte av dører og vinduer, oppussing av toaletter, mindre fasadearbeider og småreparasjoner av asfalt og utendørsanlegg.

Nedenfor er det listet opp noen av de indre vedlikeholdsprosjektene som skal gjennomføres i perioden:

- Fauske vgs., Vestmyra, bygg A: Vedlikehold av lokaler til miljøtjenesten og studieverksted
- Fylkeshuset: Oppgradering av sosialsoner/ ombygging av kontorer
- Hadsel vgs., Melbu, bygg C: Tak, gulv og vegger i gammel kantine
- Polarsirkelen vgs., Mjølan, bygg A: Skifte belegg, EL-kabler, tavler, male vegger
- Polarsirkelen vgs., Mjølan, bygg A-B-C-D: Skifte av dører og fornying av overflate
- Saltdal, bygg A: Fjerning av asbestholdige plater
- Sandnessjøen vgs.: Utskifting i fordelerskap
- 40 % av indre vedlikehold fordeles institusjonene: Brukes til mindre vedlikeholdsarbeid

Følgende større ytre vedlikeholdsprosjekter er planlagt gjennomført i perioden:

- Narvik vgs., Oscarsborg, høyblokk. Fasaderenovering
- Bodin vgs., bygg A: Bytte vinduer i bibliotek, vest og syd fasade, solskjerming. Skifte av takvinduer i glassgata
- Bodø vgs., bygg D og Q: Skifte tak og drenering
- Brønnøysund vgs., bygg A og F: Skifte vinduer mot nord
- Fauske vgs., Søbbesva, bygg 3: Nytt tak
- Hamsunsenteret: Maling av fasade
- Fylkeshuset: Ny hovedtavle
- Nordland kultursenter, Valkyrien: Maling av fasade
- Bodin gård: Fasade og tak på hovedbygg samt tak fjøsbygning
- Galleri Adde Zetterquist: Oppretting av gamle reklamasjoner
- Meløy vgs., Glomfjord, bygg A: Reparasjon av utvendige fasader
- Mosjøen vgs., Kippermoen, bygg F: Gesims med asbest skiftes samt fasade mot nord
- Hadsel vgs., Melbu, bygg C: Renovering av fasade og tak

Planlegging

Posten omfatter utredning og planlegging av mindre prosjekter samt kostnadene til prosjektstyringsverktøyene ISY og Facilit. I 2019 vil arbeidet omfatte utredning av ombyggingsbehov og tilrettelegging i fylkeskommunale bygg. Oppgradering i tannhelsetilbudet medfører nye oppgaver innen planlegging av leielokaler. Kostnader

til utredning, planlegging og byggekontroll medtas under denne posten. Det er omdisponert 0,4 mill. kr fra ytre vedlikehold til planlegging av prosjekter.

Nordland kultursenter

Driften av Nordland kultursenter videreføres på samme måte som tidligere. Antall besøkende som benytter byggene på Nordland kultursenter har økt betydelig de siste årene. Nordland kultursenter har en bygningsmasse på 7600 kvadratmeter. Bygningsmassen er gammel, men det arbeides kontinuerlig med å forbedre standard på bygninger og uteområdet. På bygningsmassen rundt gårdstunet er det utført mye vedlikehold de siste årene, men mange oppgaver gjenstår. I tillegg er det et stort vedlikeholdsetterslep på de bygninger som ligger utenfor selve gårdstunet. Planlagte vedlikeholdsoppgaver er knyttet til renovering toaletter og bad, renovering av fasader og malingsarbeider både utvendig og innvendig.

Bodin gård

Gårdsdriften av Bodin gård opphørte i fylkeskommunal regi den 31.12.2015. Det er inngått forpakteravtale slik at gården blir drevet videre i 10 år frem til 31.12.2026. Fra 01.01.2019 reduseres forpakteravgiften for fjøsleie og leie av maskin/utstyr. I henhold til forpakteravtalen har Nordland fylkeskommune ansvar for ytre vedlikehold, det vil si vedlikehold av taktekke, utvendige vegger/dører/vinduer i driftsbygning og garasje. Hovedhuset og Rødbua inngår ikke i forpakteravtalen. For disse 2 bygningen har fylkeskommunen ansvar for både innvendig og utvendig vedlikehold. Etterslepet innen vedlikehold er stort, spesielt er det nødvendig med vindusfornyelser, fasadereparasjoner, generell overflate/maling og oppgradering av elektrisk anlegg. Gjennom mange år har vedlikehold vært lite prioritert oppgave.

14 Fellesutgifter

På fellesområdet ligger alle de sentrale inntektene som skatt og rammetilskudd, finansutgifter og -inntekter samt overføringer til investeringer, avsetning og bruk av fond. Alle disse framkommer av obligatorisk budsjettskjema 1A. Til sammenligning ble skjema 1A tidligere utarbeidet med alle statlige inntekter, også i sektorene. I ny kontoplan er dette nå ryddet slik at 1A fremkommer kun på bakgrunn av disse sentrale inntektene. Viser til omtale i kapittel 3.4.

De øvrige fellesutgiftene framkommer i budsjettskjema 1B og redegjøres for her.

Lønnsavsetning

Budsjettene for 2019 er justert med reell lønnsøkning etter sentrale og lokale oppgjør til lønnsnivå pr 1.1.19. Det er satt av sentralt 16 mill. kr til dekning av helårsvirkning av lokale oppgjør kapittel 5 og 3, som nå er ferdig forhandlet men ikke fordelt, altså ikke budsjettregulert til enhetene. Videre er det satt av sentralt 40 mill. kr til å dekke forventet konsekvens av lønnsoppgjøret i 2019 både lokalt og sentralt. Dette er basert på faktisk lønnsmasse og forventet lønnsvekst på 3,25% som er i tråd med statsbudsjettet. Det er ikke utarbeidet egen prognose for endringer i økonomiplanperioden 2020-2022.

Pensjon

Det er sentralt budsjettert med en reguleringspremie til KLP på 72 mill. kr og egenkapitalinnskudd på 6,4 mill. kr (investering) basert på prognose derfra. Videre er det budsjettert med samlet premieavvik for 2019 på 89,6 mill.kr med tilsvarende avsetning til premieavviksfond (disposisjonsfond). Akkumulert premieavvik fra tidligere år er beregnet til 52,5 mill. kr i 2019. Det foreligger ikke annen prognose for perioden. Forventet pensjonspremie for 2019 er korrigert for i enhetenes detaljbudsjetter.

Lisenser og avtaler

KS kontingent er budsjettert med 7,3 mill. kr i 2019. Det er budsjettert med faste lisenser for Visma og analyseprogrammet Framsikt på til sammen 1,5 mill. kr. I tillegg er det satt av 2 mill. kr til kjøp av supplement, konsulentbistand med videre.

Det ligger inne en buffer på andre driftsutgifter på 11,9 mill. kr i 2019 som avtar til 3 mill. kr i 2022. Denne vil kunne avhjelpe ved forsinkelser i forhold til omstillingsutfordringene man står ovenfor i perioden.

Ny satsing

Det er satt av midler her som ikke er fordelt i sektorrammene i påvente av vedtak i Fylkestinget. Dette gjelder 20 mill. kr til grønt skifte (ferje) i 2021 og 2022. I tillegg er det satt av 10 mill. kr i 2022 til sammen til Europeisk kulturhovedstad Bodø og VM i Alpint i Narvik, og inngår i samlet fylkeskommunal bevilgning.

Organisasjonsutviklingsprosjekt

Det er budsjettert med en virkning (saldering) på 40 mill. kr i 2020, 100 mill. kr i 2021 og 140 mill. kr i 2022 som følge av ny organisering og mer effektiv administrasjon og fellestjenester i hele fylkeskommunen. Dette prosjektet vil starte opp og konkretiseres i løpet av 2019. Foreløpig er ikke tiltaket fordelt på sektorene, men dette vil skje etter hvert som prosjektet gjennomføres.

15 Investeringsplan

15.1 Finansiering

Budsjettskjema 2A viser forslag til investeringsnivå, finansieringsbehov og hvordan finansieringen er planlagt i perioden.

Tabell 15.1: Budsjettskjema 2A- investering. Tall i 1000 kr.

Budsjettskjema 2A - investering	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	1 158 344	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000
Utlån og forskutteringer	-	-	-	-	-
Kjøp av aksjer og andeler	6 400	6 900	6 900	6 900	6 900
Avdrag på lån	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-
Avsetninger	-	-	-	-	-
Årets finansieringsbehov	1 164 744	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	534 080	630 900	626 500	632 500	744 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilskudd til investeringer	-	-	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	164 985	183 000	180 000	186 000	200 000
Mottatte avdrag på utlån og refusj.	203 000	265 000	110 000	123 000	113 000
Andre inntekter	-	-	-	-	-
Sum ekstern finansiering	902 065	1 093 900	931 500	956 500	1 072 500
Overført fra driftsbudsjettet	249 679	164 400	106 400	151 400	151 400
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	13 000	18 000	30 000	16 000	-
Sum finansiering	1 164 744	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

Øverste linje, investeringer i anleggsmidler, tilsvarer budsjettskjema 2B- investering.

Investeringer i anleggsmidler

Det er anleggsmidler som utgjør størstedelen av investeringsbehovet.

Kjøp av aksjer og andeler

Kjøp av aksjer og andeler er egenkapitalinnskudd i KLP (pensjonskassen). Beløpet inngår ikke i budsjettskjema 2B- investering.

Bruk av lånemidler

Bruk av lånemidler er hovedfinansieringskilden. Årlig låneopptak i perioden er 630,9 mill. kr i 2019, 626,5 mill. kr i 2020, 632,5 mill. kr i 2021 og 744,5 mill. kr i 2022.

Inntekter fra salg av anleggsmidler

Etter gjennomgang av fylkeskommunens bygningsmasse kan flere eiendommer avhendes i perioden. Dette er eiendommer som ikke lenger bidrar til fylkeskommunens kjernevirksomhet, og/eller blir overflødige på grunn av investering i nye moderne bygg. Det budsjetteres med inntekter på 15 mill. kr i hele perioden.

Momskompensasjon for investeringsutgifter

Momskompensasjon for investeringsutgifter skal benyttes til finansiering av anskaffelser, og er beregnet til å utgjøre 183 mill. kr i 2019.

Mottatte avdrag på utlån og refusjoner

Statlige tilskudd til skredsikring inngår i denne posten med 265 mill. kr i 2019, og som i investeringsplanen har tilsvarende utgiftsside.

Overføring fra driftsbudsjettet

Viser fylkeskommunens egenfinansiering.

Bruk av avsetninger

Gjelder bruk av fond, herunder fond for konsesjonsinntekter samt Havbruksfondet.

Investeringsplanen i perioden fremgår av budsjettskjema 2B- investeringer. Dette er hovedinndelingen av prosjekter som er nærmere beskrevet i neste delkapittel. Budsjettfullmakten er fordelt på dette nivået, slik at rapporteringen også følger av dette. Til sammen er det planlagt investeringer i anleggsmidler på nesten 1,27 mrd. kr i 2019.

Tabell 15.2: Budsjettskjema 2B- Investeringer. Tall i 1000 kr

Budsjettskjema 2B - investeringer	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Bygg					
Fellesprosjekter	28 000	28 000	30 000	31 000	31 000
Administrasjonsbygg	13 000	5 000	65 900	170 000	64 000
Undervisningsbygg og -utstyr	462 200	563 400	250 100	152 000	344 000
Tannklinikker og -utstyr	17 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Veg					
Økte veginvesteringer	-	-	250 000	250 000	250 000
Strekingsvise investeringsprosjekter	46 000	82 000	66 000	62 000	160 000
Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	140 000	187 000	179 000	231 000	215 000
Gang og sykkelveger	36 000	46 000	41 000	17 000	0
Trafikksikkerhetstiltak	17 000	13 000	25 000	13 000	13 000
Bypakke Bodø	17 000	57 000	71 000	90 000	43 000
Andre investeringsprosjekter	2 000	15 000	16 000	14 000	14 000
Skredsikring	198 000	226 000	62 000	82 000	78 000
Samferdsel - båt	182 144	42 000	-	-	-
Sum investeringer	1 158 344	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000

15.2 Investeringsprosjekter bygg

Ved vurdering av investeringstiltak må en som fast punkt analysere hvilke innsparinger i driften tiltaket vil/skal gi. Det må også gjennomføres en beslutningsprosess med fastsetting av rammer og stram kostnadsstyring av investeringsprosjektene i hele prosjektfasen, fra planlegging til prosjektet ferdigstilles. Med unntak av vedtatte prosjekt med godkjente kostnadsrammer eller avsetninger til mindre investeringstiltak skal alle nye prosjekt være godkjent og ha en fast investeringsramme før de igangsettes.

Tabell 15.3: Oversikt investeringsprosjekter bygg i perioden. Tall i 1000 kr.

Investeringsprosjekter bygg	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Felles små investeringsprosjekter	168 200	120 000	28 000	30 000	31 000	31 000
Administrasjonsbygg	325 000	304 900	5 000	65 900	170 000	64 000
Undervisningsbygg og -utstyr	4 647 200	1 309 500	563 400	250 100	152 000	344 000
Tannklinikker og -utstyr	40 800	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Investeringsprosjekter bygg	5 181 200	1 754 400	601 400	351 000	358 000	444 000

Tabellen over er en oppsummering av investeringsnivået på de ulike områdene i planperioden. Nedenfor er det tabeller som viser et mer detaljert nivå.

15.2.1 Felles investeringsprosjekter

Nedenfor nevnte små investeringsprosjekter er kun veiledende. I forbindelse med nødvendig omprioritering kan det bli avvik og navngitte prosjekter kan bli erstattet.

Tabell 15.4: Investeringsplan felles små investeringsprosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.

Felles små investeringsprosjekter	Bevilget 2018	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Universell utforming og heis	9 300	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Energiltak	10 000	20 000	3 000	5 000	6 000	6 000
Småprosjekter	6 100	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Ventilasjonsanlegg	10 000	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Brannsikring bygninger	9 400	22 000	4 000	6 000	6 000	6 000
Veg og plasser	3 400	14 000	5 000	3 000	3 000	3 000
Felles små investeringsprosjekter	48 200	120 000	28 000	30 000	31 000	31 000

Universell utforming og heis

Midlene skal dekke behovet for kartlegging og forbedring av tilgjengeligheten i fylkeskommunens bygg. Utskifting av dører og montering av døråpnere, belysning, skilting og merking i bygg inngår i posten. For å oppfylle krav til universell utforming inkluderer posten også utskifting av gamle heiser og nyinvestering heiser i

eksisterende bygg. Det er behov for ny heis i flere fylkeskommunale bygg og i planperioden tas det sikte på å etablere/skifte ut flere heiser.

I perioden er det blant annet planlagt gjennomføring av følgende prosjekter:

- Bodø vgs., bygg A – skifte av heis
- Bodø vgs., bygg D – skifte av heis
- Bodø vgs., bygg GH – skifte av heis
- Fauske vgs., Søbbsesva – bytte av heis
- Fylkeshuset – universelt utformet toaletter og belysning
- Knut Hamsun vgs. – heis
- Brønnøysund vgs., bygg F – ny heis
- Sandnessjøen vgs., bygg A – ny heis
- Hadsel vgs., Melbu – nye heiser
- I tillegg kommer mindre prosjekter

Energiltak

Nordland fylkeskommune ønsker å gjennomføre energiltak for å få ned energiforbruket. Det er også fokus på alternative energikilder og det arbeides med å se på hvordan dette kan gjøres i de fylkeskommunale byggene. I denne bevilgningen skal det startes prosjekter som blant annet gjelder å skifte ut sentral driftskontroll (SD-anlegg) ved flere av de fylkeskommunale byggene for å redusere energiforbruket og optimalisere driften, etablering av nye varmepumper, alternative energikilder, energimerking (alle yrkesbygg over 1000 m² skal ha energiattest og energimerking) og ombygging av gamle oljefyranlegg. Noen prosjekter som er planlagt gjennomført i perioden:

- Saltdal vgs. – varmestokk og varmepumpe
- Narvik vgs., Frydenlund – varmestokk og SD anlegg
- Knut Hamsun vgs. – nytt SD anlegg
- Bodin vgs., Nyholmsundet – nytt SD anlegg
- Fauske vgs. Søbbsesva – fornye varmeanlegget

Småprosjekter

Midlene skal dekke tiltak som oppstår ved fylkeskommunale bygg/anlegg i løpet av et budsjettår samt andre bygningsmessige tilpasninger. I denne posten inngår også sikring og beredskapstiltak i fylkeskommunale bygg og skoler.

Ventilasjonsanlegg

Standarden på ventilasjonsanlegg er variabel. Det arbeides med utbedringer av mangelfulle/ikke oppdaterte anlegg. Noen prosjekter som er planlagt gjennomført i perioden:

- Brønnøysund vgs., Salhus – ventilasjonsanlegg
- Narvik vgs. – bytte av ventilasjonsanlegg på Solhaugen, Frydenlund og Oscarsborg
- Fauske vgs., Søbbsesva, bygg 2 - ventilasjon
- Fylkeshuset – oppgradering av ventilasjonsanlegg

- Polarsirkelen vgs., Mjølan, bygg A – nytt ventilasjonsanlegg
- Meløy vgs., Ørnes og Inndyr – nytt ventilasjonsanlegg
- Sandnessjøen vgs. – ventilasjonsanlegg
- Nordland kultursenter, fjellanlegg – ventilasjon/avfukter

Brannsikring bygninger

Over tid er mye gjort med hensyn til brannsikring av fylkeskommunale bygninger. Fortsatt gjenstår mange tiltak. Noen prosjekter som er planlagt gjennomført i perioden:

- Fylkeshuset – rømningsveier
- Bodø vgs. – ledelys
- Sortland vgs. – sprinkel anlegg
- Saltdal vgs. – nye brannfører
- Narvik vgs., Oscarsborg – brannfører og brannalarmanlegg

Veg og plasser

På skoleområdene og andre fylkeskommunale bygg er det uteområder og veger som har behov for oppgradering. Noen prosjekter som er planlagt gjennomført i perioden:

- Bodø vgs. – uteareal, ny plen og kantstein
- Meløy vgs., Glomfjord – uteområde
- Meløy vgs., Ørnes – asfalt og uteområde
- Bodin vgs., Nyholmsundet – asfalt og uteområde
- Sandnessjøen tannklinikk – asfalt
- Fauske vgs. – opparbeid av uteareal
- Bodø vgs., Burøya – masseutskifting
- Meløy vgs., Inndyr – utdyping utenfor eksisterende kai
- Bodin vgs., Nyholmsundet – asfaltering

I løpet av året blir det også startet flere mindre prosjekter.

15.2.2 Administrasjonsbygg

Tabell 15.5: Investeringsplan administrasjonsbygg i perioden. Tall i 1000 kr.

Administrasjonsbygg	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Utvikling helhetlig plan Rønvikjordene	10 000	900	-	900	-	-
Fylkeshuset - ny fløy	315 000	304 000	5 000	65 000	170 000	64 000
Sum administrasjonsbygg	325 000	304 900	5 000	65 900	170 000	64 000

Utvikling av helhetlig plan Rønvikjordene

Det er gjennomført en konkurranse for å få fram mulige utviklingsretninger av Rønvikjordene i Bodø. For fylkeskommunen er det viktig å sikre verdiene i området, slik at dette blir godt ivaretatt og kommer samfunnet mest til nytte. Målet er utarbeidelse av en områdeplan for Rønvikjordet. Bodø kommune behandlet i juni

2018 Kommuneplanens arealdel (KPA) for 2018-2030. Videre arbeid med utvikling av Rønvikjordet må på bakgrunn av vedtatt KPA avklares nærmere med Bodø kommune. Fylkeskommunen forventer slutføring av oppstartet konkurranse og tilhørende utarbeidelse med ferdigstilling av områdeplan.

Fylkeshuset – ny fløy

Fylkesadministrasjonen i Bodø er lokalisert i både egne lokaler i fylkeshuset og i leide lokaler som leies eksternt i Bodø sentrum. Fylkestinget avholder flere møter rundt i fylket per år. I tillegg leies det møterom i Bodø sentrum. Beregninger viser at det vil gi besparelser å bygge tilsvarende lokaler på fylkeskommunal grunn i stedet for å eksterntleie kontor, møterom og konferansesaler. En samling av fylkesadministrasjonen i egne lokaler vil også gi større fleksibilitet og ha positive organisatoriske effekter. Det er utarbeidet et skisseprosjekt som viser mulige løsninger på arealbehovet. Oppstart av reguleringsarbeid startet sommeren 2018.

Ny fløy Fylkeshuset ble behandlet i fylkestinget oktober 2018. Skisseprosjekt er basert på en løsning fra et foreløpig reguleringsplanarbeid. Det er ikke tatt stilling til utforming av ulike arbeidsplasser i eksisterende fylkeshus og i det nye tilbygget. Det er også uavklart hvor stort kontorbehovet blir etter regionreformen. Målet er å skape fleksibilitet og en arealeffektiv utnytting. Reguleringsplanarbeidet føres videre mot en antatt vedtatt plan i 2019. Prosjekteringsarbeidet fortsetter videre mot en mulig byggestart i 2020.

15.2.3 Undervisningsbygg og –utstyr

Innenfor utdanningssektoren er det tatt med bevilgninger til dekning av forventet forbruk i 2019 og for de påfølgende år. Tidfesting av kostnader i store byggeprosjekter er vanskelig å estimere der kontrakter ikke er inngått og framdriften av byggetrinnene ikke er endelig avtalt på budsjetteringstidspunktet.

Tabell 15.6: Investeringsplan undervisningsbygg og -utstyr i perioden. Tall i 1000 kr.

Undervisningsbygg og -utstyr	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Ombygging /ominnredning	68 800	55 000	25 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr videregående skole	24 400	14 000	14 000	-	-	-
Utdanning - utstyr oppgradering	110 000	80 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Andøy vgs. - ombygging	35 000	25 000	11 000	14 000	-	-
Hadsel vgs. - nybygg Stokmarknes	240 000	105 000	95 000	10 000	-	-
Sortland vgs. - opprusting av Kleiva	40 000	30 000	5 000	15 000	10 000	-
Narvik vgs. - samlokalisering	1 150 000	35 000	5 000	2 000	8 000	20 000
Aust-Lofoten vgs. - oppgradering bygg	20 000	10 000	10 000	-	-	-
Vest-Lofoten vgs. - samlokalisering	550 000	314 000	205 000	70 000	39 000	-
Ny videregående skole i Bodø - nybygg	440 000	7 000	-	-	3 000	4 000
Meløy vgs. - ny båt Inndyr	62 000	14 000	14 000	-	-	-
Bodø vgs. - flyfag	45 000	42 100	3 000	37 100	2 000	-
Bodø vgs. - bygg A	30 000	30 000	15 000	15 000	-	-
Bodin vgs. - rehabilitering/ombygging	35 000	35 000	15 000	20 000	-	-
Fauske vgs. - ombygging Søbbesva	25 000	24 400	19 400	5 000	-	-
Knut Hamsun vgs. - nytt bygg for utstyr	4 000	4 000	4 000	-	-	-
Polarsirkelen vgs. - samlokalisering	646 000	86 000	86 000	-	-	-
Mosjøen vgs. - samlokalisering	1 100 000	377 000	7 000	20 000	60 000	290 000
Mosjøen vgs. - nytt internat Marka	12 000	12 000	-	12 000	-	-
Mosjøen vgs. - plansilo og saufjøs	10 000	10 000	10 000	-	-	-
Sum undervisningsbygg og -utstyr	4 647 200	1 309 500	563 400	250 100	152 000	344 000

Ombygging/ominnredning

Midlene skal dekke kostnader i forbindelse med bygningsmessige endringer tilpasset studietilbud, fremme effektiv drift samt bygningsmessige endringer som gjelder elever med særskilte behov. Gjennomføring av bygningsmessige endringer som følge av endringer i tilbudsstrukturen finansieres også under denne budsjettposten. Følgende prosjekter er planlagt i budsjettperioden:

- Generell ombygging for å øke kapasitet i klasserom og verkstedlokaler
- Hadsel vgs., studiested Melbu – ombygging av gammel byggfaghall til KEM
- Knut Hamsun vgs. – ombygging av kontorer/inngangsparti, kjøkken for helse og oppvekst samt STO
- Meløy vgs., studiested Inndyr – toalett/garderober knyttet til økt elevtall
- Sandnessjøen vgs. – ombygging
- Brønnøysund vgs. – ombygging restaurant- og matfag og garderober byggfag

Utstyr i tilknytning til byggeprosjekter videregående skoler

I forbindelse med gjennomføring av store byggeprosjekter er det behov for å investere i utstyr. I 2019 skal det investeres i utstyr på disse prosjektene:

- Hadsel vgs., Stokmarknes – 7 mill. kr
- Vest-Lofoten vgs. – 7 mill. kr

Avsetning av utstyrsmidler fra 2020 vil en komme tilbake til i rullering av økonomiplanen.

Utdanning – generell oppgradering av utstyr

Planarbeid for store byggeprosjekter har avdekket at det er stort behov for nytt utstyr i skolene. Det er spesielt yrkesfaglige utdanningsprogrammer som har de største utfordringene, noe rapportene fra Utdanningsdirektoratet «Godt nok eller best mulig?» sammen med delrapporten «Utstyrt for læring» understøtter. Mye utstyr er gammelt og utslitt og har av den grunn behov for oppgradering, samtidig som innføring av nye fag og utdanningsprogrammer fører til nye utstyrsbehov for å nå mål i nye læreplaner. En ny kartlegging av utstyret ved samtlige videregående skoler i Nordland viser at utstyrsbehovet er stort, især ved skoler som ikke har hatt store bygningsmessige oppdateringer.

En satsing på undervisningsutstyr er i tråd med Stortingsmelding 20 *På rett vei* (2013). En slik satsing legger forholdene til rette for viktig lokal og regional kompetanseutvikling. Sammenlignet med forrige økonomiplan er posten økt med 20 mill. kr i 2022.

Andøy vgs. – nye lokaler

I dag er romteknologi lokalisert til det gamle rødbygget (bygg B). Bygget er i dårlig forfatning. Fasade, vinduer og tak må erstattes med nytt. Innvendig er det bygg provisoriske rom som ikke tilfredsstiller dagens krav til størrelser og inneklima. Valgt løsning er delvis riving og totalombygging av dagens bygg B. Nytt bygg vil dekke behovet for dagens romteknologi og arealer for eventuelt nye studier som Energi og miljø. Det er avsatt en ramme på 35 mill. kr. Arbeidet starter våren 2019 og ferdigstillelse forventes i 2020. Nytt og mer effektivt bygg vil gi mindre driftskostnader.

Hadsel vgs. – nybygg og riving av gammelt bygg Stokmarknes

I generalplanen går det frem at Hadsel vgs., studiested Stokmarknes (bygg A, B og C) ikke har tilstrekkelige arealer. Deler av eksisterende arealer er lite egnet til undervisningsformål. Prosjektet omfatter riving av bygg A, nytt bygg B og delvis rehabilitering av bygg C. Byggearbeidene startet høsten 2017 og det er forventet klart for innflytting i 2019. Riving av bygg A og arbeidet med uteområder ferdigstilles sommeren 2020. Rammen til prosjektet øker fra 205 mill. kr til 240 mill. kr. Rammen økes for å ta høyde for økte rådgiverkostnader og økte ombyggingskostnader. Rammen ivaretar også justering for generell lønns- og prisstigning.

Nordland fylkeskommune er i dialog med Hadsel kommune vedrørende samarbeid om ny flerbrukshall. Kostnader i forbindelse med hallprosjektet ligger ikke inn i budsjettrammen.

Sortland vgs. – opprusting av skolen Kleiva

Dagens servicebygg med kantine, garderober og internat er av eldre dato. Det er stort behov for bygningsmessige oppgradering og endringer på blant annet hybelhuset og kantine/-kjøkken. Kjøkken med tilhørende lager er planlagt modernisert og ombygd. I hybelhuset er det planlagt generell oppgradering/modernisering og etablering av nye moderne bad/toaletter /dusj i hver etasje. Planleggingen startet i 2018 og byggearbeidet forventes å pågå ut 2021.

Narvik vgs. – samlokalisering

Forstudiet og alternativanalyser om samlokalisering er ferdig. Valgt løsning er rivning og nybygging på Frydenlund. Det var beregnet en totalkostnad for dette prosjektet på 1150 mill. kr i 2017. Det er tidligere bevilget 1 mill. kr og det bevilges 5 mill. kr i 2019 for å gå videre med planlegging. I 2018 ble det innledet et samarbeid med Narvik kommune om felles områderegeringsplan. Prosjektet er under utvikling og endelig budsjett blir tidligst satt etter avsluttet skisseprosjekt. Det forutsetter at samlokaliseringen medfører besparelser på driften av skolen. Det skal gjøres en utredning på hvor mye skolens budsjett kan reduseres.

Aust-Lofoten vgs. – oppgradering av bygg

Nordland fylkeskommune har kjøpt naboeiendommen for å bedre adkomsten til skolens TIP-avdeling samt dekke arealbehov som skolen har. Det skal gjøres bygningsmessige tilpasninger for å dekke skolens behov for klasserom til fremmedspråklige elever, arealer til karrieresenter/OPUS og garderobe til ansatte og elever. Det er avsatt 20 mill. kr til ombyggingen. Etter ombygging vil Nfk flytte ut av lokaler som i dag leies eksternt for Opus/ karrieresenter

Vest-Lofoten vgs. – samlokalisering

Vest-Lofoten videregående skole er lokalisert på Gravdal og Leknes. Skoleanleggene består av flere bygninger. Ny videregående skole bygges på Leknes. Byggearbeider er delt inn i flere entrepriser. Følgende delprosjekter er under utførelse som en samlet totalentreprise:

- A. Nybygg inklusive TIP med tilhørende utendørs anlegg
- B. Rehabilitering eksisterende Bygg A, fløy B og C.
- C. Riving eksisterende Bygg A, fløy A
- D. Utenomhus idrettsanlegg (opsjon)

Totalentreprenøren startet arbeidet høsten 2017. Entreprise A-D skal være ferdigstilt høsten 2019. Under byggeprosessen er skolen flyttet inn i midlertidige lokaler i Leknes sentrum. Samlokaliseringsprosessen omfatter også etablering av ekstraordinær infrastruktur. Det vises til enighetsprotokoll fra meklingsmøte mellom

Vestvågøy kommune og Statens vegvesen hos fylkesmannen 16. mai 2014. Etter avtale løses de trafikale utfordringer ved etablering av ny rundkjøring på E10. Etter meklingsavtalen skal Nordland fylkeskommune bidra med 10 mill. kr og vegvesenet med 5 mill. kr.

Plan for nye byggfaglokaler er ikke endelig besluttet. Det arbeides videre med både areal/funksjonsprogram og økonomi for byggfag. Hall for byggfag igangsettes tidligst etter at pågående totalentreprise er ferdigstilt. I budsjetttrammen er det avsatt 60 mill. kr til ny byggfaghall. Økonomien i hovedprosjektet er svært presset på grunn av uforutsette endringer og tillegg. Alternative og enklere løsninger for ny byggfaghall vil derfor bli utarbeid og vurdert. Budsjetttrammen beholdes uendret. Totalt er det avsatt en budsjetttramme på 550 mill. kr.

Nordland fylkeskommune er i dialog med Vestvågøy kommune om ny flerbrukshall. Kostnader i forbindelse med hallprosjektet ligger ikke inn i budsjetttrammen.

Ny videregående skole i Bodø – nybygg

Nordland fylkeskommune kjøpte den gamle lærerskolen i 2013 for å ha kapasitet til å håndtere den økte elevtallsutviklingen som var forventet i Bodø-området. Det er i FT-sak 93/16 gjort vedtak om at eksisterende bygg rives og det bygges nytt moderne skolebygg. Det gamle skolebygget ble revet høsten 2016. Endelig areal og funksjonsprogram er besluttet. Endringer i areal og funksjonsprogram kan få konsekvenser for den økonomiske rammen for prosjektet.

FT sak 091/2017 – Ny videregående skole i Bodø – Foreløpig areal- og kostnadsramme. Den totale arealrammen er beregnet ut fra 500 elever og en størrelse på ca. 8700 m² inklusiv kroppsøving. Det pågår samtaler med Bodø kommune om bygging av felles flerbrukshall i skoleområdet. Foreløpig kostnadsramme er satt til 440 mill. kr i 2020-kr. Reguleringssak pågår og forventes vedtatt i løpet av 2019. Byggestart skyves til etter 2022. Det vil frem til neste rullering av økonomiplanen bli vurdert tiltak for å løse elevtallsøkningen i perioden.

Meløy vgs. – kjøp av ny øvingsfartøy

Dagens øvingsfartøy er over 60 år gammelt. Det ble i september 2017 inngått kontrakt med et dansk verft om bygging av et øvingsfartøy på 24 meter. Etter planen skal fartøyet leveres skolen første halvår 2019. Det er tidligere avsatt en ramme på 53 mill. kr i økonomiplan 2018-2021. Budsjetttrammen til prosjektet øker til 62 mill. kr for å ta høyde for kjøp av utstyr og andre utstyrsmessige tilpasninger. Avsatt budsjetttramme inkluderer ikke kostnader knyttet til landbasert anlegg. Av hittil avsatte konsesjonsinntekter inngår 45 mill. kr som en del av finansieringen av øvingsfartøyet.

Bodø vgs. – flyfag

Samlokalisering medfører at Bodø vgs. avdeling flyfag har behov for mer undervisningsareal. Dagens areal ivaretar ikke behov for spiseareal og

undervisningsareal. Arealbehovet løses gjennom et tilbygg til dagens lokaler ved Luftfartssenteret. Nye lokaler til flyfag var ute i konkurranse sommeren 2017. Denne konkurransen ble avlyst på grunn av økonomi og usikkerhet knyttet til studietilbudet. Studietilbudet er nå kvalitetssikret og budsjettet er justert i henhold til forventede markedspriser. Tilbygget skal inneholde ny administrasjonen til flyfagutdanningen, samt erstatte undervisningsrom som er i leide lokaler i dag. Produksjonslokaler inklusive tekniske føringer og utstyr blir beholdt i nåværende arealer. Leide arealer knyttet til flyfag i Kariveien vil utgå når nybygget står ferdig.

Bodø vgs. – rehabilitering bygg A

Bygg A er et av de eldste byggene på Bodø videregående skole. Bygget tilfredsstillende ikke dagens energikrav og det mangler viktige elementer for å være universelt utformet. Skolebygget har også et sterkt behov for fornying og ombygging. Oppgavene er mange og omfanget er så stort at dette er valgt gjennomført over eget investeringsbudsjett. Følgende oppgaver er planlagt: etterisolering og ny fasade, nye vinduer, nytt tak og ny heis. Det er avsatt et budsjett på 30 mill. kr.

Bodin vgs. – rehabilitering/ombygging

Bodin vgs. har behov for rehabilitering og ombygging. Oppgavene er mange og omfanget er så stort at dette er valgt gjennomført over eget investeringsbudsjett. Følgende oppgaver er planlagt: Ombygging STO/basen, ombygging elevtjenesten, oppgradering skolekjøkken, renovering trapperom og korridorer med hensyn til universell utforming, nytt brann- og ledelysanlegg, utskifting av alle vinduer, ny solavskjerming, nytt tak i glassgate og nye innvendige dører med nytt låssystem. Tiltakene er omfattende. Det er foreløpig budsjettet 35 mill. kr.

Fauske vgs. – ombygging og oppgradering av Søbbesva og Vestmyra

Det er behov for rehabilitering og ombygging av eksisterende eldre undervisningsarealer på Søbbesva og ombygging av lokalene ved Restaurant- og matfag på Vestmyra. Hele arealstrukturen til Fauske videregående skole er gjennomgått og vurdert på nytt. Resultatet ble planlagt ombygging i mange bygg. Alle oppgavene knyttet til ombygging, rehabilitering og tyngre vedlikehold er samlet i et felles investeringsprosjekt. Det ledige arealet ved restaurant og matfag på Vestmyra ombygges til nye undervisningslokaler. De planlagte oppgavene løses med tilbygg på bygg 2 og bygg 3. Foreløpig er følgende planlagt:

- Ny vaske- og smørehall
- Separering av verksted- og sveisehall
- Oljelager og kildesorteringsstasjon
- Utearealer og lossestasjon anleggsmaskiner
- Nytt teori-/ praksisrom verksted
- Nytt ventilasjonsanlegg og relokalisering
- Utskifting av eldre oljefyringsanlegg, til varmepumpe.
- Nye garderober med ren/skitten sluse (elev, ansatt begge kjønn)
- Samtale- og møterom

- Nye arealer for elevtjeneste, elevråd og IKT
- Nye lærerarbeidsplasser
- Nye lokaler for Karrieresenter, Fengselsskolen og OPUS-virksomhet
- Nytt bibliotek
- Heis bygg 2

Tidligere planlagte byggeprosjekt med arbeidsnavn «Raketten» utgår. Industribygg 1 på Søbbesva selges. Det gamle kantinebygget på Søbbesva bygges om til ny virksomhet.

Knut Hamsun vgs. – nytt bygg for utstyr

Det er stor interesse for linjen friluftsliv. Høsten 2015 ble det opprettet en ny klasse på denne studieretningen. Linjen har et stort utstyrsbehov med behov for tørke- og lagringsmuligheter. Det er alt fra vanlig turutstyr til telt og kajaker. Dette er kostbart utstyr som må lagres innendørs. Mengden utstyr har økt betydelig etter utvidelsen av antall klasser og i dag leier skolen et lager 2 kilometer fra skolen. Dette er lite hensiktsmessig med tanke på effektiv bruk av undervisningstiden og lærernes arbeidstid. Det etableres et nytt utstyrsbygg på skolens område.

Polarsirkelen vgs. – samlokalisering

De tre studiestedene ved den videregående skolen i Mo i Rana er i FT-sak 83/2012 vedtatt samlokalisert på Mjølan. Tomten eies av Nordland fylkeskommune. Eksisterende bygninger er i generelt god stand og er utført med stor grad av arealfleksibilitet. Samlokaliseringen blir gjennomført som et prosjekt budsjettmessig, jf. vedtak i FT-sak 131/14 tertialrapport 2-2014.

Samlokaliseringen består av ny TIP-hall, ny hall for byggfag, ny STO-base og nytt fellesbygg for administrasjonen og undervisning. STO-avdelingen og hall for byggfag ble ferdig i 2015. TIP hallen ble ferdig i 2016. Bygging av fellesbygget er i gang og total ferdigstilling av samlokaliseringen er planlagt til sommeren 2019. Det bygges også en flerbrukshall på tomten som medfører at kroppsøvingstilbudet ved Polarsirkelen videregående skole vil bli betydelig oppgradert sammenlignet med dagens tilbud. Total budsjetttramme for hele samlokaliseringen er 646 mill. kr.

Mosjøen vgs. – samlokalisering

Det er tidligere gjennomført forstudiet og alternativanalyser om samlokalisering. En løsning med samlokalisering på Skjervengan anses ikke som mulig. Det arbeides videre med en løsning knyttet til rivning og nybygging på Kippermoen. Det er beregnet en total kostnad for dette prosjektet på 1100 mill. kr i 2017-kr. Det er tidligere bevilget 2 mill. kr og det bevilges 7 mill. kr i 2019 for å gå videre med utredning og planlegging. Prosjektet er under utvikling og endelig budsjett blir satt etter avsluttet skisseprosjekt. Det forutsetter at samlokaliseringen medfører besparelser på driften av skolen. Det gjøres en utredning på hvor mye skolens budsjett kan reduseres.

Mosjøen vgs. – nytt internat Marka

Valkyrien internat (Bygg D) er i meget dårlig forfatning. Internatet inneholder 11 hybler. Internatet foreslås revet og erstattet med nytt bygg. Behovet for hybler er økende på Marka. Det reelle behovet er derfor uklart og vil bli vurdert nærmere av utdanningsavdelingen. Det bevilges 12 mill. kr til nytt internat med 11 hybler. I forbindelse med nytt internat avhendes rektorbolig og omkringliggende småboliger.

Mosjøen vgs.– forsilo og sauefjøs Marka

Ny kufjøs ble bygd og satt i drift sommeren 2018. Forsilo var ikke en del av budsjettet til den nye kufjøsen. For å kunne tilby helhetlig undervisning, er det planlagt bygging av forsilo våren 2019. Den gamle kufjøsen var bygd i 1968. Den var bygd sammen mot tørrhøylagret og en liten sauefjøs. Den gamle kufjøsen blir etter planen sanert og revet høsten 2018. Gjenværende bygning planlegges oppgradert og ombygd til ny sauefjøs. Det er avsatt et budsjett på 10 mill. kr til forsilo og sauefjøs.

15.2.4 Tannklinikker og -utstyr

Tabell 15.7: Investeringsplan tannklinikker og -utstyr i perioden. Tall i 1000 kr.

Tannklinikker og -utstyr	Tidligere bevilget	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Utstyr tannhelse	20 800	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum tannklinikker og -utstyr	20 800	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Tannhelse – investering i utstyr

For tannhelsetjenesten kreves det kontinuerlige investeringer i utstyr og inventar for å holde klinikkene på et teknisk og visuelt tilfredsstillende nivå. I tillegg krever de vedtatte endringene i klinikkstrukturen større investeringer på en del av de gjenværende klinikkene for å kunne ta imot pasienter fra klinikkområder som er nedlagt. Nedenfor vises en foreløpig plan for investeringer i 2019. Klinikker og budsjettsum er veiledende:

- Narvik, klinikk under planlegging, utstyrskjøp 2019 3,7 mill. kr
- Andenes, klinikk planlagt 2018, utstyrskjøp på 2018-budsjett 3,0 mill. kr
- Myre, klinikk under planlegging, utstyrskjøp 2019-2020 3,0 mill. kr
- Mørkved, planlagt 2018, utstyrskjøp på budsjett 2018 og 2019 3,0 mill. kr

I 2019 vil det gjennomføres planarbeid for følgende klinikker:

- Rødøy tannklinikk, ny klinikk under planlegging
- Røst tannklinikk, ny klinikk under planlegging
- Værøy tannklinikk, ny klinikk under planlegging
- Bogen tannklinikk

15.2.5 Investeringsprosjekter uten bevilgning

Følgende investeringsprosjekter har foreløpig ikke bevilgning i kommende økonomiplanperiode:

Narvik vgs. – OPUS og karrieresenter

I forbindelse med ønsket om å samlokalisere karrieresenterne, studieverkstedene, opplæringskontorene og NAV i et kontorfellesskap lokalisert til de videregående skolene eller i umiddelbar nærhet av disse, fattet fylkestinget vedtak om en prøveperiode med start i 2015/2016. I Narvik har det kommet frem et behov for ombygging av eksisterende bygg ved Narvik videregående skole avdeling Oscarsborg. Lokalene som er tiltenkt formålet ligger i 2 etg., og det er utarbeidet en plan for tiltaket. Tiltaket er kostnadsberegnet til 8 mill. kr. Gjennomføring av byggeprosjektet stoppes før igangsettelse. Bevilgningen i 2018 på 1 mill. kr som ikke er brukt blir vurdert i re-budsjetteringssaken.

Vest-Lofoten vgs. – ny båt

Maritim fagskole og Fiske og fangst VG2 ved Vest Lofoten videregående skole disponerer i dag øvingsfartøyet Skårungen. Båten er bygget i 1982, og er bygget i tre. Båten skal til hovedklassing i 2020. Denne klassingen er lovpålagt for at båten skal få driftssertifikatene fornyet. Det er de seinere år avdekket en rekke mangler ved båten, og båten dekker heller ikke dagens krav til et moderne øvingsfartøy. Kostnadene for påløpte reparasjoner og oppgraderinger knyttet til klassing er estimert til 10-15 mill. kr. En brukt båt som dekker de behovene skolen har, vil anslagsvis beløpe seg til 33 mill. kr ferdig ombygget til undervisningsformål. Et nytt øvingsfartøy ønskes finansiert over fremtidige konsesjonsinntekter. Plan for finansiering er ikke avklart. Det er derfor ikke avsatt budsjettmidler i perioden.

Sandnessjøen vgs.- utfasing av brakkerigg

Manglende arealer ved skolen ble løst med en midlertidig brakkerigg. Rikken er plassert midlertidig for en periode på 2 år. Rikken har medført økte driftskostnader for skolen. Foreløpig er det ingen utarbeidet plan for å erstatte rikken. Et nybygg kan være et alternativ, dersom det ikke er mulig å finne en løsning gjennom mer effektiv arealdisponering i eksisterende skolebygg. Alternative løsninger må bearbeides videre. Det er i perioden ikke avsatt midler over investeringsbudsjettet til nybygg ved skolen.

Scene 8

Det har vært vurdert flere alternativer til plassering av lokaler til Scene 8. Mange alternative lokaler har blitt vurdert og det arbeides nå videre med å etablere og bygge nye kontorlokaler i 2.etg på Nyholmsundet. Det må på plass en samarbeidsavtale mellom utdanning og Scene 8 om felles bruk av øvrige lokaler i bygget. Tidligere har det vært avsatt et budsjett på 2 mill. kr til oppussing og ombygging av gamle kontorer i 2.etg på Nyholmsundet.

Scene 8 har et ønske om egne øvingslokaler, «Black Box». Finansiering av øvingslokaler er ikke tatt med i investeringsbudsjettet.

Figurteateret

Det har vært avholdt en idekonkurranse for nytt figurteater i Stamsund. Det kom inn tre løsningsforslag. To tilbud anses som mulige. Det er nye lokaler knyttet til det gamle mel-lageret i Stamsund og et nybygg på fyllingen foran dagens kaiområde. Nfk må videre bearbeide arealprogrammet og se nærmere på mulig finansiering for dette prosjektet. Sammen med tilbyder arbeides det videre med prosjektet i form av skisser og kalkyler. Finansiering av nytt teater er foreløpig uklart. I dag bæres driftskostnad mellom Nordland fylkeskommune, Vestvågøy kommune og Staten. Realisering av nytt teater forutsetter at partene bidrar med en større andel. Det er i perioden ikke avsatt midler over investeringsbudsjettet til nytt Figurteater.

15.3 Investeringsprosjekter veg

Investeringsbehovene på fylkesvegene er omfattende og prioriteringene av store investeringer må sees opp mot det økende vedlikeholdsetterslepet.

I økonomiplan 2019-2022 er tidligere økonomiplan og Regional transportplan (RTP) 2018-2029 – *Fra kyst til marked* (FT-sak 137/16) lagt til grunn. I Regional transportplan legges det opp til investeringer på 3,9 mrd. kr fra fylkesvegbudsjettet og 1,2 mrd. kr fra statlige midler til skredsikringstiltak (2017-kr) i perioden fram til 2029. Dette er grove kostnadsoverslag og det er følgelig knyttet stor usikkerhet til beregningene.

Tabell 15.8: Oversikt investeringsprosjekter veg i perioden. Tall i 1000 kr.

Investeringsprosjekter veg	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Økte veginvesteringer	1 000 000	750 000	-	250 000	250 000	250 000
Strekingsvise prosjekter	595 000	370 000	82 000	66 000	62 000	160 000
Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	2 851 000	812 000	187 000	179 000	231 000	215 000
Gang- og sykkelveger	162 000	104 000	46 000	41 000	17 000	-
Trafikksikkerhetstiltak	65 000	64 000	13 000	25 000	13 000	13 000
Bypakke Bodø	278 000	261 000	57 000	71 000	90 000	43 000
Andre investeringsprosjekter	61 000	59 000	15 000	16 000	14 000	14 000
Skredsikring	1 013 000	448 000	226 000	62 000	82 000	78 000
Investeringsprosjekter veg	6 025 000	2 868 000	626 000	710 000	759 000	773 000

Gjennomføringen avhenger av kostnadsutvikling for prosjektene, økonomiske planrammer og prioriteringer av prosjektene både innen regional transportplan og andre prosjekter hvor det er behov for gjennomføring. Grunnet lavere investeringsrammer enn antatt i RTP, vil flere prosjekter som ligger inne i RTP bli utsatt.

15.3.1 Økte veginvesteringer

Til tross for de utfordrende tidene med reduserte rammer fra staten, har fylkesrådet en ambisjon om en økt satsing på veg. Fylkeskommunen står overfor store økonomiske utfordringer hvor nye og store investeringsprosjekter er nødt til å gjennomføres for å holde vegnettet åpent og tilgjengelig for trafikanter og for å utvikle nordlandssamfunnet videre. Fylkesrådet ønsker derfor å sette av 750 mill. kr i perioden på en satsing på viktige næringsveger i Nordland. Dette er i tråd med strategien i Regional transportplan (RTP) 2018-2029 «Fra kyst til marked». Før midlene disponeres må det gjøres en rullering av handlingsplanen i RTP. Behovene og kostnadene på de ulike prosjektene må sees opp mot hverandre. På tross av at dette er et betydelig løft for vegsektoren i Nordland, er det likevel begrensninger på hva som er mulig å få til. Det er derfor nødvendig å gjøre en ny vurdering av prioriteringslisten i handlingsplanen i RTP gitt de nye rammene, slik at det blir til størst mulig nytte for Nordland. Saken om dette vil bli lagt frem for fylkestinget i 2019.

Tabell 15.9: Investeringsplan økte veginvesteringer i perioden. Tall i 1000 kr.

Økte veginvesteringer	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Økte veginvesteringer	1 000 000	730 000	-	250 000	250 000	230 000
Bustneslia	-	20 000	-	-	-	20 000
Sum økte veginvesteringer	1 000 000	750 000	-	250 000	250 000	250 000

Fylkesveg 12 over Bustneslia i Rana kommune er et stort prosjekt som er under planlegging. Veien er viktig for næringslivet og prosjektet vil inngå som et av prosjektene som kan prioriteres i revidert handlingsplan RTP som legges frem for fylkestinget i 2019. Av avsetningen på 250 mill. kr i 2022 er 20 mill. kr avsatt som oppstartsmidler til dette prosjektet. Beløpet vil kunne bli endret når kostnad og fremdrift er mer avklart.

15.3.2 Strekningsvise prosjekter

Tabell 15.10: Investeringsplan strekningsvise prosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.

Strekningsvise prosjekter	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Fv 54 - Brønnøysund bru	42 000	42 000	1 000	10 000	31 000	-
Fv 82 - Sortland - Risøyhamn	130 000	23 000	23 000	-	-	-
Fv 737 - Vassbotn bru	13 000	13 000	13 000	-	-	-
Fv 821 - Frøskelandsfjellet	50 000	50 000	4 000	30 000	16 000	-
Fv 822 - Fiskjordelv bru	30 000	30 000	30 000	-	-	-
Fv 828 - Hoholmen og Herøysund bru	37 000	37 000	11 000	26 000	-	-
Fv 835 - Bru Engeløya	293 000	175 000	-	-	15 000	160 000
Sum strekningsvise prosjekter	595 000	370 000	82 000	66 000	62 000	160 000

Fv. 54 Brønnøysund bru (Brønnøy)

Brua fra 1979 har store behov for rehabilitering. Den må beskyttes mot korrosjon på armering. På deler av brukonstruksjonen har korrosjonen kommet langt og skjer med høy hastighet. På Brønnøysundsidene er det fare for at bestanddeler kan falle ned over et industriområde der det foregår ferdsel. Hvis tiltak ikke iverksettes innen tre år, vil skadeutviklingen fortsette og utgiftene til rehabilitering øke.

Fv. 82 Sortland – Risøyhamn (Sortland/Andøy)

Fv. 82 fra Sortland til Risøyhamn er en viktig transportåre for sjømatnæringen og reiselivssektoren i regionen. Strekingen på 46 km har i dag dårlig vegstandard og redusert bæreevne. Deler av strekingen er også skoleveg med manglende fortau / gang- og sykkelveg. Utbedringsprosjektet omfatter forsterkning og breddeutvidelse til 6,5 m. Prosjektet er delt inn i flere delstrekinger:

- Delprosjekt A - Sortland - Holmen
- Delprosjekt B - Holmen - Maurnes
- Delprosjekt C - Maurnes - Reinsnes
- Delprosjekt D - Reinsnes - Forfjord
- Delprosjekt E - Forfjord - Buksnes
- Delprosjekt F - Buksnes – Risøyhamn

Delstreking B er finansiert i denne økonomiplanen. For de øvrige delprosjektene er status enten at det foreligger en vedtatt reguleringsplan (delprosjekt A, C og D), eller at reguleringsplan er under utarbeidelse (delprosjekt E og F). Når alle delstrekingene har vedtatte reguleringsplaner skal det utarbeides et kostnadsoverslag for hele prosjektet fv. 82 Sortland – Risøyhamn.

Fv. 737 Vassbotn bru (Ballangen)

Brua ligger i Ballangen kommune. Store steiner fra bruas landkar holder på å gli ut, noe som kan føre til at brua kollapser. I tillegg holder også sidekantene på å gli ut i elva. Prosjektering av ny bru er ferdigstilt. Foreslått bygging i 2019.

Fv. 821 – Frøskelandsfjellet (Sortland/Øksnes)

Prosjektet skal bedre fremkommeligheten på fv. 821 Frøskelandsfjellet ved å utbedre krysset ved fv. 820, samt kurveutretting og breddeutvidelse på to kortere strekninger. Dette gjøres innenfor en kostnadsramme på 50 mill. kr. Bygging i 2020 betinger frivillig grunnnavståelse. Dette er et nytt prosjekt i økonomiplanen. Det er foreslått finansiert med midler fra Havbruksfondet for å satse på viktige næringsveger i Nordland.

Fv. 822 - Fiskfjordelva bru (Sortland)

Fiskfjordelva bru har vært stengt for trafikk siden sommeren 2014. Det er etablert en midlertidig bru på oppstrøms side av gammel bru. Ved rivning av gammel bru og graving av byggegrop for ny bru i 2017, måtte arbeidene stoppes da det kom grunnvann til overflaten. Brua er omprosjektert da lengden måtte økes fra 13 til 33 meter. Brua ferdigstilles i 2019.

Fv. 828 – Hoholmen bru og Herøysund bru (Herøy)

De to bruene ligger begge i Herøy kommune, og sees i sammenheng da dette vil være den beste ressursbruken. Deler av konstruksjonen er skadet og begge bruene er utsatt for armeringskorrosjon. Tiltakene bør iverksettes innen 3 år for å unngå videre skadeutvikling med ytterligere kostnadskrevende tiltak.

Fv. 835 Engeløya lavbru med tilhørende veg (Steigen)

Lavbrua har store skader på betong og stålarmering. I rapport utarbeidet av Aas-Jakobsen har brua en beregnet restlevetid til 2020. Restlevetiden kan forlenges til 2025, men det vil da bli strenge lastbegrensinger. I dag er maks tillatt aksellast 10 tonn. Det vil i 2019 bli gjort vurderinger om maks aksellast skal reduseres til åtte tonn. Senere kan det bli snakk om å redusere den ytterligere til seks tonn. Ny bru må stå ferdig senest i 2024. Reguleringsplanen vedtas høst 2018, et kostnadsoverslag gjennomført høsten 2018 anslår kostnaden til 293 mill. kr. Dette tiltaket vil binde opp mye av investeringsmidlene i kommende økonomiplaner.

15.3.3 Mindre utbedringstiltak og ferjeleier

Tabell 15.11: Investeringsplan mindre utbedringstiltak og ferjeleier i perioden. Tall i 1000 kr.

Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Tunnelutbedringer	248 000	248 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Tunellsikkerhetsforskrift	2 000 000	60 000	-	-	-	60 000
Tiltak på bruer	110 000	110 000	20 000	30 000	30 000	30 000
Uspesifiserte mindre utbedringstiltak	68 000	68 000	23 000	15 000	15 000	15 000
Øvrige ferjeleier – oppstilling/ service	52 000	52 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Skredsikring - mindre tiltak	19 000	19 000	4 000	5 000	5 000	5 000
Fv 12 - Mjølan – rundkjøring/kollektiv	96 000	39 000	39 000	-	-	-
Fv 17 - Holm ferjeleie-oppstillingsplass	65 000	30 000	-	-	-	30 000
Fv 17 - Vennesund ferjeleie	18 000	18 000	18 000	-	-	-
Fv 439 - Ny ferjekai Tonnes	102 000	102 000	-	21 000	81 000	-
Fv 476 - Sør-Arnøy	25 000	25 000	-	-	25 000	-
Fv 815 - Vest-Lofoten vgs.	13 000	8 000	8 000	-	-	-
Fv 868 - Ny ferjekai Digermulen	35 000	33 000	-	33 000	-	-
Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	2 851 000	812 000	187 000	179 000	231 000	215 000

Tunnelutbedringer

På fylkesvegene i Nordland er det til sammen 52 tunneler med samlet lengde på 78.666 m. Tunnelene trenger fortløpende vedlikehold og oppgradering av ulike slag. Mange av tunnelene er av eldre dato, og har gjennom mange år ikke hatt det nødvendige jevnlig vedlikeholdet som skal til for å motvirke et eskalerende forfall. Geologiske inspeksjoner viser ofte at det er behov for strakstiltak for å unngå at løst fjell faller ned i vegbanen. Inspeksjoner i henhold til tunnelsikkerhetsforskriftens krav viser utfordringer med manglende eller for gammelt sikkerhetsutrustning. I tillegg kommer el- og branntilsyn, med sine myndighetspålegg. Mange av tunnelene har ex-

kabler, noe som i dag ikke er tillatt på grunn av problemer med lekkasjestrøm. Dette utgjør potensielt en sikkerhetsrisiko, men det er ikke tilstrekkelig med midler for å få gjort noe med elektriske anlegg.

Med de begrensede midler som er til rådighet må det akutte behov for bergsikring prioriteres, et behov som varierer fra år til år og som er vanskelig å forutse kostnadsbehovet på. Videre tas de langsiktige bergtekniske behovene. Elektroteknisk og sikkerhetsmessig utstyr utbedres i dag kun ved sammenbrudd.

Det foreslås i denne perioden å øke sekkeposten til tunnelutbedringer noe. Dette er imidlertid langt fra nok til å stoppe forfallet. Hvis rammen til drift og vedlikehold ikke økes, vil forfallet sakte, men sikkert øke. Det kan medføre at man til slutt må slå av strøm, eller i verste fall stenge hele tunnelen for trafikk, fordi man anser at denne vil være for usikker å ferdes i.

Tunnelsikkerhetsforskrift

Tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesveger trådte i kraft 2015 og gjelder for tunneler med lengde over 500 meter og årsgjennsnittstrafikk på over 300 kjøretøy. Formålet med forskriften er å sikre laveste tillatte sikkerhetsnivå for trafikanter i tunneler ved krav til å forebygge kritiske hendelser som kan sette menneskeliv, miljøet og tunnelanlegg i fare og til å sørge for vern i tilfelle av ulykker.

Forskriften gjelder for 26 tunneler i Nordland, og det er foretatt en grov kostnadsberegning på to mrd. kr for å innfri forskriftens pålegg innen utgangen av 2019. Nordland fylkeskommune har på grunn av stor tunnelmasse fått innvilget 5 års utsatt frist, og har etter Vegdirektoratets ønske utarbeidet en fremdriftsplan for oppgradering av tunneler innen 2025.

Det foreslås i den kommende fireårsperioden å bevilge 60 mill. kr i 2022 til tunnelsikkerhetsforskriften. Dette vil være en oppstartssum for oppgradering av Ryggedalstunnelen på fv. 820, noe som medfører et restbeløp på 60 mill. kr etter økonomiplanperioden. Arbeidene omfatter etablering av drencsystem og oppsamling av farlige væsker. Det skal monteres drifts-/brannventilasjon, ny belysning og sikkerhetsutrustning som nødstasjoner, brannslukningsapparater og nødtelefoner. Det blir installert nødnett og DAB+ i tunnelen, samt nye tekniske bygg.

Med de midler som er til rådighet har ikke Nordland fylkeskommune mulighet til å innfri forskriftens krav innen 2025. Igangsatt prosjekteringsarbeid må avbrytes dersom dagens bevilgninger legges til grunn, alternativt må man kutte kraftig på andre budsjettposter. Det oppfattes som urimelig av staten å pålegge tunnelfylkene denne byrden uten reel kompensasjon. Utfordringen med finansieringen av forskriften må tas opp med departementet og Stortinget.

Tiltak på bruer

Det foreslås avsatt til sammen 110 mill. kr til mindre utbedringstiltak på bruer i planperioden. Betegnelsen bru brukes på en konstruksjon som har en spennvidde på 2,5 m eller mer. I Nordland er det 990 konstruksjoner på fylkesveg med samlet lengde på 81.418 meter som faller inn under denne definisjonen. De ulike bruene i fylket er bygget over mange år med ulike krav til standard og dimensjonskrav sammenliknet med dagens behov. Manglende tilgang på midler til vedlikehold har ført til at det har opparbeidet seg et betydelig vedlikeholdsmessig etterslep. I noen tilfeller vil kostnadene være så store at det vil være mer hensiktsmessig å bygge nye bruer, framfor å utbedre de eksisterende. Utfordringene er knyttet til erosjonssikring, stabilisering av landkar og fyllinger, skader på armering og betong, korrosjonsbehandling og rekkverksutbedringer. Det kan i mange tilfeller bli aktuelt å vurdere nedsatt bæreevne dersom skadene ikke utbedres.

Uspesifiserte mindre utbedringstiltak

Det foreslås avsatt 68 mill. kr i økonomiplanperioden til mindre utbedringstiltak. Prioritering av mindre utbedringstiltak gjøres i samråd med fylkesråden for samferdsel.

Øvrige ferjeleier – oppstilling og service

Det er til sammen 71 ferjekaier som trafikkeres på fylkesvegene i Nordland. De ulike ferjeleiene i fylket er bygget over mange år med ulike krav til standard og dimensjonskrav sammenliknet med dagens behov. Manglende tilgang på midler til vedlikehold har ført til at det har opparbeidet seg et vedlikeholdsmessig stort etterslep. Det foreslås derfor midler til mindre utbedringstiltak for øvrige ferjeleier.

Skredsikring – mindre tiltak

Det foreslås avsatt 19 mill. kr til mindre skredsikringstiltak på utsatte strekninger og punkter på fylkesvegnettet i økonomiplanperioden. Disse bevilgningene vil bli brukt til mindre skredsikringstiltak på fylkesveger i Nordland. Prioritering gjøres i samråd med fylkesråd for samferdsel. I tillegg er det foreslått større skredsikringsprosjekt finansiert av statlig øremerkede tilskudd til skredsikring på fylkesveger.

Fv. 12 Mjølan, rundkjøring - Polarsirkelen videregående skole (Rana)

Dagens kryssløsning på Mjølan blir erstattet med rundkjøring, og det etableres planfri kryssing for gående og syklende, samt oppgradering av kollektivløsninger. Arbeidene startet høsten 2018, og forventes ferdigstilt i forkant av skolestart høsten 2019. Foreløpig beregnet sluttkostnad er 96 mill. kr.

Fv. 17 Holm ferjeleie – oppstillingsplasser (Bindal)

Prosjektet skal bidra til økt trafikksikkerhet og fremkommelighet gjennom å etablere bedre oppstillingsplasser, parkeringsplasser, kollektivløsning, servicebygg og elektrifisering av sambandet. De totale kostnadene for prosjektet er beregnet til 65 mill. kr, men inneholder fortsatt en høy grad av usikkerhet. Prosjektet har en oppstartbevilgning på 30 mill. kr i 2022.

Fv. 17 Vennesund ferjeleie

Nytt ferjemateriell settes inn på sambandet våren 2020, dagens fendervegg må derfor forlenges. I tillegg er det registrert behov for utdyping rundt og ved ferjebåsen. Tiltaket er grovt anslått til 13+5 mill. kr.

Fv. 439 - Ny ferjekai på Tonnes

I forslaget til nytt samferdselskart legges det opp til bygging av ny ferjekai på Tonnes i Lurøy kommune. Det vil bidra til et mer helhetlig reisetilbud og bedre ressursutnyttelse. Ei ny ferjekai på Tonnes vil gi kortere reisetid for reisende med bil, og det gir nye reisemuligheter fra Røddøy/Lurøy til Mo i Rana. Reguleringsarbeid er under igangsetting. Totalkostnaden anslås til 102 mill. kr, men det presiseres at dette tallet er usikkert.

Fv. 473 – Ny ferjekai Sør-Arnøy

Ved fjære sjø oppstår det utfordringer rundt av- og ombordkjøringer på Sør-Arnøy. Dette skyldes lav dekkshøyde på dagens ferjemateriell og at ferjekaien er bygd høyere enn andre kaier i området. For å oppnå tilfredsstillende stigning på ferjekaibru, må kaien bygges om. Ombygging av ferjekaien anslås til 25 mill. kr.

Fv. 815 Vest-Lofoten videregående skole (Vestvågøy)

Vest-Lofoten videregående skole skal renoveres/ombygges i perioden sommer 2016 til sommer 2019. Det er utarbeidet reguleringsplan som tilsier at det langs fv. 815 (Idrettsgata) skal bygges ca. 600 meter fortau, støttemur og ny belysning. I tillegg må det vurderes forsterket belysning/punktbelysning ved fotgjengeroverganger.

Fv. 868 Ny ferjekai Digermulen

Det er avdekket alvorlig utvasking under betongsfundamentene på fenderveggen og det er behov for bygging av ny kai. Tre alternativer er vurdert, og det mest effektive og kostnadsbesparende alternativet er å bygge ny ferjekai på innsiden av eksisterende kai. Ny veg på ca. 35 m må bygges. Regulerings- og byggeplanarbeid igangsettes høsten 2018.

Flytting av ferjekai i Vefsnfjorden er utsatt til etter 2022.

15.3.4 Gang- og sykkelveger

Programområdet for tilrettelegging for gående og syklende omfatter fysiske tiltak på fylkesvegnettet for å bedre framkommelighet og trafikksikkerhet for denne gruppen. I tillegg har disse tiltakene et miljø- og folkehelseaspekt.

Tabell 15.12: Investeringsplan gang- og sykkelveger i perioden. Tall i 1000 kr.

Gang- og sykkelveger	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Fv 12 - Lillealteren - Båsmoen del 1	82 000	53 000	12 000	41 000	-	-
Fv 17 - Halså	17 000	17 000	-	-	17 000	-
Fv 818 - Gravdal - Ballstad	57 000	31 000	31 000	-	-	-
Fv 881 - Markveien - Sævtjønneveien	6 000	3 000	3 000	-	-	-
Sum gang- og sykkelveger	162 000	104 000	46 000	41 000	17 000	-

Fv. 12 Lillealteren – Båsmoen, del 1 (Rana)

Etablering av gang- og sykkelveg med samlet lengde på 5,2 km på strekningen Lillealteren - Båsmo. Prosjektet er delt i to delstrekninger. Delstrekning 1 er Gamle Nesnaveg- Altermarkvegen og delstrekning 2 er Altermarkvegen-Lillealteren. Delstrekning 1 utgjør 2,6 km, og er den strekningen med størst behov for gang- og sykkelveg. Anleggsarbeidet startet høsten 2018, og forventes ferdigstilt tidlig 2020. Total kostnad for delstrekning 1 er beregnet til 82 mill. kr.

Fv. 17 – Halså (Meløy)

Som et trafikksikkerhetstiltak ønskes bygd en ny gang- og sykkelveg/fortau gjennom Halså sentrum i en lengde av omtrent 370 meter langs eksisterende fv. 17. Strekningen er en del av Nasjonale turistveger. Tiltaket vil gi bedre trafikksikkerhet og framkommelighet for myke trafikanter og vil lette kapasiteten i området for alle trafikantergrupper. Etter avtale med Meløy kommune forskutterer kommunen prosjektet, med en mulig oppstart i 2019. Nordland fylkeskommune refunderer utgiften i 2021.

Fv. 818 Gravdal – Ballstad (Vestvågøy)

Bygging av 3 km gang- og sykkelveg langs eksisterende fylkesveg. Belysning inngår i prosjektet. På en kort strekning (ca. 500 meter) må eksisterende fylkesveg flyttes. Byggestart i 2019 med ferdigstilling i 2020.

Fv. 881 Kryss Markveien – kryss Sævtjønneveien (Hadsel)

Bygging av gang-/sykkelveg adskilt fra kjøreveg med forhøyning (kantstein). Dette er en strekning langs fv. 881 Bergsvikvegen, mellom kryss fv. 881 Markveien og kryss fv. 881 Sævtjønneveien. Det må samtidig foretas kurveutretting av vegen. Dette tiltaket skal løses som et samarbeidsprosjekt mellom Hadsel kommune og Nordland fylkeskommune, hvor kommunen bidrar med 6 mill. kr og fylkeskommunen tar de resterende utgiftene.

15.3.5 Trafikksikkerhetstiltak

Tabell 15.13: Investeringsplan trafikksikkerhetstiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

Trafikksikkerhetstiltak	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Fv 82 - Sortland sentrum	13 000	12 000	-	12 000	-	-
Ulike trafikksikkerhetstiltak	52 000	52 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Sum trafikksikkerhetstiltak	65 000	64 000	13 000	25 000	13 000	13 000

Fv. 82 Sortland sentrum (Sortland)

Det er avsatt 13 mill. kr til delfinansiering av større utbedringer av ett til tre vegkryss i Sortland sentrum for bedre trafikksikkerhet og framkommelighet. Det er lagt til grunn at midlene inngår i et spleiselag. Det vil være nødvendig at Sortland kommune og private aktører deltar i spleiselaget, men endelig kostnadsfordeling er ikke avklart.

Ulike trafikksikkerhetstiltak

Denne bevilgningen er forutsatt disponert til følgende tiltak;

- Tiltak etter trafikksikkerhetsinspeksjoner og punktvis trafikksikkerhetstiltak
Trafikksikkerhetsinspeksjoner gjøres årlig på utvalgte vegstrekninger hvor det ikke er planer om investeringer eller utbedringer for øvrig, og midlene skal brukes til å rette opp feil og mangler som avdekkes.
- Punktvis trafikksikkerhetstiltak/-midler uspesifisert
- Punktvis trafikksikkerhetstiltak brukes til mindre tiltak i registrerte ulykkespunkt på fylkesvegnettet. Uspesifiserte trafikksikkerhetstiltak skal primært benyttes til mindre tiltak som har en dokumentert ulykkesreducerende effekt.

15.3.6 Bypakke Bodø

Tabell 15.14: Investeringsplan bypakke Bodø i perioden. Tall i 1000 kr.

Bypakke Bodø	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Bypakke Bodø: Fv 834 Nordstrandveien, Rønvik og Mælen	278 000	261 000	57 000	71 000	90 000	43 000
Sum bypakke Bodø	278 000	261 000	57 000	71 000	90 000	43 000

Bypakke Bodø

Stortingsproposisjon 131 S (2013-2014) om Bypakke Bodø ble vedtatt i Stortinget 18. november 2014, fylkesvegprosjektet i bypakken fikk en totalramme på 101 mill. kr (2019). Stortinget vedtok at fylkesvegprosjektet skal finansieres med fylkesvegmidler og bompenger, hvor Nordland fylke står for 56 % av finansieringen og de resterende 44 % finansieres ved bompenger.

Fv. 834 Nordstrandveien, inkl. Mælen rundkjøring og Rønvikkrysset (Bodø)

Styringsgruppa for Bypakke Bodø har vedtatt at de tre delprosjektene fv. 834 Nordstrandveien, Mælen og Rønvikkrysset skal sees på samlet i prosjekteringsfasen og at utbyggingsomfang skal vurderes når hele strekningen er ferdig regulert. Disse tre prosjektene er derfor slått sammen i denne økonomiplanen. Målsetting for prosjektet er å bedre forholdene for gående, syklende og kollektivtrafikk, samt bedre trafiksikkerheten.

Reguleringsplanen for hele strekningen på 1,2 km ble vedtatt 25. oktober 2018. Det er vedtatt å opprettholde Rønvikkrysset som lysregulert X-kryss. Grunnervervet og byggeplanleggingen er startet i 2018 og bygging er planlagt i perioden i 2019-2022. I mai 2018 ble det utarbeidet et nytt kostnadsoverslag på 278 mill. kr basert på høringsforslaget til reguleringsplanen. Reguleringsplanen er senere vedtatt, uten endringer av betydning for kostnadsoverslaget. Tidligere budsjett var basert på et grovt kostnadsoverslag fra 2014 på 161 mill. kr og antatt nøyaktighet på +/- 40 %. Strekningen er derfor ikke fullfinansiert.

Dagens fv. 834 Nordstrandveien er nedslitt med et stort vedlikeholdsetterslep. Det er derfor ikke mulig å tilrettelegge godt for gående, syklende og kollektivtrafikk, samt bedre trafiksikkerheten, uten at strekningen gis en fullstendig rehabilitering med ny vegoppbygging, drenering, belysning osv. Gjennom reguleringsplanarbeidet er det i tillegg avdekt behov for utskifting av alle ledninger i gata, nye overvannsledninger mot sjøen og omfattende omlegging av kabler. Det må legges ny bru over Nordlandsbanen og Bane NOR har stilt strenge krav til den nye brua. Disse forholdene er det i tidligere kostnadsoverslag ikke tatt tilstrekkelig høyde for. I tillegg er erfaringer fra byprosjekt de siste årene med relativt høyt kostnadsnivå lagt til grunn for det siste kostnadsoverslaget. Strekningen er uendret i forhold til tidligere kostnadsoverslag.

Fylkestinget har i sak 24/2017 bedt styringsgruppa for Bypakke Bodø utrede en Bypakke Bodø II. Som en del av dette utredes det en rullering/utvidelse av dagens Bypakke Bodø og fullfinansiering av fv. 834 Nordstrandveien som et av flere aktuelle tiltak. En rullering/utvidelse forutsetter nye vedtak i Nordland fylkeskommune, Bodø kommune og Stortinget.

I økonomiplanen er det forutsatt at fylkeskommunens andel beholdes uendret på 90 mill. kr og at bompengandelen økes til 188 mill. kr. Det er også forutsatt at et vedtak om rullering/utvidelse av Bypakke Bodø kommer første halvår 2019, slik at byggingen kan starte samme år. Dersom det ikke blir gjort vedtak om rullering/utvidelse av Bypakke Bodø må prosjektet tas opp til ny vurdering med tanke på finansiering, omfang og framdrift. Eventuelt endret omfang må tilpasses finansieringen, men bør vurderes uavhengig av den tidligere oppdelingen (Nordstrandveien, Mælen og Rønvikkrysset).

15.3.7 Andre investeringsprosjekter veg

Tabell 15.15: Investeringsplan andre investeringsprosjekter i perioden. Tall i 1000 kr.

Andre investeringsprosjekter	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Miljø og service	27 000	27 000	6 000	7 000	7 000	7 000
Kollektivtrafikk: Busslommer/leskur	24 000	24 000	7 000	7 000	5 000	5 000
Grunnerverv	10 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum andre investeringsprosjekter	61 000	59 000	15 000	16 000	14 000	14 000

Miljø og service: Støytiltak, estetisk opprydding, rasteplasser, vanndirektiv

Det foreslås bevilgning til lovpålagte støytiltak, estetisk opprydding i tettsteder, til rasteplasser og tiltak etter vanndirektivet.

Kollektivtrafikk: Busslommer / leskur

Det gjøres en løpende gjennomgang av eksisterende stopp med tanke på behov for eventuell fjerning, eller oppretting av nye stopp-plasser for buss. Midlene skal også brukes til å oppfylle nye og strengere krav til universell utforming.

Grunnerverv

Midlene brukes til opprydding av uklare eiendomsforhold langs fylkesveger, eller for å overta eiendom langs fylkesveg der fylkeskommunen ser det hensiktsmessig.

15.3.8 Skredsikring

Statlige midler til skredsikringstiltak på fylkesvegnettet tildeles som tilskudd til fylkeskommunene, jf. Stortingets vedtak av juni 2013 (Meld. St. 26, 2012-13). Tilskudd utbetales etter påløpt forbruk (eks. mva) på de skredsikringsprosjektene som fylkeskommunen prioriterer. Midlene tildeles over statsbudsjettet det enkelte år. Midler som ikke utbetales det året de er bevilget, er tilgjengelige for utbetaling året etter.

Tabell 15.16: Investeringsplan skredsikring i perioden. Tall i 1000 kr.

Skredsikring	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Fv 17 - Liafjell - Olvikvatnet	647 000	203 000	193 000	10 000	-	-
Fv 17 - Kilvika (rassikring)	73 000	71 000	31 000	40 000	-	-
Fv 976 Røyken (tunnel)	263 000	145 000	2 000	3 000	70 000	70 000
Varslingsanlegg og andre mindre tiltak	30 000	29 000	-	9 000	12 000	8 000
Sum skredsikring	1 013 000	448 000	226 000	62 000	82 000	78 000

Nordland fylkeskommune legger til grunn rapporten *Skredsikringsbehov for riks- og fylkesveg (2015) i region nord* i sin prioritering av prosjekter. I RTP er

prioriteringslisten satt opp. Endring i statlige tilskudd eller andre årsaker kan gjøre at det blir gjort omprioriteringer.

Fv. 17 Liafjell og Olvikvatnet (Lurøy)

Prosjektet startet opp høsten 2016 og forventes ferdig høsten 2019. Prosjektet strekker seg over ca. 5,5 kilometer, med to tunneler og ei kort bru. Den ene tunnelen gjennom Liatinden med lengde på 1 990 meter, og den andre tunnelen med lengde på 415 meter. Olvikvatnet krysses med fylling i vatnet og en bru på ca. 15 - 20 meter. Eksisterende anslag viser en totalkostnad på 465 mill. kr i 2016-kr. Prosjektet er pågående og totalprognosen er beregnet til 647 mill. kr i 2019-kr. Økningen i totalramme forutsettes dekket opp av nye skredmidler som fordeles gjennom NTP 2018-2029.

Fv. 17 Kilvika (Meløy)

Tiltaket gjelder utbedring av eksisterende skredsikring av Inner- og Ytterrondalen i Kilvik i Meløy kommune. Til tross for at skredløpene i Kilvik er sikret med to skredoverbygg, har vegen vært stengt flere ganger på grunn av snøskred og snøskredfare. Ved å utbedre eksisterende skredsikring kan man sørge for at eventuelle snøskred blir ledet over fylkesvegen, og på den måten sikre en trygg og kontinuerlig ferdsel i vintersesongen med høy skredfare. Prosjektering er igangsatt, og det forventes byggestart i første halvdel av 2019. Prosjektet ferdigstilles i 2020, med en anslått totalkostnad på 73 mill. kr.

Fv. 976 Røyken (Andøy)

Vegen mellom Bleik og Andenes er svært skredutsatt, og de senere år har det skjedd steinskred og steinsprang som har gjort at vegen har blitt stengt for trafikk. Dette til tross for at Statens vegvesen har gjennomført flere skredsikringstiltak. Det arbeides med ny trasé som vil innebære tunnel og ny veg i dagen.

Varslingsanlegg og andre mindre tiltak

Sikringstiltak omfatter isnett, fangvoll, fanggrøft, og varslingsanlegg. Sikringstiltakene etableres i terreng og ved veg. Nordland fylkeskommune legger RTP til grunn for hvilke strekninger som skal prioriteres. Fv. 818 - Ballstadura (Vestvågøy), Fv. 17 - Setvikdalen og Fv. 837 Høgfjord (Lødingen) er først prioritert.

15.4 Investeringsprosjekter Samferdsel

Tabell 15.17: Investeringsplan samferdsel. Tall i 1000 kr

Samferdsel	Total kostnad	Bevilget i perioden	2019	2020	2021	2022
Nex 1 og 2	209 000	42 000	42 000	-	-	-
Sum samferdsel	209 000	42 000	42 000	-	-	-

Høsten 2017 ble det vedtatt å bygge 2 nye hurtigbåter til Nordlandsekspressrutene. Investeringen ble innarbeidet i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 og byggingen har pågått i 2018. Båt nr. 1 skal etter planen overleveres i desember 2018. I 2019 ligger det inne fullføring av båt nr. 2 som skal overleveres februar/mars 2019. Det er Boreal Sjø AS som er operatør på sambandene Bodø – Sandnessjøen (Nex 1) og Bodø – Svolvær (Nex 2) fra 1. mars 2019 til og med 27. februar 2027.

15.5 Andre investeringer samferdsel og ferje som er under utredning

Utvidelse av ordningen med to-delt anbud

Det pågår et arbeid med utredning av selskap for eierskap til båter og ferjer i tråd med fylkestingets vedtak i juni 2018. Det tas sikte på å legge frem sak for fylkestinget i februar 2019. I den forbindelse vil man også komme tilbake til investeringsbehov. Kapitalkostnader knyttet til innkjøp båter og ferjer skal dekkes gjennom leie fra operatør. Det vil kunne bli en viss tidsforskyving mellom kapitalkostnader og leieinntekter.

Innen ferjeområdet vurderes å benytte opsjon om å kjøpe de såkalte «svenskelekterne» (MF Fykan, Gildeskål og Ørnes). Den bokførte verdien per ferje anslås til å være 2,5-5 mill. kr. I den forbindelse vurderes også og bygge om/utvide ferjene. Man må i så fall også ha på plass alternativ fartøy. På samferdselsområdet vurderes ny ferje Solfjellsjøen-Vandve, bilførende hurtigbåt Rødøy og ytterligere hurtigbåter. En vil som nevnt komme tilbake til eventuelt konkrete forslag når saken legges frem for fylkestinget i februar 2019.

Etablering av fylkeskommunalt bussdepot i Bodø

Det pågår en utredning om etablering av fylkeskommunalt bussdepot i Bodø. Dette er et ledd i å øke konkurransen i markedet. Utredningen er kommet for kort til at man kan legge frem tall for investering og finansiering i budsjettet og en vil komme tilbake til det i senere sak. Prosjektet er planlagt å være selvfinansierende gjennom dels salg av tomt og dels leieinntekter fra operatør. Anbudet på bussruter går ut i disse dager og det legges opp til leie i påvente av å få bygd et eget bussdepot.

16 Vedlegg

16.1 Obligatoriske budsjettskjema 2019

Budsjettskjema 1A – drift (tall i 1000 kr)	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-1 282 128	-1 319 948	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342	-1 356 342
Ordinært rammetilskudd	-3 609 128	-3 592 730	-3 579 843	-3 356 658	-3 326 658	-3 304 658
Skatt på eiendom	-	-	-	-	-	-
Andre direkte eller indirekte skatter	-29 460	-	-	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	-16 201	-276 115	-22 005	-22 005	-22 005	-22 005
Sum frie disponible inntekter	-4 936 918	-5 188 793	-4 958 190	-4 735 005	-4 705 005	-4 683 005
Renteinntekter og utbytte	-32 468	-29 588	-41 440	-42 440	-43 440	-44 440
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	-	-	-	-	-	-
Renteutg.,provisjoner og andre finansutg.	46 735	68 158	77 700	106 500	127 000	149 800
Tap finansielle instrumenter (OM)	114	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	273 985	205 127	228 750	260 171	291 647	326 100
Netto finansinntekter/utgifter	288 365	243 697	265 010	324 231	375 207	431 460
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	69 452	47 200	89 653	89 653	89 653	89 653
Til bundne avsetninger	10 464	9 920	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	-47 452	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-4 909	-1 500	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-	-11 903	-	-	-	-
Netto avsetninger	27 555	55 620	99 653	99 653	99 653	99 653
Overført til investeringsbudsjettet	170 073	249 679	164 400	106 400	151 400	151 400
Til fordeling drift	-4 450 924	-4 639 797	-4 429 127	-4 204 721	-4 078 745	-4 000 492
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	4 405 886	4 651 700	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492
Mer/mindreforbruk	-45 038	-	-	-	-	-

Regnskap 2017 og budsjett 2018 er ikke helt sammenlignbare med resten av perioden på grunn av endringer i kontoplanen. Fra 2019 omfatter skjemaet kun de sentrale postene, slik at statstilskudd til sektorene nå inngår i 1B – drift sektorenes rammer (netto driftsrammer).

Budsjettskjema 1B – drift (tall i 1000 kr)	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Politikk, kontroll og styring	60 494	57 989	67 911	65 916	66 319	64 329
Stab	98 101	116 275	106 260	102 220	101 197	100 492
Økonomi	39 263	42 582	38 746	36 157	35 680	35 428
Utdanning	1 915 291	1 858 536	1 870 142	1 822 444	1 778 947	1 740 947
Næring og regional utvikling	36 087	202 021	33 996	32 533	32 408	32 408
Kultur, miljø og folkehelse	329 884	421 579	312 331	301 953	283 207	282 207
Samferdsel	770 659	771 505	782 507	725 537	709 315	707 315
Fylkesveg og ferjer	1 071 224	1 006 567	1 056 197	1 001 788	997 561	995 561
Vedlikehold eiendom	40 311	39 623	39 478	39 285	39 145	39 145
Fellesutgifter	44 571	135 024	121 559	76 888	34 966	2 660
Sum netto fra 1A	4 405 886	4 651 700	4 429 127	4 204 721	4 078 745	4 000 492

Regnskap 2017 og budsjett 2018 for Fellesutgifter er ikke helt sammenlignbare med resten av perioden på grunn av endringer i kontoplanen. I 2018 er budsjettskjema 1A laget for hele fylkeskommunen samlet, slik at statlige tilskudd for næring og regional utvikling og kultur, miljø og folkehelse fremstår der. Det vises til side 28 i økonomiplan 2018-2021. Summene i 1A påvirker hva som fordeles i 1B.

I økonomiplan 2019-2022 er skjema 1A kun basert på de sentrale inntektene slik at fordelingen til skjema 1B da er i tråd med budsjetttrammene for sektorene slik de fremgår av vedtak. Budsjetttrammen til sektorene er gitt i netto.

Økonomiplan 2019-22 og Budsjett 2019 – Obligatoriske budsjettskjema 2019

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	936 947	1 158 344	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000
Utlån og forskutteringer	-	-	-	-	-	-
Kjøp av aksjer og andeler	5 884	6 400	6 900	6 900	6 900	6 900
Avdrag på lån	-	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-	-
Avsetninger	20 707	-	-	-	-	-
Årets finansieringsbehov	963 538	1 164 744	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	351 996	534 080	630 900	626 500	632 500	744 500
Inntekter fra salg av anleggsmidler	6 277	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilskudd til investeringer	-	-	-	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	151 071	164 985	183 000	180 000	186 000	200 000
Mottatte avdrag på utlån og refusj	212 449	203 000	265 000	110 000	123 000	113 000
Andre inntekter	995	-	-	-	-	-
Sum ekstern finansiering	722 789	902 065	1 093 900	931 500	956 500	1 072 500
Overført fra driftsbudsjettet	190 290	249 679	164 400	106 400	151 400	151 400
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	50 459	13 000	18 000	30 000	16 000	-
Sum finansiering	963 538	1 164 744	1 276 300	1 067 900	1 123 900	1 223 900
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-

Øverste linje, investeringer i anleggsmidler, tilsvarer budsjettskjema 2B- investering.

Kjøp av aksjer og andeler er EK-tilskudd til pensjonskasse og inngår ikke i budsjettskjema 2B.

Økonomiplan 2019-22 og Budsjett 2019 – Obligatoriske budsjettskjema 2019

Budsjettskjema 2B – investeringer (tall i 1000 kr)	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Bygg						
Fellesprosjekter	35 351	28 000	28 000	30 000	31 000	31 000
Administrasjonsbygg	665	13 000	5 000	65 900	170 000	64 000
Undervisningsbygg og -utstyr	278 001	462 200	563 400	250 100	152 000	344 000
Tannklinikker og -utstyr	4 500	17 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Veg						
Økte veginvesteringer			-	250 000	250 000	250 000
Strekningvisse investeringsprosjekter	66 078	46 000	82 000	66 000	62 000	160 000
Mindre utbedringstiltak og ferjeleier	262 062	140 000	187 000	179 000	231 000	215 000
Gang og sykkelveger	37 174	36 000	46 000	41 000	17 000	0
Trafikksikkerhetstiltak	19 729	17 000	13 000	25 000	13 000	13 000
Bypakke Bodø		17 000	57 000	71 000	90 000	43 000
Andre investeringsprosjekter	14 507	2 000	15 000	16 000	14 000	14 000
Skredsikring	134 214	198 000	226 000	62 000	82 000	78 000
Samferdsel - båt	40 804	182 144	42 000	-	-	-
Desentrale investering	43 863	-	-	-	-	-
Sum investeringer	936 947	1 158 344	1 269 400	1 061 000	1 117 000	1 217 000

Desentrale investeringer finansieres innenfor sektorenes driftsramme og fremkommer derfor ikke i budsjettet.

16.2 Budsjett 2019 - Fylkesrevisjonen

Nordland fylkeskommune v/fylkestinget
Fylkesordfører Sonja Alice Steen
Fylkeshuset

8048 BODØ

Vår dato: 09.10.2018
Vår referanse: 09/4805- 34
Journalpostid: 18/85130
Deres dato:
Deres referanse:
Org.nr: 964 962 953

Fylkesrevisjonen - Budsjett 2019

Kontrollutvalget har i møte 8. oktober 2018 behandlet sak 057/2018 og fattet følgende vedtak;

«I medhold av kontrollutvalgets reglement § 10 nr. 3 og forskrift om kontrollutvalg § 18, vil kontrollutvalget anbefale at fylkesrevisors budsjettforslag datert 17. september 2018, med en nettoramme på kr. 5 638 000,- oversendes fylkestinget til godkjenning.»

Dette til deres orientering og for videre oppfølging.

Med vennlig hilsen

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere

Nordland fylkeskommune v/fylkestinget	Fylkeshuset	8048	BODØ
--	-------------	------	------

Kopi til:

Fylkesrevisjonen	Fylkeshuset	8048	BODØ
Fylkesrådet	Fylkeshuset	8048	BODØ
Hans Petter Karlsen			

Adresse: Postmottak
Fylkeshuset
8048 Bodø

Tlf:
E-post: post@nfk.no

Kontrollutvalget
Berit Pauline Pedersen
Tlf: 75 65 07 21

Besøks adresse:

16.3 Budsjett 2019 - Kontrollutvalget

Nordland fylkeskommune w/fylkestinget
Fylkesordfører Sonja Alice Steen
Fylkeshuset

8048 BODØ

Vår dato: 09.10.2018
Vår referanse: 16/12268- 23
Journalpostid: 18/85135
Deres dato:
Deres referanse:
Org.nr: 964 982 953

Kontrollutvalget - Budsjett 2019

Kontrollutvalget har i møte 8. oktober 2018 behandlet sak 058/2018 og fattet følgende vedtak;

«I medhold av forskrift for kontrollutvalg § 18 vedtas kontrollutvalgets budsjettforslag for 2019 med en nettoramme på kr. 1 796 436,-. Budsjettet oversendes fylkestinget til godkjenning.»

Dette til deres orientering og for videre oppfølging.

Med vennlig hilsen

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere

Nordland fylkeskommune w/fylkestinget	Fylkeshuset	8048	BODØ
--	-------------	------	------

Kopi til:

Fylkesrevisjonen	Fylkeshuset	8048	BODØ
Fylkesrådet	Fylkeshuset	8048	BODØ
Hans Petter Karlsen			

Adresse: Postmottak
Fylkeshuset
8048 Bodø

Tlf:
E-post: post@nfk.no

Kontrollutvalget
Berit Pauline Pedersen
Tlf: 75 65 07 21

Besøksadresse:

16.4 Budsjett 2019 fordelt på KOSTRA-funksjon

Netto drift per KOSTRA-funksjon (tall i 1000 kr)	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
400 Politisk styring	52 032	51 339	60 863
410 Kontroll og revisjon	7 843	7 343	7 443
420 Administrasjon	161 121	185 702	140 794
421 Forvaltningsutgifter i eiendomssforvaltningen	17 519	4 345	14 503
430 Administrasjonslokaler	19 202	8 229	8 289
460 Tjenester utenfor ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde	3 876	804	-27
465 Interfylkeskommunale samarbeid (§§27/28a-samarbeid)	-	-8	-
470 Årets premieavvik	-16 670	-	-
471 Amortisering av tidligere års premieavvik	46 917	-	52 595
473 Premiefond	-22 200	-	-
480 Diverse fellesutgifter	39 274	160 033	169 506
510 Skolelokaler og internater	290 091	178 579	195 989
515 Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring	218 458	181 282	197 728
520 Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør	172 708	192 334	182 420
521 Studiespesialisering	237 983	227 129	242 525
522 Bygg- og anleggsteknikk	39 616	35 936	34 045
523 Elektrofag	58 540	52 741	51 905
524 Design og håndverksfag	24 443	25 105	22 645
525 Restaurant- og matfag	23 726	23 405	30 869
526 Helse- og oppvekstfag	92 937	90 636	86 881
527 Idrettsfag	53 845	54 476	55 667
528 Teknikk og industriell produksjon	81 944	71 532	67 524
529 Musikk, dans og drama	38 687	36 066	35 881
530 Medier og kommunikasjon	23 391	21 519	16 633
531 Naturbruk	37 632	38 743	46 341
532 Service og samferdsel	32 572	30 812	30 206
533 Kunst, design og arkitektur	6 025	8 121	8 430
554 Fagskole	30 687	24 537	16 039
559 Landslinjer	9 379	5 468	3 891
561 Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste	32 013	32 055	44 037
562 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring	180 764	188 136	177 995
570 Fagopplæring i arbeidslivet	224 165	241 193	254 141
581 Voksenopplæring etter opplæringsloven	28 267	36 614	37 348
590 Andre formål	77 852	57 871	65 965

Netto drift per KOSTRA-funksjon (tall i 1000 kr)	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
660 Tannhelsetjeneste - fellesfunksjoner	62 071	150 442	150 194
665 Tannhelsetjeneste - pasientbehandling	115 955	2 005	1 794
701 Tilrettelegging, støttefunksjoner og finansieringsbistand for næringslivet	-39 672	13 072	22 439
710 Fylkeskommunal næringsvirksomhet	-1 403	1 347	1 290
715 Lokal og regional utvikling	105 953	46 717	36 287
716 Friluftsliv, vannregionmyndighet og forvaltning av vilt og innlandsfisk	8 182	3 213	4 931
722 Fylkesveier	704 750	478 417	455 796
730 Bilruter	360 954	351 796	358 316
731 Fylkesveiferjer	553 183	582 075	613 736
732 Båtruter	392 710	387 681	395 835
733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede	9 519	9 765	9 534
740 Bibliotek	14 172	14 082	13 117
750 Kulturminneforvaltning	19 721	17 156	43 732
760 Museer	27 694	28 194	-
771 Kunstformidling	7 835	8 103	7 963
772 Kunstproduksjon	49 706	45 487	46 132
775 Idrett	1 604	1 109	726
790 Andre kulturaktiviteter	14 274	12 241	9 387
800 Skatt på inntekt og formue	-1 311 589	-1 319 948	-1 356 342
840 Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd	-3 625 329	-3 534 727	-3 579 843
860 Motpost avskrivninger	-308 407	-	-
870 Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	283 003	265 299	241 505
880 Interne finansieringstransaksjoner	185 435	164 400	164 400
899 Årets regnskapsmessige merforbruk/mindreforbruk	45 038	-	-
SUM	-	-	-